

Тиждень

український www.ut.net.ua

Сергій Тигіпко
про те, як заробити
мільярд доларів.
Стор. 14

№ 16 (25) 18 — 24 КВІТНЯ 2008 р.

ТЕСТИ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ

У виш по-новому. Стор. 24

ВІЙНА ЗА КРИМ

З ручним кулеметом
по Севастополю. Стор. 54

ГАЛОПОМ ПО БАНКНОТАХ

Екскурсія місцями, котрі
зображені на гривнях. Стор. 58

ISSN 1996-1561

16>

9 771996 156002

АГЕНТУРА.RU

ЯК ЇЇ ВПІЗНАТИ. СТОР. 26, 38

Оформити передплату ви можете:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію;
- оплатіть її в будь-якому найближчому відділенні банку;
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- відправте заповнений бланк замовлення (квитанцію про оплату):

- факсом: (044) 503-37-41, 258-88-48
- поштою: ТОВ «Український тиждень»,
вул. Васильківська, 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу
«Український тиждень»:

- 1 місяць — 14 грн;**
3 місяці — 42 грн;
6 місяців — 84 грн;
8 місяців — 112 грн

**2. У будь-якому відділенні зв'язку
«Укрпошта».**

Передплатний індекс — 99319

3. У передплатних агенціях:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта)
(0654) 32-41-35

«САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60,
14-22-61

«САММІТ-Кременчук»
(0536(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ»
(056) 370-44-23, 370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24

ТОВ Агенція передплати «Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчук) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94
(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93
(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбасс-Информ»
(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472)
45-31-13, 45-25-10

ПП «Медіа-Новости»
(м. Полтава) (0532) 50-90-75

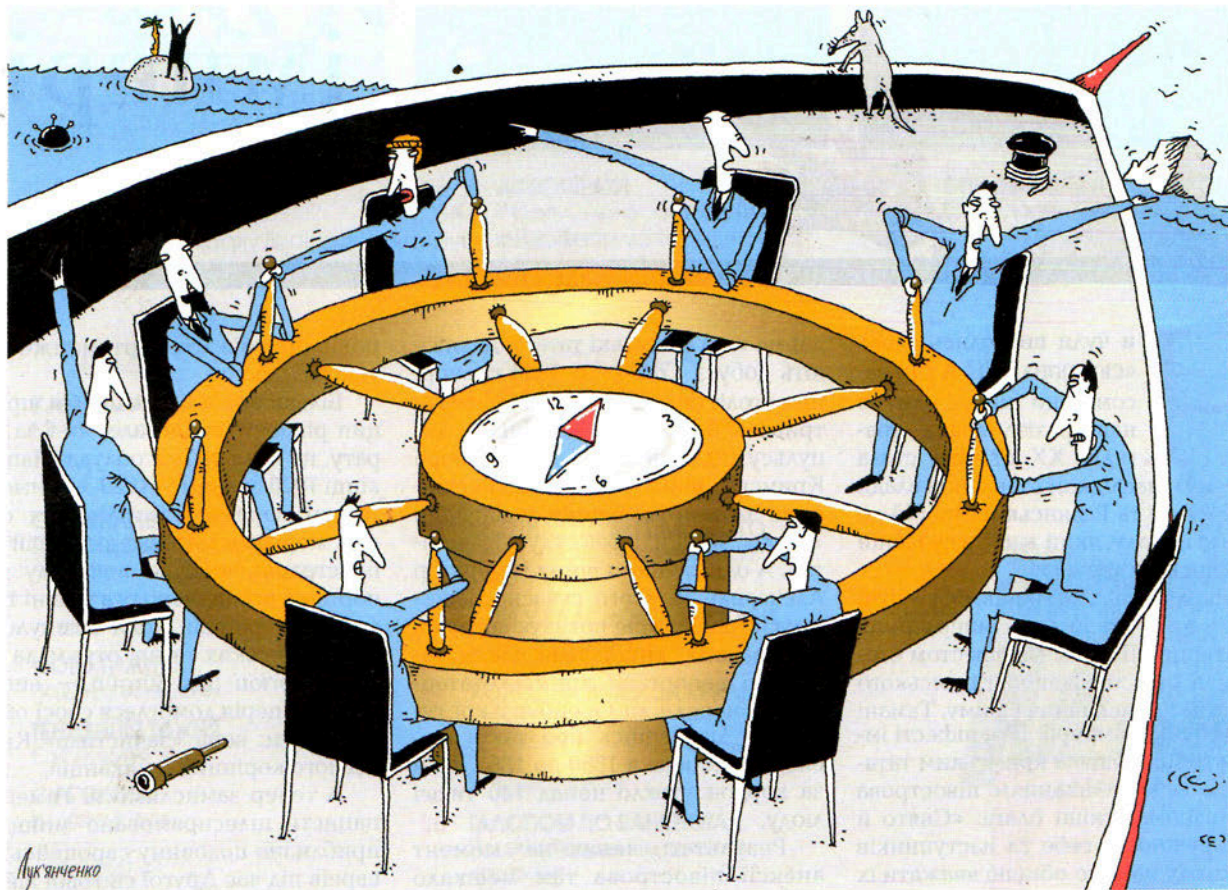
повідомлення	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
	поточний рахунок отримувача		код отримувача
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
касир	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
	сума, грн		
	платник (підпис)		

квитанція	отримувач платежу	ТОВ «Український тиждень»	
		26007026823721	35392656
	поточний рахунок отримувача		код отримувача
	назва установи банку	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
		322012	МФО банку
касир	Прізвище, ім'я та по батькові платника		
	Адреса платника, телефон		
	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»		
	період:		
	сума, грн		
	платник (підпис)		

За детальною інформацією
звертайтеся за тел. (044) 503-37-41
менеджер з передплати
Кашук Тетяна
kta@ut.net.ua

Ім кажеш: «Сьогодні на карту поставлено майбутнє», а вони у відповідь: «Непогано було б попиту пива» (Г. Енценсбєрґер). Уявлення про політиків як

пенсіонери: все, на що здатні політики, – це чубилися за владу. Малюнок Ігоря Лук'яненка

людей, які усвідомлюють свою відповідальність. Діють, ґрунтуючись на раціональних міркуваннях.

Все більше піддається випробуванню на міцність. Після останніх сворак усеєдині коаліції аналітики приходять до думки, якої вже давно дотримуються

Тижень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
Видавець ТОВ «Український Тижень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчинський
Заступник головного редактора Павло Солодзько
Відділ політики Анастасія Бондаренко
Відділ економіки Сергій Лук'янух
Відділ розслідувань Андрій Лаврик
Відділ новин Наталія Васютин
Відділ країни Ігор Кручик
Відділ історії та науки Роман Кабачій
Відділ культури та спорту Вікторія Поліненко
Спеціальний кореспондент Марія Старожицька
Літературний редактор Олександр Григор'єв
Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник

Відповідальний секретар Юрій Коломишєв
Арт-директор Надія Кельм
Дизайнери Ганна Єрмакова, Тимотій Молодчиків,
Микола Тигаренко
Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
Більд-редакція Вікторія Буянова, Анастасія Белов
Фотографи Андрій Ломакін, Євген Котенко
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Світлана Стоянова
Відділ реклами Андрій Ломакін
Відділ розповсюдження Наталія Астаф'єва
Відділ маркетингу Сергій Крижан
Помічник шеф-редактора Олена Чекан
Свідцтво про державну реєстрацію
КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.

Друк ЗД «БІЛС-ПРИНТ»
Київ, вул. Довженко, 3
№ зам. 52460
Наклад 24 100
Адреса редакції 03040, Київ,
вул. Васильківська, 2 А
Юридична адреса 01030, Київ,
вул. Б. Хмельницького, 36, кв. 7
Телефон (044) 503 3740
Виходить щоп'ятниці
Розповсюджується в роздрібній торгівлі
та за передплатою
Ціна договірна
Передплатний індекс 99319

СТРАХІТЛИВА ПОСЛІДОВНІСТЬ ІМПЕРІЇ

СЕРГІЙ ГРАБОВСЬКИЙ
кандидат філософських наук, член Асоціації українських письменників

Чи чули ви колись слово «сюрґюн»? Ні? А тим часом воно іменує одну із найстрахотливіших трагедій ХХ ст., що стала логічним наслідком ставлення влади Російської та Радянської імперій до цілого народу, який живе в сучасній українській державі.

Якраз минає 225 років, як у квітні 1783 року російська імператриця Єкатерина II своїм маніфестом оголосила про ліквідацію Кримського ханства і приєднання Криму, Тамані та Кубані до імперії. В маніфесті імператриця обіцяла кримським татарам і всім мешканцям півострова найрізноманітніші блага: «Свято й непорушно за себе та наступників престолу нашого обіцяю вважати їх рівними до природних наших підданих, охороняти й захищати їхні персони, майно, храми та природну їхню віру...»

Насправді все діялося геть інакше, не так, як в облудних маніфестах «золотого екатерининського віку». Загарбавши Крим, російська влада вдалася до утисків кримських татар: руйнували їхні будинки, мечеті та цвинтарі, палили книги... Лише впродовж першого десятиліття після анексії уряд відібрав у них і роздав російським аристократам 350 тисяч десятин найкращої землі. Нові землевласники переселяли до своїх маєтків селян із Центральної Росії, закликаючи їх на «вільні» землі. Відтак до кінця ХVIII ст. під тиском окупантів із півострова виїхали майже 100 тисяч корінних жителів.

Чи залишають люди з доброї волі Батьківщину? Зрозуміло, що ні. Не

дарма самі кримські татари називають добу з 1780-х по 1880-ті «чорним століттям». Вимушена еміграція тривала весь цей час. Нового імпульсу додала їй невдача для імперії Кримська війна, коли російські війська, за звинуваченням у міфічній «зраді», знищили без суду тисячі татар. А одразу після війни імператор Александр II, якого сучасна російська історіографія показує великим «лібералом», виношував плани тотальної депортації кримськотатарського народу до Оренбурзької губернії. Дізнавшись про таку перспективу, лише з 1860 по 1862 роки за кордон утекло понад 140 тисяч людей.

Результат: якщо на момент анексії півострова там мешкало майже мільйон кримських татар, то в кінці ХІХ ст. їх залишилося менше 200 тисяч. І що надзвичайно важливо, повністю занепада освіта; навіть більшість духовних діячів не вміли писати, тоді як у Кримському ханстві розвивалася висока культура. Сучасний французький мислитель Ален Безансон пише: «У той час, як у Кремлі розважалися спогляданням того, як ведмідь танцює на розпеченому листі заліза, в Бахчисарай при ханському дворі грали комедії Мольєра».

На межі ХІХ–ХХ ст. почалося національне кримськотатарське відродження. Після Революції 1917 року було проголошено незалежну Кримську Народну Республіку. Але татари заважали як «білим», так і «червоним». Ті й інші знищили їх тисячі; а голод 1921–1922

років призвів до смерті майже 15% усього народу.

Більшовики проголосили принцип рівності націй, але, як і за царату, це була тільки облуда. Наприкінці 1920-х, а потім 1930-х кримські татари, передусім інтелігенція, стають жертвою масових репресій. Та найстрашніше було попереду: депортація всього народу в травні 1944 року. Ця трагедія, коли загинуло до 46% кримських татар, отримала назву Сюрґюн (від Sürğün – вигнанець). Імперія домоглася своєї омріяної мети: вона «зачистила» Крим від його корінних мешканців.

А тепер замислимося. Німецькі нацисти цілеспрямовано знищили приблизно половину європейських євреїв під час Другої світової війни. Російські комуністи не менш цілеспрямовано винищили майже половину кримських татар під час тієї ж війни. Знищення євреїв визнано на міжнародному рівні геноцидом – нацизм затавровано; знищення кримських татар геноцидом не вважають – комунізм не засуджено. І якщо Голодомор сьогодні в незалежній Україні затверджено на законодавчому рівні як геноцид, то Сюрґюн – ні.

Власне, хіба це не тест для українських політиків – не розводитися про злочини царату й більшовизму, а на законодавчому рівні кваліфікувати політику Російської/Радянської імперій щодо кримських татар? ■

стор. 54 читайте про те, як Росія намагалася встановити контроль над Кримом у 1992–1994 роках

У НОМЕРІ

ФОТО: AP

26 ДИВЕРСАНТИ
Українські скінхеди черпають натхнення в Росії

ФОТО: AP

34 АФРОПІРАТИ
У Сомалі грабунок кораблів поставлено на широку ногу

ФОТО: АНДРІЙ РОМАНЕНКО

48 СПЕЦНАЗ ПАПИ РИМСЬКОГО
Під опікою отця Олександра мешкають діти вбитих підприємців

ОБРАЗ

1 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.
Малюнок Ігоря Лук'яненка

ОСОБИСТА ДУМКА

2 СТРАХІТЛИВА ПОСЛІДОВНІСТЬ ІМПЕРІЇ.
Авторська колонка Сергія Грабовського

НА ЧАСІ

- 4 ФОТО ТИЖНЯ.**
Лондон, спис і водопи
- 6 ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.**
Списки, відкривай!
- 12 СУБ'ЄКТИВ.**
На добром шляху

ВПРИТУЛ

- 14 ВИРОБНИК КОМПАНІЙ.**
Сергій Тіпко продає компанії за долари
- 20 СМІЯТИСЯ ПІСЛЯ СЛОВА «ЛОПАТА».**
Губський і Турчинов копають землю
- 22 ПЕРЕВІРКА КОНСТИТУЦІЄЮ.**
Демократична коаліція на межі розвалу
- 24 ТЕСТ НА ТЕСТ.**
Як скласти іспит за новими правилами
- 26 ДИВЕРСАНТИ.**
Українські скінхеди черпають натхнення в Росії
- 30 ЗАПАЛЕННЯ ЦІН.**
Механіка зростання цін на прикладі свині
- 34 АФРОПІРАТИ.**
Кораблі починають грабувати з дитинства
- 36 КОРУПЦІЙНА ПРИСТРАСТЬ.**
У європейців хабарі вимагають, українці дають їх самі

ТЕМА ТИЖНЯ

38 МІСІЯ НЕЗДІЙСНЕННА.
Інформаційні війни й агенти впливу

МИ

- 48 СПЕЦНАЗ ПАПИ РИМСЬКОГО.**
Отець Олександр – корінний одесит і греко-католик
- 53 ДІТИ У ВЛАСНОСТІ ДЕРЖАВИ.**
Труднощі опікування сиротами
- 54 ХОЛОДНА ВІЙНА ЗА КРИМ.**
Севастопольська битва триває досі

НАВІГАТОР

- 58 ГАЛОПОМ ПО БАНКНОТАХ.**
Подорож **Тижня** – від однієї гривні до двохсот
- 64 ПРАВА БЕЗ ПРАВИЛ.**
Автошколи гарантують посвідчення водія, але не вчать їздити
- 66 НАДРУКУВАТИ СОБІ ВЗУТТЯ.**
Принтер до вашого настрою
- 68 КЛИЧКО ПРОТИ КОШМАРУ.**
Український бокс без політики
- 70 ПЕРЕДОСТАННІЙ ГЕРОЙ.**
Індіана Джонс знову рятує світ
- 72 УСМІХНИСЯ, ГАРРІ.**
Тетяна Малайчук про Гаррісона Форда
- 72 ТЕСТ РОРШАХА.**
Кольорові плями Яни Бистрової
- 76 ВІДГУКИ.** Вистави, фільми, виставки, книги, музичні записи
- 78 АНОНСИ.** Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів **Тижня**

58 ГАЛОПОМ ПО БАНКНОТАХ
Подорож **Тижня** – від однієї гривні до двохсот

ГРАФІКА: АНДРІЙ СІМОЛЕНКО

ЛОНДОН, СПИС І ВОДОГІН

Шість воїнів племені масаї з Танзанії в неділю брали участь у знаменитому лондонському марафоні, який проводиться в британській столиці з 1981 року. Доти масаї ніколи не були не лише за межами Африки, а й навіть за межами власного села Елуай, дистанцію вони подолали в національному одязі, зі списами в руках і у взутті з автомобільних покришок. Усього в 42-кілометровому забігові, що стартував у Гринвіч-парку й фінішував біля Букінгемського палацу, взяли

участь майже 50 тисяч як спортсменів-професіоналів, так і аматорів, найстарішим з яких був 101-річний місцевий слюсар-сантехнік Бастер Мартін. Лондон учергове продемонстрував своє обличчя міста, відкритого світові. Гроші, зібрані під час заходу, підуть на різні благодійні програми. Зокрема, масаї привезуть додому кошти, що допоможуть налагодити водопостачання в їхньому рідному селі.

| НА ЧАСИ |

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ВАСИЛЬ ЦУШКО
 звинувачується
 у перевищенні влади

Екс-міністри внутрішніх справ висунуто звинувачення у перевищенні влади та втручанні в діяльність правоохоронних органів. Це стосується захоплення приміщення Генпрокуратури 24 травня 2007 року. Зараз Цушко проходить лікування в одній із російських клінік.

АНДЖЕЙ ВАЙДА
 привіз в Україну
 «Катинь»

82-річний режисер привіз в Україну свій фільм «Катинь», який цього року номінувався на премію «Оскар». Стрічку показали у Харкові (місто, де похований батько режисера) та у Києві.

БОРИС
СТРУГАЦЬКИЙ
 відсвяткував ювілей

75 років виповнилося відомому радянському фантасту Борису Стругацькому, який творив у співтворстві зі своїм старшим братом Аркадієм. Найвідоміші їхні твори «Важко бути Богом», «Понеділок починається в суботу», «Равлик на схилі».

ВАЛЕНТИНА
СЕМЕНЮК
 балотуватиметься
 в президенти

Голову Фонду держмайна вирішено висувати кандидатом на посаду президента на чергових виборах. Таке рішення ухвалила Соціалістична партія України на своєму позачерговому з'їзді. До цього в СПУ кандидатом на президентські вибори завжди був її голова Олександр Мороз.

РУМЕН ПЕТКОВ
 пішов у відставку

Міністр внутрішніх справ Болгарії подав у відставку після оприлюднених опозицією звинувачень у його зв'язках з мафією. Обвинувачення прозвучали після того, як минулого тижня в Софії було застрелено виконавчого директора компанії «Атоменергоремонт» Борислава Георгиева та письменника Георгія Стоєва.

Списку, відкрився!

Про те, що треба змінити закон щодо виборів депутатів, заговорив навіть Президент

Найрезонансніша подія тижня — заява Ющенка на нараді з питань боротьби з корупцією. Мовляв, партійні списки до Парламенту мають бути прозорими та відкритими, а до місцевих рад взагалі їх треба відмінити, повернувши мажоритарку. Про необхідність таких змін досі неспішно говорили громадські організації, та з державних уст ця думка пролунала вперше.

Наразі в Україні — одна з найнезрозуміліших для громадян виборчих систем. Закон не зобов'язує партію оприлюднювати повний список кандидатів — і пересічний українець знає максимум першу десятку з тих, хто хочуть у ВР. Про міські, районні та сільські ради навіть не йдеться — там повний хаос. Зазвичай ці місця продають або дають на відкуп спонсорам: у регіонах залишилося чимало неприватизованого майна (переважно землі), тож крісло депутата місцевої ради — дуже хлібне. Потрапити незалежному кандидату в прохідну частину партійного списку — неможливо.

У 2006 році автор цих рядків працював на місцевих виборах у передмісті столиці — Ірпені. Фаворитом перегонів там вважалася громадська діячка Мирослава Свистович — вона неодноразово захищала місцевих жителів, і ті віддячували їй «електоральною взаємністю». Так-от, Наша Україна запропонувала Мирославі очолити місцевий партійний список — як, так би мовити, «паротягу». Далі почалося найцікавіше.

Троє з першої п'ятірки списку до міськради прописалися в Ірпені

ХРОНІКИ ТЕОДОРА ДРАЙВЕРА

ІНФОБОМБА

В один з номерів **Тижня** вкралася епохальна помилка: письменник Теодор Драйзер автовиправленням перетворився на Драйвера. Таке суто технологічне народження віднині постійного героя наших шпальт, водія та жартівника, має надихнути й наших читачів, і дописувачів.

—Теодоре, ти єдиний, хто нас не зрадив!..
Відвезеш пакет.

—Цікаво, що в пакеті:
гроші
чи
доля України?

БАТЬКІВЩИНА ДОРУЧИЛА ТЕОДОРУ ВАЖЛИВУ СПРАВУ

ГЕРОЙ ВАГАЄТЬСЯ:
ВІДКРИВАТИ ЧИ НЕ ВІДКРИВАТИ

ТИ

Відкрив свої списки

?

КОЛАЖ: АНДРІЙ СЕРМОНЕНО

безпосередньо перед виборами — два бізнесмени та заступник голови міждрайонного СБУ. Потрапили до переліку і «кучмівські» чиновники з попереднього скликання, які у 2004 році змушували ірпенчан голосувати за Януковича, та навіть члени Партії регіонів. Список «спустили» з обласного штабу й сказали: «Це не обговорюється». Своїх людей у нього Мирославі взяти не дозволили, а власної партії вона не мала. Подібна до нашої виборча система діє хіба що в Росії. В інших так зва-

них цивілізованих країнах законодавчі норми зовсім інші.

«У Польщі, скажімо, система досить складна, але ефективна, — навів **Тижню** приклад речник Комітету виборців України Олександр Черненко. — Там виборець голосує як за партію, так і за конкретну людину в партійному списку. Таким чином безпосередньо виборець, а не партійний бос, зрештою формує партійний список. А кожен конкретний кандидат від партії розуміє, що повинен як піарити партію, так і стежити за власним гарним ім'ям у виборчому окрузі».

Інший приклад відкритої системи — так звані регіональні списки, коли партія має в кожному окрузі окремий перелік кандидатів, а у ВР потрапляють люди, прізвища котрих перші в цих списках (залежно від набраних партією відсотків). «Такий законопроект авторства депутата Ключковського уже лежить у Раді, — каже Черненко. — Але про відкриті списки говорить багато політиків, тільки ніхто поки що закон змінювати не поспішає». Можливо, слово Президента зрушить ситуацію з місця. Правда, на тій-таки «корупційній» нараді Ющенко вкотре повторив генералам, як вони мають нарешті діяти. З місця наразі ніхто не зрушився...

Павло Солодько

П'ЯТЬ ПОДІЙ

ТРАГЕДІЯ. Четверо українських авіаторів загинули під час катастрофи АН-32 в Кишиневі.

ПАЛИЧКИ В СМУЖЕЧКУ. Дев'ять ДАІшних жезлів вилучили в одному з промтоварних магазинів у Сумах.

ПОКАТАЄМОСЬ. До свят «Укрзалізниця» збільшила кількість додаткових потягів до 43-х. Вони курсуватимуть з 23.04 по 12.05.

ПІД ЗНОС. Прокурор Київської області вимагає знесення 91-го котеджу, незаконно побудованого на косі Канівського водосховища.

ПАМ'ЯТНИК ГОДЗІ. У Маріуполі встановили пам'ятник крокодилові, за яким МНСники ганялися майже півроку.

ФОТО: UNIAN.PH

НАБЕЛІДКИ
ВИБОРЧОЇ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ
БОМБИ

інформація
путь
газ
партійні списки
нащо
вибори

— Теодоре, ти єдиний, хто нас не зрадив!..
Вивезеш пакет.

БА-БАХ!
БА-ЛОТ!

ІНФОРМАЦІЙНА БОМБА

“БАТЬКІВЩИНА” ДОРУЧИЛА ТЕОДОРУ ВАЖЛИВУ СПРАВУ

Євро-2012: час братися до реальних справ

Поки Україна випереджає Польщу лише щодо будівництва стадіонів

18 квітня — рівно рік, як Україна разом із Польщею здобули право на проведення Чемпіонату Європи з футболу в 2012 році. Цього дня голова ФФУ Григорій Суркіс звітуватиме перед УЄФА щодо проведеної роботи.

Остання «свірвська» новина: визначено компанію, яка реконструюватиме стадіон «Олімпійський». Цим трохи більше двох років займатиметься тайванська компанія Archasia Design Group Limited. Реконструйований стадіон вміщуватиме 85 тисяч глядачів. Компанія в цьому профі: вона займалася будівництвом споруд для цьогорічної Олімпіади у Пекіні, зараз розбиває олімпійський парк у Сочі (Росія).

Наразі в Україні добудовують стадіони для Євро у Дніпропетровську та Донецьку. В Польщі цей процес ще навіть не починався. Проте, крім стадіонів, у обох держав ще багато справ та проблем. Днями голова Національної агенції з підготовки Євро-2012 Євген Червоненко повідомив, що відсутність в Україні аеропортів належних стандартів може стати ключовою проблемою

на шляху до Євро. Є питання щодо землевідведення під спортивні об'єкти, розподілу бюджетних коштів...

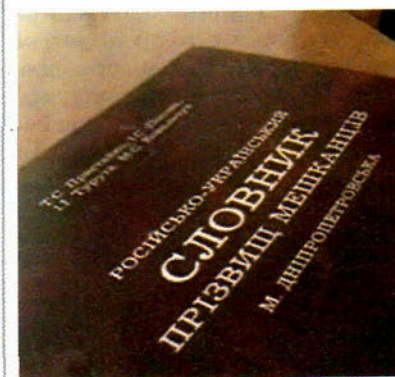
Успіх у підготовці до чемпіонату безпосередньо залежатиме від згуртованості політиків, запевнив **Тиждень** політолог, директор Центру соціальних досліджень «Софія» Андрій Єрмолаєв. «Всі проблеми, з якими стикаються організатори цього процесу, — від неефективності управлінської структури вцілому. Питання землі, будівництва готелів, бюджету не вирішуються лише тому, що у нас ніхто напевне не знає, хто і чим керує, — сказав політолог. — Я сподіваюся, що Євро-2012 стане стимулом до побудови ефективної політичної та управлінської систем».

Вибори та можливі політичні кризи, на думку пана Єрмолаєва, не завадять підготовці до Євро. Треба лише чітко вибудувати систему відповідальності. До того ж, у Європі нам довіряють. Голова УЄФА Мішель Платіні днями сказав: «У нас немає запасного плану. Ми довіряємо Україні та Польщі».

Стрілянина за вугілля

Кримінальна чвара в стилі 1990-х

Один загиблий і двоє тяжко поранених — такий результат кримінальної чвари в стилі 1990-х, яка сталася на павлоградській шахті ім. Сташкова. Дві групи мешканців Павлограда зустрілися, щоб обговорити збут незаконно видобутого на шахті вугілля. Чоловіки прийшли з незареєстрованими рушницями — «Сайга» та «Іж-12». Виникла суперечка, яка закінчилася стріляниною. Припинили конфлікт оперативники УБОЗ Дніпропетровської області. Трох учасників кримінальної стрілянини затримали, четвертий перебуває в розшуку.

Словник прізвищ

Видали своїм коштом філологи Дніпропетровська

Четверо філологів з Дніпропетровська видали своїм коштом словник прізвищ жителів міста. У виданні представлено 46,5 тисяч прізвищ, а саме: їх написання та відмінювання. До такого вчинку філологів спонукали скарги знайомих і сусідів на помилки в їхніх прізвищах у офіційних документах. Видання призначене для державних установ — паспортних столів, РАГСів тощо. Однак користуватися ним чиновники не наважуються, допоки словник не затвердять у Мін'юсті. Філологи ж, незалежно від рішення міністерства, планують видати наступний словник — уже з іменами мешканців Дніпропетровська.

ОПИТУВАННЯ

Модний одяг і цікаве хобі

Ось чому заздять українські підлітки

Менше 1% українських дітей віком від 11 до 16 років вважають себе абсолютно нещасними. Натомість майже три чверті вважають себе досить щасливими. Такі дані показало опитування, проведене Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) спільно

з Українським інститутом соціальних досліджень ім. О. Яременка. Головним чинником відчуття щастя соціологи вважають предмети, які викликають повагу та заздощі в однолітків. Саме рейтинг цих предметів, складений за результатами

опитування, **Тиждень** вирішив опублікувати. Рейтинг вражає навіть укладачів дослідження тим, що на сусідніх щаблях перебувають речі, часом зовсім не поєднувані одне з одним.

ПРЕДМЕТИ ПОВАГИ ТА ЗАЗДРОЩІВ	СЕРЕДНЄ ЗНАЧЕННЯ	6-Й КЛАС	8-Й КЛАС	10-Й КЛАС	I КУРС ПТУ	I КУРС ВНЗ
Модний одяг та аксесуари	31,4	30	34	33	27	33
Цікаве хобі	30,2	33	34	28	25	31
Фізична розвиненість	25,8	25	26	26	24	28
Висока успішність у навчанні	25,4	33	26	25	20	23
Можливість та вміння «красиво» відпочивати	25	22	25	23	25	30
Місце проживання (елітна квартира, престижний район)	20,4	25	21	17	22	17
Становище батьків у суспільстві	19,6	19	21	23	18	17
Навчання у престижній школі, коледжі	16	17	16	11	15	21
Наявність власного заробітку (постійно чи під час канікул)	12,4	8	11	11	17	15

Опитування проводив Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) спільно з Українським інститутом соціальних досліджень ім. О. Яременка. Опитано 6535 респондентів – учнів 6, 8 і 10-х класів та першокурсників ПТУ і ВНЗ із 335 навчальних закладів у 227 населених пунктах (124 містах та 103 селах). Статистична похибка не перевищує 2%.

ГРАФІКА: ГАВРОНОЦЬ

НАТХНЕННЯ

Студентський вагон-шпаргалка

У столичному метрополітені з'являться студентські вагони. Як повідомив начальник КП «Київський метрополітен» Петро Мірошников, таким буде кожен третій з п'яти вагонів поїзда. Замість реклами в студентських вагонах розміщуватимуть корисну інформацію, зокрема, формули точних наук, правила орфографії, цитати великих людей тощо.

Які креативні в метро
перегони –
студентів трамбують
в окремі вагони.
Їх влізе багато,
їх не подолати,
і будуть на стінах цитати
читати!

Рима Щотижнева

Між нами, етносами

На ТБ стартував проект про життя національних меншин

У квітні на Першому національному розпочався показ документальних фільмів про людей різних національностей, які мешкають в Україні. Збираючи матеріал про життя грузинів, вірменів, корейців, литовців, творча група проекту «Між нами...» об'їздила пів-України. Наразі відзнято 15 фільмів, кожен з яких присвячений окремій національності. Проте в телевізійників ще багато роботи, адже в Україні проживають близько 130 етносів.

Керівник проекту та ведуча програми «Між нами...» Христина Стебельська під час презентації зазначила, що творчий колектив намагався віднайти найбільш характерні риси певної нації. «Наскільки нам це вдалося, судити глядачеві», – сказала пані Стебельська.

Проект «Між нами...» виходить в ефір на Першому національному щосуботи о 10.55.

ФОТО: REUTERS, УП-1

Перемога фемінізму

В уряді Іспанії жінок більше, ніж чоловіків, а міністр оборони – на сьомому місяці вагітності

Одразу кілька несподіванок приніс іспанцям новий склад уряду. І коли те, що 9 із 17 міністрів – представниці чарівної статі, було більш-менш очікуваним, то призначення міністром оборони Кармен Чакон, яка через два місяці має народити, викликало шок.

Соціаліста Хосе Луїса Сapatеро в березні вдруге обрали прем'єром. Він і раніше славився поборником гендерної рівності. В попередньому уряді Сapatеро міністрів жіночої та чоловічої статей було порівну – 8 на 8. Цього ж разу прем'єр створив додаткове відомство – міністерство гендерної рівності, очільниця якого й переважила терези на користь слабкої статі. Причиною створення міністерства Сapatеро назвав потребу реалізувати ухвалений за часів його попереднього прем'єрства закон про гендерну рівність. Цей закон передбачає не тільки однаковий поділ за статеву ознакою керівних посад у державних установах (це вже виконують в Італії), але й у наглядних радах приватних комерційних структур, чого, на подив Сapatеро, ніяк не можуть сприйняти підприємці.

Третє пришествя Берлусконі

Він має шанс знову протриматися в прем'єрському кріслі всі 5 років, як Муссоліні

Дострокові парламентські вибори в Італії закінчилися впевненою перемогою правоцентристської коаліції «Народ свободи», яку очолює мільйонер та медіамагнат Сильвіо Берлусконі (71 рік). Його головний конкурент – представник Демократичної партії Вальтер Вельтроні – визнав свою поразку ще під час попереднього підрахунку голосів.

Таким чином, Берлусконі вже втретє очолить італійський уряд. Окрім того, він вдруге має шанс керувати країною всі 5 відведених законом років. У 2001 – 2006 роках він уже зробив це. До нього в Італії протриматися 5 років у прем'єрському кріслі зумів лише Муссоліні. Основним аргументом для таких припущень є те, що партія Берлусконі здобула беззаперечну більшість одразу в обох палатах парламенту. До того ж, з дрібних партій, які раніше в парламенті

Італії відігравали вирішальну роль, на цих виборах пройшло тільки чотири.

Італійці радіють, очікуючи обіцяних Берлусконі зменшення податків та нової програми будівництва житла. А ось представники ЄС засмучені. Вони ще й досі пам'ятають головування Італії у 2003 році, коли Берлусконі, по суті, провалив саміт, на якому мали ухвалити Європейську конституцію.

Книга-бомба

Книгу экс-прокурора обговорюють на сесії ПАРЕ

Книга «Полювання» экс-прокурора Міжнародного трибуналу зі злочинів у Югославії Карли дель Понте справила ефект бомби. У мемуарах дель Понте описує, як уряди різних країн перешкоджали їй провадити процеси у зв'язку «з політичною доцільністю». Так, США завадили їй відкрити справу проти дій НАТО в Косові. Однак зараз на сесії ПАРЕ вже росіяни використовують її книгу в своїх інтересах – дискредитації Косова, вимагаючи розслідувати описані экс-прокурором факти чорної трансплантології.

Профспілки vs Mittal Steel

Чергова хвиля страйків на заводах індуської компанії розпочалася у Румунії

Восьмистам робітникам румунського металургійного заводу не вдалося взяти штурмом підприємство — охоронці застосували сльозогінний газ. У такий спосіб 3,5 тис. працівників заводу, що належить компанії Mittal Steel, добиваються підвищення зарплати. Голова профспілки заводу Георге Тайбер сподівається, що незабаром страйкуватимуть усі 13,7 тис. людей, які тут працюють.

За румунцями страйк розпочали болгарські металурги з комбінату, який також є власністю Mittal. Вони вимагають виплатити зарплати за лютий — березень цього року.

Найбільша металургійна компанія світу має погану репутацію щодо умов праці та забезпечення працівників, тому страйки на її підприємствах — явище хронічне. Невдовзі після того, як Mittal купила «Криворіжсталь», профспілка заводу заявила про можливий страйк — також через платню. Керівництво владнало проблему. Іноземці знайшли спосіб заохотити до звільнення — запропонували працівникам одразу 30 зарплат у разі написання заяви за власним бажанням. Звільнилося ледве не півзаводу. Так Mittal Steel оптимізувала витрати на робочу силу. Тому проблем із зарплатами у «Криворіжсталі» наразі не виникає.

ОЦІНКА

ВІДДІЛ ПОЛІТИКИ

Ненаписаний матеріал

Держкомзем може стати монополістом у організації земельних торгів

У двадцятих числах березня **Тиждень** зафіксував активність уряду в земельній сфері. В матеріалі під назвою «Ми її втрачаємо» (**Тиждень**, № 13,) йшлося про те, що фракція БЮТу в Київоблраді стає головним джерелом кадрів для роботи у Державному комітеті із земельних ресурсів (далі — Держкомзем). Членами саме цієї фракції є нинішній голова Держкомзему Володимир Воеводін та голова Львівського обласного управління земельних ресурсів Дмитро Завтур.

Прикметно, що майже одночасно з цими кадровими призначеннями постановою уряду Держкомзем отримав право організовувати аукціони та здійснювати продаж земель сільськогосподарського призначення. Фактично контроль над фракцією БЮТу в Київоблраді належить Сергієві Осиці, одному з головних захисників Тендерної палати. У нас з'явилася гіпотеза, що активність у Держкомземі — це спроба Осики перенести схеми, опрацьовані в Тендерній палаті, на процес продажу землі. Тому 27 березня, у прямому ефірі передачі «Я так думаю», **Тиждень** запитав Юлію Тимошенко про те, чи вдасться зрештою знищити Тендерну палату, а також попросив прокоментувати тему земельних аукціонів, однак у своїй відповіді вона про продаж землі не згадала.

Ми почали збирати додаткові факти, щоб перевірити свою гіпотезу. Але в цей час керівник Секретаріату Президента Віктор Балаго звинуватив уряд у тому, що схеми роботи Тендерної палати переносяться на ринок землі. Так почався черговий етап протистояння уряду та Президента. Роблячи що заяву, Балаго навряд чи думав про організацію прозорого ринку землі. Адже за ним теж тягнеться шлейф земельних скандалів — його звинувачують у причетності до приватизації 300 гектарів у одному із заповідників Закарпаття, він робив усе можливе, аби уникнути перевиборів мера Києва Черновецького, який відомий роздачею сотень гектарів київської землі.

Отже, 7 квітня Президент Віктор Ющенко своїм указом скасовує постанову уряду про порядок торгів. При цьому він неправильно пояснює мотиви свого вчинку — його дії виглядають як атака на саму ідею аукціонів. У той час, коли правильно організовані, відкриті торги — це серйозний спосіб боротьби з корупцією.

У нас все-таки є підозра, що Держкомзем цілком може стати монополістом у організації земельних торгів. Диявол, як відомо, саме в деталях — монополія створюється на рівні технічного виконання. Ось декілька таких деталей із проектів підзаконних актів, які мають регулювати проведення аукціонів: організатор аукціонів для того, щоб отримати ліцензію, повинен мати відокремлені підрозділи (філії) у містах Києві та Севастополі, АР Крим і всіх областях з обов'язковою наявністю відділень не менше ніж у 3/4 районів кожної області. Злі язики стверджують, що така мережа є тільки в одній структурі — Центру земельного кадастру, підконтрольного Держкомзему. Ще приклад: ліцитатори — люди, які проводять аукціон, можуть бути сертифіковані тільки структурами Держкомзему, хоча, наприклад у Чехії, такі ліцензії видає Мін'юст, і аукціони на замовлення місцевих органів влади та держави проводять безліч приватних компаній.

Тиждень вирішив не писати розлогий матеріал про підготовку до великого розпродажу землі тільки тому, що обидві сторони використовують важливу тему лише для політичної боротьби. Водночас, якби Юлія Тимошенко прагнула зробити справжню революцію в земельній сфері вона мала б починати з маленького, та важливого кроку: розкрити та зробити доступною інформацію про всі угоди з комунальною та державною землею. Для цього достатньо дати відповідний наказ Держкомзему. Щоправда, і Віктор Ющенко, який завжди із задоволенням критикує уряд, не дає їй такої вказівки ні через РНБО, ні через Секретаріат.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Нагорода від «Вікіпедії»

Шановні пані та панове!

З приємністю повідомляємо, що рішенням дописувачів української «Вікіпедії» редакцію журналу «Український ТИЖ-ДЕНЬ» нагороджено найвищою відзнакою української «Вікіпедії» — «згущівка з вершками» за статтю «Вікіфікуймося!» (**Тиждень**, №15, 11–17 квітня 2008), яка привертає увагу читачів до явища української «Вікіпедії» та закликає долучатися до її наповнення. Згідно з правилами, нагороду вручають «за видатний внесок до «Вікіпедії», коли звичайна згущівка вже не відповідає мірі вдячності». У «Вікіпедії» нагородження відбувається у формі запису на особистій сторінці користувача-переможця. За аналогією запис про візнак «Українського ТИЖНЯ» зроблено на вікі-сторінці, присвяченій журналу.

З вдячністю,
українська «Вікіпедія»

vityok

Приємна стаття про українську «Вікіпедію». Здається, чи не найкраща з того, що я будь-коли про неї читав. Щиро дякую!

Взагалі, номер справив гарне враження, подивимося, що буде далі.

henyk

Ну, що тут сказати, крім: «маленькі церкви — маленькі прибутки, і це суттєво знижує рентабельність клерикального бізнесу».

donvinton

Редакцію «УТ»

відлучать від православної (Московського й Київського патріархатів) і греко-католицької церков (так само — всіх патріархатів).

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** —

ut-magazine.livejournal.com або надсилати на електронні скриньки авторів журналу. Форма для листування є на нашому сайті www.ut.net.ua під біографіями журналістів

РОМАН КАБАЧІЙ

редактор відділу історії та науки

На доброму шляху.

Перед Помаранчевою революцією один мій галицький знайомий і тезка освідчив, що коли не трапиться жодних змін, він стане прихильником відокремлення Галичини від України. Мовляв, панукраїнство — це добре, але ми хочемо жити як країни Балтії. Ви ж там за Збручем сидітимете й далі зі своїми Ленініми у своїй ср...і. На сьогодні аж 26% українців переконані, що культурна, мовна, релігійна неоднорідність українського суспільства становить найбільшу загрозу суверенітету України (за опитуванням «Українського форуму»). Йдеться не просто про небезпеку, а про усвідомлення небезпеки поділу держави.

На мою думку, особливих відмінностей не існує. Перевірено на особистому досвіді перебування в замкненому середовищі українців за кордоном: 200 молодих студентів і аспірантів із різних куточків України після кількох місяців «притирки» єдиною мовою спілкування між собою обрали... українську. Завели звичку більшістю своєю у неділю вранці ходити до церкви (кожен до своєї, вибір був — як у відомому анекдоті про українця на безлюдному острові). Зауважили, що і донеччани, й тернополяни, й херсонці та волиняки незле співають. А Україну ж як люблять... не повірите! Те, що всі полюбили один одного, стверджувати не буду, бо неправда, та й незручно якось. Повернувшись до Києва, в мене не ви-

стачило, на жаль, сили волі й надалі ходити на Службу Божу, став менше співати, згадав про існування російської мови. Однак у храмі вже не відчуваю незручності, волю розмовляти українською завжди, окрім моментів, коли вжити іншу мову вимагають професійні обов'язки. Стосовно культурних відмінностей скажу, що мені не подобається перебувати як серед рагулів галицьких, так і гопників таврійських, але то вже, як кажуть, «так нам не буде».

Яка мораль? Сподобалося мені, як нещодавно Юрій Андрухович в інтерв'ю «Українському журналові», який видається у Празі, охарактеризував шлях розвитку України: «Ми схожі на пияка, котрий збочує, спотикається, падає в канаву, тоді вилазить, йде назад, потім знову вперед, ну, і так далі. Але головне, що він на доброму шляху». У зв'язку з уже згаданим опитуванням спали на думку результати ще одного, за яким серед основних наших країн-ворогів чимало балів від респондентів отримала така собі держава — Україна. Не шкодьмо собі, не заважаймо собі розвиватися, не вставляймо палиць в колеса українській культурі, відкріймо очі на іншість. І тоді не будемо йняти віри у розповіді про підступи сепаратистів, а, випивши закарпатського вина та закусивши харківським салом, промовимо: «Господи, бережи Україну!» Все ж бо в Його руках.

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко, Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор

www.presscom.ua

94.2 FM

тепліх стосунків, але я віддаю урядові належне: якщо щось зроблено добре, треба це підтримувати. Робитиметься щось не так — конструктивна критика є непоганим зовнішнім стимулом не розслаблятися.

У.Т.: Ви з прем'єром Тимошенко є співголовами Ради інвесторів при Кабінеті Міністрів України. Прем'єр дійсно має намір прислухатися до порад інвесторів?

— Бажання є, й інвестори це відчують. Однак значні зміни впроваджувати складно. Інвесторів, наприклад, сьогодні турбує Податковий кодекс, непокоїть перевірки — і тут слід приймати іноді непопулярні рішення, скасовувати певні регуляторні акти. Мова йде також і про створення секретаріату Ради інвесторів, який оперативно реагуватиме на всі тривожні звернення. Інвесторам потрібен конструктив. І найважли-

віше, що я бачу сьогодні — прагнення уряду діяти. А дія — це перш за все проекти законів, рішення Кабміну, міністерств і відомств. Основне завдання Ради інвесторів — допомога в їх підготовці.

У.Т.: Ви колись сказали, що уряд Януковича 2004 року був найбільш професійним з усіх попередників, а зараз, схоже, змінили свою думку?

— Ні, не змінив. Те, що уряд Януковича давав тоді 12% зростання, свідчить про його професійність. Водночас я не сприймаю, коли деякі урядовці блокують повернення ПДВ чи проводять непрозорі тендери. Та це питання швидше не до Януковича, а до його оточення. Більше того, скажу відверто, що в усіх урядах оточення намагається робити подібні речі. І тут члени команди мають відповідати за такі дії.

У.Т.: Те, що ви стали співголовою в Раді інвесторів, свідчить, що ви повертаєтесь у політику?

— Якби я хотів повернутися в політику, то зробив би це по-іншому.

У.Т.: Чи будете ви брати участь в останній хвилі великої приватизації, яку збирається провести уряд?

— Ні. Ми спробували взяти участь в приватизації «Луганськтепловозу», куди нас просто не допустили. Мені набагато легше створювати підприємства з «нуля».

У.Т.: Науковці дослідили, що у людини, наділеної владою, виробляються певні гормони, які діють як наркотик. Ви пішли з влади до бізнесу, не шкодуєте за цим?

— У владу я прийшов з бізнесу, в бізнес я з влади й повернувся. У мене багато роботи, в яку я із цікавістю занурююся. Зі мною працюють мої друзі, ми весь час ініціюємо щось зовсім нове, будемо плани та реалізуємо їх. Мені комфортно. Мені цікаво. Я задоволений.

У.Т.: А коли були політиком, були задоволені?

— Знаєте, набагато менше.

У.Т.: Чому?

— Тому, що в політиці твоє життя і результати твоєї роботи набагато менше залежать від тебе особисто. Коли ти напрацьовуєш закони, рішення Кабміну, міністерств і відомств, а після цього не можеш це

Попрацювавши чиновником, Сергій Тігіпко переконався, що зміни впроваджувати важко

провести через Верховну Раду, в якій немає більшості, то про яку ефективність можна говорити? Для мене в таких умовах працювати складно. Думаю, що для будь-кого складно, коли ти працюєш і не бачиш конкретного результату. А от у бізнесі — зовсім інша ситуація. Тут не скажеш, що не так щось в уряді, що макроекономічна ситуація підвела чи погода зіпсувалася. Фінансові показники — ось твій конкретний успіх, і він, перш за все, залежить від тебе.

У. Т.: Зараз тривають скандали навколо «Дніпроенерго», «Укртатнафти». Чи впливає це на бізнес-клімат, і якщо впливає, то як?

— Ні. Якби приватизація цих компаній відбувалася прозоро і чесно, а після цього хтось захотів би їх приборати до рук, — тоді була б серйозна проблема. Реприватизація — це горе, революція, невпевненість. І від цього постраждає, насамперед, проста людина, адже інвестори після такого сигналу можуть почати продавати свій бізнес, вилучати гроші й шукати щастя в інших країнах. А оскільки, повторюю, ці структури не були відкрито приватизовані, то ситуація інвесторів не лякає. Вони розглядають це як корпоративні війни великих компаній між собою.

У. Т.: Українські мільярдери люблять розповідати, що вони вже не такі, як у 1990-ті, і їм потрібні прозорі правила гри. Але й далі намагаються за допомогою тінювих схем отримати держвласність. Коли закінчатися часи первісного накопичення капіталу?

ситуацію — все буде вирішено в один день. Повірте, в міністерствах працює дуже професійний апарат, і це все вже прописано в документах, лежить на полицях у кабінетах, чекаючи слушного часу.

У. Т.: Ви колись обіцяли розповісти, чому ви відмовилися від пропозиції Кучми стати єдиним кандидатом від влади на пост президента.

• — Це не така вже й цікава історія... Були певні умови, які я вважав, що не виконаю...

НЕПЕВНА ПРИВАБЛИВІСТЬ

У. Т.: Чи може мати економічна криза, яку зараз переживає світ, позитивні наслідки для України? Є думка, що інвестори в цих умовах почнуть більше вкладати в Україну, адже у них — рецесія, а в нас — бурхливе зростання?

— На якийсь час це може спрацювати, але — на дуже нетривалий. Ми вже бачимо реакцію тих же США: вони продовжують знижувати облікову ставку. Це свідчить про те, що взяти гроші буде легше, в економіку США підуть інвестиції і всі знову повірять у її могутність. Що ж до України, то всі інвестори добре усвідомлюють, що ми затрималися у своєму економічному зростанні на досить тривалий час. Зараз ми швидко набираємо темпи, наздоганяючи, скажімо, Польщу, Угорщину, Чехію, Болгарію, Румунію за такими показниками, як обсяг кредитів та ВВП на душу населення. Всі розуміють, що не може й надалі тривати ситуація, коли в Україні кредитів видано втричі менше, ніж у Росії, і в шість разів менше, ніж у Польщі. Ба-

вже кілька десятків, а буде кілька сотень. Таких прикладів чимало. І той, хто перший прийде, отримає можливість бути лідером на цьому ринку. Оце спрацює. Але коли виникає ризик втратити капітал, то інвестори краще переведуть все у готівку, ніж інвестуватимуть у непевну країну.

У. Т.: Сьогодні багато говорять, що курс євро завищений. Ваша думка з цього приводу?

— Курс євро знижуватиметься, адже інакше експорт з країн ЄС просто зупиниться. Сьогодні виготовлений у Німеччині мерседес

ДОСЬЄ

СЕРГІЙ ТІГІПКО

Голова Правління ВАТ «Сведбанк»

1960 р. — народився в с. Драгонешти (Молдова).

1982 р. — закінчив Дніпропетровський металургійний інститут за спеціальністю «Ливарне виробництво чорних і кольорових металів»

1982–1984 рр. — служба в армії

1984–1986 рр. — секретар комітету комсомолу, завіділком, заступник директора з навчально-виховної роботи Дніпропетровського механометалургійного технікуму

1986–1989 рр. — завіділком пропаганди й агітації обласного комітету АКМУ.

1989–1991 рр. — перший секретар Дніпропетровського обкому АКМУ.

1991–1992 рр. — заступник голови Правління комерційного банку «Дніпро».

1992–1997 рр. — голова правління банку «Приватбанк».

1997–1999 рр. — віце-прем'єр-міністр України з питань економіки.

1999–2000 рр. — міністр економіки України.

2000–2002 рр. — народний депутат України.

2002–2004 рр. — голова Національного банку України.

З 2005 р. — голова Правління АКБ «ТАС-Комерцбанк».

Нині — голова правління ВАТ «Сведбанк» (правонаступник АКБ «ТАС-Комерцбанк»), співголова Ради інвесторів при Кабінеті Міністрів України, Перший віце-президент Українського кредитно-банкнського союзу.

Я ХОЧУ, ЩОБ МОЇ КОМПАНІЇ НЕ НАДАВАЛИ ПОСЛУГ ДЕРЖАВІ, НЕ ПРОДАВАЛИ НІЧОГО ДЕРЖАВІ Й НЕ КУПУВАЛИ НІЧОГО У НЕЇ

— Все залежить від влади. За бажання будь-які рейдерські атаки можна припинити. Будь-яку проблему можна розкласти, як Бог черепаха, під це розробити зміни до законодавства, прийняти їх, підписати, і — крапка. Питання тільки у політичній волі. А сьогодні її немає, парламентська більшість не консолідована, не працює на одну мету, а займається внутрішніми протиріччями. Тільки-но влада консолідується і захоче змінити

гато охочих зайти на цей ринок, втриматися на цій перспективній хвилі і зростати швидшими темпами. Буде спрацьовувати те, що в Україні дуже багато ринків ще не запрацювали. Наприклад, нині починають роботу фінансові посередники, які продаватимуть банківські, страхові продукти, продукти інвестиційних фондів. Такий ринок у нас був зовсім не розвинутий. Не існувало колекторських компаній, [див. словничок] а зараз їх

ВИРОБНИК КОМПАНІЙ

БАНКІР ТА ЕКС-ГОЛОВА
НАЦБАНКУ СЕРГІЙ
ТІГІПКО РОЗПОВІВ
ТИЖНЮ, ЧОМУ НЕ
ВАРТО ПРОДАВАТИ
ДОЛАРИ, ЗВІДКИ ВІН
БЕРЕ ТОП-МЕНЕДЖЕРІВ І
ЧОМУ ЙОГО КОМПАНІЇ
НЕ МАЮТЬ СПРАВ
ІЗ ДЕРЖАВОЮ

РОЗМОВЛЯЛИ

РОМАН КУЛЬЧИНСЬКИЙ,
СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК, ОЛЕНА ЧЕКАН

З того моменту, як ви пішли з політики в бізнес, у країні помінялися 4 уряди. Тимошенко, Єхануров, Янукович і знову Тимошенко... З яким урядом вам було краще співпрацювати?

— Я не працюю ні з яким урядом. Бізнес — категорія самостійна.

Увесь свій бізнес я намагаюся якомога далі дистанціювати від будь-якого уряду. Я хочу, щоб мої компанії не надавали ніяких послуг державі, не продавали нічого державі й не купували нічого у неї. На це є кілька причин: по-перше, не хочу бути від когось залежним, по-друге, не хочу носити хабарі і, зрештою, за компанії, які мають тісні відносини з державним сектором, менше платять. Тому, що вони не ринкові. Тому, що вони не витримують конкуренції. Тому, що вони надто вразливі до будь-яких зовнішніх чинників.

У. Т.: За якого уряду був найкращий бізнес-клімат?

— У питанні бізнес-клімату якоїсь серйозної різниці між урядами я не відчував. Скажімо, мені подобається, що «Укрзалізниця» почала проводити реальні тендери і що уряд намагається усунути посередника з газового ринку. Якщо почнуться серйозні повернення ПДВ, теж буду аплодувати цьому. З Юлією Володимирівною у нас ніколи не було особливо **■**

Інфляція та відсотки по вкладах фізичних осіб цього року будуть однакові

коштує дорожче, ніж мерседес, виготовлений у США — навіть з урахуванням транспортних витрат. Найближчим часом ситуацію буде скориговано.

У.Т.: Чи загрожує Україні іпотечна криза, подібна до тієї, в якій перебуває Америка?

— Ні. У нас є колосальний попит на житло: майже 15 млн наших громадян прагнуть поліпшити свої житлові умови. Торік, не зважаючи на високу інфляцію, реальні доходи населення збільшилися на 13%. Тенденція до зростання триватиме й цього року. Проблема в тому,

що іпотека не встигає за попитом. Внаслідок кризи наші банки мають труднощі з виходом на зовнішні ринки для залучення іноземних грошей і, відповідно, подальшого кредитування українців. Залучити гроші можна тільки під дуже високі відсотки — 15–17 річних. Це ні для кого не вигідно.

У.Т.: Коли ціни на житло в нашій країні порівнюють з цінами у країнах Східної Європи, то роблять висновок, що в Україні теж може статися іпотечна криза...

— Висновок неправильний. У нас ситуація тут абсолютно ринкова, і

пропозиція наразі менша від попиту. Дайте сьогодні більше житла на ринок Києва — ціни на нерухомість спершу призупиняться, а потім і знизяться, адже на будівельників будуть тиснути отримані ними банківські кредити. І вони не зароблятимуть тоді по \$1000–1500 на квадратному метрі, а будуть дякувати, якщо матимуть \$200–300 на «квадраті». Треба спрощувати видавання землі, мінімізувати кількість дозволів на будівництво — і все врегулюється.

У.Т.: Останній урядовий прогноз інфляції — 12%. Чи це реально, враховуючи той стрибок, що був у першому кварталі?

— Якщо інфляція у цьому році становитиме 15%, то це буде непогано. Але для цього треба дуже серйозно працювати. Крім того, має бути сприятливою низка факторів — від гарного врожаю і нормальних відносин з Росією в енергетичній галузі до ідеальної співпраці Нацбанку з Кабміном.

У.Т.: А якщо не пощастить?

— Я переконаний, що 20-відсоткової інфляції, яку прогнозують деякі експерти, не буде, бо це означатиме, що влада взагалі не проводила жодної економічної політики.

У.Т.: Отже, для того, аби вкладники хоч щось заробляли, банківські депозити мають бути вищими, ніж 15%. На це ми можемо розраховувати?

— Такі відсотки банки не дадуть, вони їх просто не зароблять.

У.Т.: Якщо увесь прибуток від депозитів з'їдає інфляція, то чи варто вкладати в інвестфонди, адже падіння фондових ринків у світі серйозно вплинуло й на акції українських підприємств?

— Якщо ці інвестфонди професійні, то, безумовно, на перших етапах (тобто, тепер) вони даватимуть максимальну дохідність. Треба тільки добре розібратися, який це фонд. Думаю, вкладати в професійні фонди українцям може бути вигідно, адже відсотки там вищі за депозитні. Кажу це як банкір, хоча наші фінансові інститути є конкуруючими системами.

У.Т.: Які компанії найближчим часом запускаєте?

— Компанію з управління активами, колекторську компанію, три

фінансові посередники, також докупили страхові компанії, придбали пакет вагобудівного заводу. У планах — ще кілька компаній.

КАДРИ Є, НЕМАЄ КЕРІВНИКІВ

У. Т.: Ви продали «ТАС-Комерцбанк» за майже мільярд доларів. Який секрет створення правильної компанії, яку можна потім вигідно продати? Що тут головне?

— Я багато працюю над стратегією. Найголовніше, щоб були добре побудовані так звані майстер-план і

за виконанням майстер- і бізнес-планів. Це має бути професійна управляюча компанія, яка це все контролюватиме. Ці три складові дають інвесторам можливість прийти і вкласти гроші.

У. Т.: А як створити таку команду? Бо є глобальна проблема — відсутність кадрів.

— Мені здається, що в Україні насамперед не вистачає перших осіб, які б могли чітко сформулювати цілі і поставити завдання перед членами ко-

СЛОВНИЧОК

Колекторські компанії — фірми, що стягують з фізичних осіб протерміновану заборгованість по кредитах, які вони взяли в банках.

товку і займалися за окремою програмою. Ми наймали для них консультантів, вони разом працювали, вчилися — і сьогодні це висококваліфіковані фахівці, яких усі хочуть перекупити.

У. Т.: І як їх втримати?

— Зацікавлюємо. Насамперед умовами і нормальною зарплатою.

У. Т.: Нормальна — це яка?

— Ринкова. Крім того, ми постійно навчаємо свої кадри, створюємо хороший мікроклімат, що теж дуже важливо. Наші працівники мають гарні перспективи особистісного розвитку і кар'єрного росту. Ми підтримуємо їхні ініціативи і не боїмося відпускати таких фахівців, бо маємо свою школу кадрового резерву. Я не вважаю, що в Україні є проблема з кадрами. У нас є проблема з керівниками. ■

20-ВІДСОТКОВОЇ ІНФЛЯЦІЇ, ЯКУ ПРОГОЗУЮТЬ ДЕЯКІ ЕКСПЕРТИ, НЕ БУДЕ, БО ЦЕ ОЗНАЧАТИМЕ, ЩО ВЛАДА ВЗАГАЛІ НЕ ПРОВОДИЛА ЖОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

бізнес-план. Над цим 4–6 місяців працює команда моїх фахівців і спеціально залучених радників, у яких є досвід побудови таких компаній. Ми нічого нового не придумуємо. Коли є стратегія, є потужна команда, має додатися третє — жорсткий контроль

манди. Коли перша особа не знає, що робити, то і на людей нарікати буде. Кадрового голоду ми не відчуваємо. За півроку в нас стартували сім компаній з «нуля», і персонал там кваліфікований. Ми ні в кого не переманювали людей, а брали своїх, які пройшли у нас підго-

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" — від розрахунків до запуску в експлуатацію

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27

www.presscom.ua

А рукавички слід одягати протекторами всередину

ФОТО КИРИЛО ХАМЛЮВ

Сміятися після слова «ЛОПАТА»

ВІДРОДЖЕННЯ СУБОТНИКІВ. ПРАВИЛЬНИМ ЛЕНІНСЬКИМ ШЛЯХОМ УЖЕ ПРОКРОКУВАЛИ ПРЕЗИДЕНТ, ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР І ГОЛОВА ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО РАЙОНУ

АВТОР: Антон Зікора

Прибирання минулої суботи території Співочого поля в Голосіївському районі один в один нагадало суботники радянських часів. Єдина відмінність — прапори. Якщо за кому-

ністів вони були червоні, то в символіці БЮТу червоний колір залишився тільки в сердечку, що на білому тлі. Треба визнати, організатори акції не заперечували відвертої схожості з радянськими суботниками. Навіть головний ініціатор

заходу — Олександр Турчинов, сказав, що зараз слід пригадати традиції недавнього минулого, коли жителі бралися за лопату й граблі. У цьому віце-прем'єр не був оригінальний. За два тижні до нього на суботник вийшов Президент, у той

же час акцію «Посади своє дерево» влаштував кандидат на посаду мера, глава Шевченківського району Віктор Пилипишин.

Віце-прем'єра голосіївці чекали з особливим нетерпінням і навіть побоювалися, що він не приїде. Турчинова зустрічали багато юних людей у формі кольору хакі: серед керівництва району чимало колишніх воїнів-афганців, які показують приклад молоді, — студентам військового університету. Самі студенти сказали, що подібні суботники для них — звичайна річ.

Олександр Валентинович з'явився перед десятками своїх прихильників одягнений у легку вітрівку, партійну футболку, взутий у потерті кросівки. І коли б не штатні охоронці, віце-прем'єра можна було б сприйняти за звичайного жителя мікрорайону. Втім, як з'ясувалося, в Голосіїві — зовсім не звичайні мешканці. Так, одна місцева депутатка заявила на суботньому мітингу, що тут живуть найкращі люди. Поряд із віце-прем'єром крокували народні депутати України Богдан Губський і Анатолій Семинога.

ГОЛОСІЇВСЬКА ПАСТОРАЛЬ

Колишній афганець, голова Голосіївської Ради Сергій Садовий урочисто вручив Турчинову саперну лопатку. «Поговоримо чи попрацюємо?» — запитав Турчинов, дивлячись на інструмент. Спочатку все ж таки поговорили. «Наша позиція — очистити Київ, і в прямому розумінні, і в переносному. І ми плануємо цей і наступний місяць, аж до 25 травня, проводити подібні акції», — заявив Турчинов. Віце-прем'єр говорив про те, що «рідне місто» (звичайно, це для нього Київ, а не Дніпропетровськ) має бути чистим. «Коли всі кандидати і на пост мера, і до Київради просто займуться корисною справою, це буде краща агітація, ніж якісь виступи й шоу», — завершив віце-прем'єр і пішов працювати.

Олександр Валентинович одягнув білі рукавички й почав копати. Не можна сказати, що він робив це охоче, але на 20 хвилин віце-прем'єра вистачило. Турчинову активно допомагав Губський. Обидва взяли кошик і почали носити в ньому землю. Злі язика загомоніли, що Губський, відомий як один з великих землевласників у Київській області, таким чином приміряється

до землі в столиці. В цей час зазвучала чи то пісня, чи то проповідь:

Над Голосеево день,

Над Голосеево ночь.

Если тебе плохо,

Ты к нам найди дорогу.

Голосеево сумеєть помочь, — лунали вірші з колонок під бадьюру музику.

«Коли ви брали участь у подібних суботниках востаннє?» — запитав я в Семинога. «Було минулого року — прибирали територію нашого партійного офісу навесні. Часто влаштовували подібні заходи перед Великоднем в різні роки. Сам я селянин з Черкащини, і тому мені особливо подобається працювати на землі», — відповів народний депутат, вдаваючи ногою лопату глибоко в землю.

**ТУРЧИНОВ З'ЯВИВСЯ
ПЕРЕД ДЕСЯТКАМИ
СВОЇХ ПРИХИЛЬНИКІВ
ОДЯГНЕНИЙ У ЛЕГКУ
ВІТРИВКУ, ПАРТІЙНУ ФУТБОЛКУ,
ВЗУТИЙ У ПОТЕРТІ КРОСІВКИ**

Дійство нагадувало урочисте забивання останнього костиля, коли завершують будувати залізницю. І тому не дивно, що незабаром суботник у Голосіїві для Турчинова закінчився. Після цього молоді мамі-бютівки поведи до віце-прем'єра своїх дітей. Серед тих, хто захотіли сфотографуватися з кандидатом у мери, були й дуже непрезентабельні особи, але Олександр Валентинович демонстрував доступність і толерантність. На запитання **Тижня**, чи буде Турчинов виходити на суботники, ставши «розумним мером», той відповів, мовляв, звичайно, адже буде отримувати гроші за наведення чистоти в місті.

А МОЖУ Й НЕ КОПАТИ

Після цього кандидат відправився на Оболонь, але **Тиждень** уже не поїхав туди, а вирішив почекаати його в парку «Юність», що біля кінотеатру «Лейпциг». Потрібно визнати, однопартійці Турчинова активно й організовано прибирали цю територію. Журналісти півгодини чекали віце-прем'єра біля входу в кінотеатр, але він у цей час орудував лопатою в «Юності». І ця частина заходу практично нічим не відрізня-

лася від тієї, що відбувалася в Голосіїві. Тільки тут праворуч із Турчиновим перебував депутат Київради Володимир Бондаренко. Аналітики зробили висновок: він цього разу не висуватиметься в мери.

Під час головного заходу — брифінгу, який влаштували там же, в парку, — Турчинов розкритикував Секретаріат Президента. Відомство Балого він назвав балаганом і юридичною конторою на підтримку мера Черновецького. Також віце-прем'єр звинуватив Секретаріат у спробах розвалити парламентську коаліцію. На запитання, скільки місць БЮТ візьме в Київграді, Турчинов сказав: «Думаю, що в принципі, 60–80 місць — це та планка, яку ми перед собою ставимо». Ще віце-прем'єр заявив: важливо, щоб

у Київграді були всі політичні сили, які мають підтримку в столиці. І тому БЮТ не претендує на всі 120 місць.

«Потрібно думати не про те, як ти виглядатимеш перед телекамерами. Потрібно думати про прибирання сміття», — промовив наостанок віце-прем'єр перед телекамерами. Суботник у «Юності» закінчився, як тільки Олександр Валентинович пішов звідти. Турчинов обіцяв повернутись: як уже було сказано, суботники триватимуть до самих виборів. Ми ж, у свою чергу, стежитимемо за розвитком подій. Тим паче, що, за повідомленнями прес-служби БЮТу, Київдержадміністрація віддала усне розпорядження блокувати заходи за участю віце-прем'єра. Прес-служба заявляє, начебто працівники органів внутрішніх справ намагаються залякати людей, які зважилися підтримати акцію БЮТу, а в деяких районах людей умовляють не виходити на суботники. Це цікаво: уявляєте, міліція розганяє жителів з мітлами. Якщо **Тиждень** побачить щось подібне, то наші читачі обов'язково про це дізнаються. ■

ПЕРЕВІРКА Конституцією

БЮТ ПОГОДИВСЯ НЕ ЧІПАТИ ОСНОВНИЙ ЗАКОН.
ТА ЛИШЕ НА ПЕВНИЙ ЧАС

АВТОР: АННА БАБІНЕЦЬ

Про ризик розриву коаліції між БЮТом та НУ-НСом уже не шепочуться в кулуарах. Тепер словосполучення «розвал коаліції» фігурує в офіційних виступах та повідомленнях. З'ясування стосунків між командами Ющенка та Тимошенко перейшло у конституційну фазу. Подальше існування теперішньої коаліції залежить від того, хто поступиться місцем найголовнішого у державі. Із закріпленням цієї позиції в Конституції.

ВСІХ ТУРБУЄ ДУАЛІЗМ

Останнім часом бютівці надто часто змінювали партнерів: залежно від законопроекту фракція одноставно голосувала чи з НУ-НСом, чи з ПР, чи навіть з КПУ. Безладне фракційне життя БЮТу, зрозуміло, не сподобалося законному партнерові — НУ-НСу. Останньою краплею стало спільне рішення бютівців та регіона-

дань навіть регіонали якимось дивом відмовились ініціювати створення Конституційної комісії у ВР. Процес можливого розколу коаліції начебто призупинено. Проте причин цього розколу навряд чи вдасться позбутися.

«Тимошенко прямим текстом сказала, що треба ліквідувати посаду президента. Ну, спочатку якось скасувати вибори 2010 року, а згодом і посаду взагалі», — повідомив **Тижню** один із депутатів, присутній на нараді НУ-НСу та БЮТу в понеділок, і додав, що про цю тезу прем'єра коаліціанти домовилися не повідомляти пресі. Раніше лідер фракції БЮТ Іван Кириленко заявляв, що їхню політику «турбує дуалізм у виконавчій гілці влади, який необхідно ліквідувати». Інакше кажучи: президент і прем'єр заважають один одному, треба когось із них усунути з політичної карти. Не особу, а посаду взагалі — так надійніше.

**ПРЕМ'ЄРУ ПОТРІБНО АБО
ВИГАДУВАТИ НОВІ «РОЗДАЧІ
СЛОНІВ», АБО ЗАЛИШАТИ
ПОСАДУ ГОЛОВИ УРЯДУ**

лів створити Тимчасову слідчу комісію ВР з розробки змін до Конституції. Нагадаємо, що при Президентові вже діє подібний орган — Національна конституційна рада. Виникнення другого центру реформування Основного Закону тільки загострить процес, вважають у НУ-НСі. Схоже, під час понеділкових загальних зборів коаліції нашоукраїнці зуміли вмовити партнерів не робити різких рухів у бік Конституції. Після засі-

у НУ-НСі вважають заяви щодо скасування посади президента безглуздя. «Це означатиме загрозу державному суверенітетові», — сказав **Тижню** народний депутат від НУ-НСу Руслан Князевич. Він переконує, що не чув таких слів з вуст Тимошенко, і вважає, що не потрібно скасовувати жодної посади. «Конституцію справді треба підкоригувати — щоб запобігти дуалізму влади», — каже пан Князевич.

Тимошенко напрошується на відставку. Гусари мовчать

Безперечно, нашоукраїнців теж хвилює питання дуалізму, і вони хочуть змінити Основний Закон у такий спосіб, щоб прем'єр мав менше повноважень, аніж президент. Але в НУ-НСі — своє бачення процесу внесення конституційних змін. Віктор Ющенко хоче, щоб Нацрада ухвалила попередній варіант Конституції, який буде винесено на загальноукраїнський референдум. Це й не дивно, бо громад-

ська думка завжди схиляється до посилення президентської влади. І лише потім ці зміни має затвердити парламент. Із невідомих причин Секретаріат вважає, що після референдуму Парламент проголосує за президентський проект. БЮТ та ПР переконують, що весь процес має відбуватись у стінах ВР, без апеляцій до народу. Адже вони цілком здатні провести будь-які зміни до Основного Закону.

ПИТАННЯ ЧАСУ

Голосування разом із ПР, заяви щодо посади президента наводять на думку, що Тимошенко провокує розвал коаліції і як наслідок — свою відставку. Недоброзичливці уряду пояснюють, що перший «транш» ощадбанківських виплат майже завершено, ціни зростають, а висока інфляція — чудовий привід постійно й влучно критикувати уряд. «Пік популярності Юлії Тимошенко як голови уряду минув десь у березні», — ділиться останніми даними з **Тижнем** науковий керівник фонду «Демократичні ініціативи» соціолог Ірина Бекешкіна. На її думку, рейтинг лідерки БЮТу надалі поволі падатиме. Опоненти Тимошенко кажуть, що прем'єру потрібно або вигадувати нові «роздачі слонів», або залишати посаду голови уряду. Перехід в опозицію, а також звинувачення опонентів, що не давали їй працювати, допоможуть лідерці БЮТу втримати високий рейтинг. Бютівець Микола Томенко з трибуни ВР закликав Ющенка звільнити уряд Тимошенко — якщо Президент не довіряє цьому уряду.

Наразі у НУ-НСі знайшли аргументи, щоб БЮТ припинив свої спроби ситуативно блокуватися з іншими фракціями. Руслан Князевич каже, що коаліціанти домовилися ухвалювати рішення, тільки погодивши їх між собою.

Виникає дивна ситуація. З одного боку, керівник Секретаріату Президента Балого спить і бачить відставку Тимошенко й коаліцію НУ-НСу з Регіонами, а з іншого — виглядає так, що й сама Юлія Володимирівна не проти такого сценарію. Наразі у збереженні коаліції, перш за все, зацікавлена НУ та її голова В'ячеслав Кириленко. В них теж є практичний інтерес: в разі конфліктів із БЮТом і без того невисокий рейтинг нашоукраїнців падає. «Навіть Ющенко не здатен примусити фракцію створити коаліцію з ПР. Якщо це відбудеться, наш рейтинг просто зникне», — по-

відомляє **Тижню** один із депутатів пропрезидентської фракції.

Зараз увага парламентарів переключилася на усунення харківського мера — в цьому питанні БЮТ і НУ-НС єдині. Отже, поки регіонали відстоюватимуть Михайла Добкіна на посаді мера, долею коаліції можна не перейматися. Але як тільки постане питання Конституції, розмови про розвал коаліції розпочнуться знову. ■

ДІЙОВІ ОСОБИ

ВОЛОДИМИР ФІЛЕНКО
народний депутат від БЮТу

Юлю не відпускають

— Коли БЮТ із ПР домовилися створити Конституційну комісію в Парламенті, це була, якщо хочете, захисна реакція. Бо Конституцію написано так, що будь-які зміни до Основного Закону мають вносити парламентарі. Оскільки було багато розмов про референдуми, комісії поза Верховною Радою; ми змушені були якось діяти. Наразі президент і парламент узяли паузу, глибоко вдихнули й осмислюють, що з цим далі робити. Щодо посади президента, скажу таке. Ніхто в БЮТі — починаючи від Юлії Володимирівни й закінчуючи мною — не збирається скасовувати цю посаду. Окрема тема — як узгодити повноваження між президентом та прем'єром. Тут уже треба скликати круглі столи та обговорювати це. Конституцію варто трохи поправити, поліпшити. Але не можна її кардинально переглядати. Навіть на закритих партійних нарадах Юлія Тимошенко ніколи не казала, що хоче піти з посади прем'єра. Може, вона й справді хоче, а цього не виключаю. Але хто ж її відпустить. Ані парламент, ані президент, ані український народ цього не допустять.

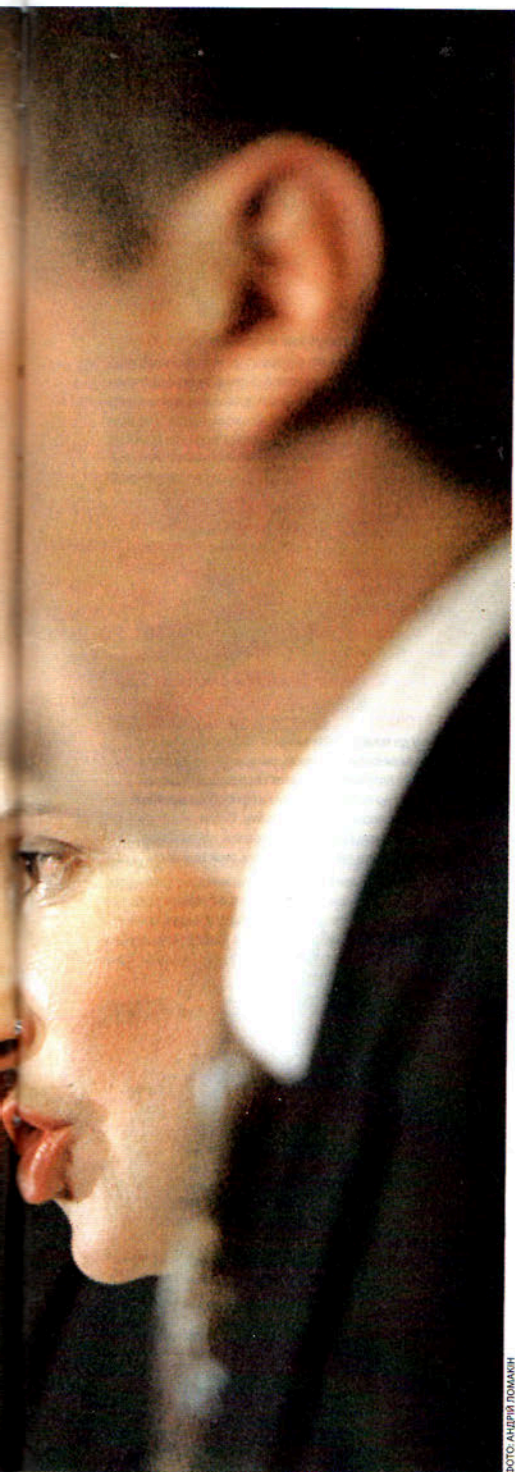

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАХА

Тест на тест

Приймальна комісія

Перед реєстрацією абітурієнт повинен дізнатися у вишій перелік дисциплін, необхідних для вступу на обраний факультет і спеціальність

Дата

Зовнішнє незалежне тестування випускників проведеться 22 квітня

Підготовка

За годину до початку тестування, о 10-й ранку, директор школи та інспектори отримають матеріали тестування у спеціальних пластикових пакетах і перевіряють аудиторії. За півгодини до початку школярів запросять до аудиторії за списком та порядковими номерами. Столи в аудиторіях також будуть пронумеровані, відтак кожен абітурієнт повинен зайняти відповідне порядковому номеру місце

Вступ у виш

За результатами тестування, що будуть оголошені 12 липня, абітурієнти отримають сертифікат про проходження зовнішнього оцінювання, який зобов'язані приймати всі виші. Сертифікат необхідно подати у виш. Приймальна комісія буде проводити конкурс, враховуючи оцінки з сертифікатів. Особливості конкурсів можуть залежати від конкретного вишу, тому про них необхідно дізнаватись у приймальних комісіях завчасно

Результати тестування

Оголошуються 12 липня. Абітурієнт отримає сертифікат

Реєстрація

З 1 листопада до 20 лютого поточного року. Для учнів – у школі, для випускників минулих років – у єдиних пунктах реєстрації, які є у кожному місті. Цього року реєстрацію продовжили до 1 березня

Центр

Відповідальність за підготовку та проведення тестування несе Український центр оцінювання якості освіти. З осені Центр вийде з підпорядкування Міносвіти і працюватиме виключно під громадським контролем. Центр має дев'ять регіональних представництв: у Вінниці, Дніпропетровську, Донецьку, Івано-Франківську, Києві, Львові, Одесі, Сімферополі та Харкові

Процедура

Тестування почнеться рівно об 11-й і триватиме дві години 15 хвилин. Після п'ятнадцятихвилинного інструктажу учасники отримають завдання. Помітивши порушення правил тестування, учень може того ж дня звернутися до апеляційної комісії, адресу якої зазначено у запрошенні. Можна оскаржити результати, в тому числі зумовлені помилками в самих тестах

Статистика

Для проходження тестування у цьому році вже зареєструвалися 522 тис. абітурієнтів. Учні, які з поважних причин не братимуть участі у тестуванні, зможуть це зробити на додатковій сесії, дату якої ще не визначено

Предмети

На тестування виносяться 11 предметів: українська мова та література (обов'язково), зарубіжна література, історія України, всесвітня історія, математика, біологія, хімія, фізика, географія, основи економіки й основи математики. Абітурієнт може вибрати не більше трьох предметів

Документи

З собою обов'язково треба взяти запрошення учасника тестування, паспорт або свідоцтво про народження, довідку зі своєю фотографією, завірену печаткою та підписом директора школи, в якій навчається учасник тестування. Випускники попередніх років повинні додати до перелічених документів атестат про загальну середню освіту, а учні ПТУ та вишів I–II рівнів акредитації – довідку з місця навчання про закінчення навчального закладу

Правила

Учасники тестування повинні дотримуватися правил поведінки, за порушення яких результати тестування можуть бути анульовані. Під час тестування заборонено мінятися місцями, розмовляти одне з одним, користуватися книжками, мобільними телефонами, пейджерами, пити, їсти та виходити з аудиторії

Сайт

Додаткову інформацію про зовнішнє незалежне тестування можна отримати на сайті <http://testportal.com.ua> чи за телефоном гарячої лінії 8-800-502-43-30

ТИЖДЕНЬ ДОСЛІДИВ, ЯК ПРОВОДИТИМЕТЬСЯ ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ТЕСТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ

АВТОР: ІННА ЗАВГОРОДНЯ

Зовнішнє незалежне тестування випускників дає шанс зробити процес випуску зі школи та вступу у виш максимально прозорим, тобто зменшити хабарництво і корупцію в системі освіти. Тестування запроваджувалося в Україні поетапно з 2005 року ще за урядування соціаліста Станіслава Ніколаєнка. Призначений у грудні 2007 року міністром освіти й науки Іван Вакарчук продовжив реформи. У 2007 році на основі тестування до вищої освіти вступили випускники лише з Києва, Харкова та Львова, що стало своєрідною «революцією» у системі освіти. І експерти стверджують, що цей експеримент сприяв зменшенню корупції при вступі до вишів [детальніше читайте на стор. 36]. У цьому році зовнішнє незалежне тестування стало вже єдиним способом вступу до вишу. Введення іспитів у формі тестувань є наслідком Болонського процесу [див. словничок], до якого Україна приєдналася у 2005 році, та ще одним кроком до побудови сучаснішого та модернішого суспільства. Нинішнє тестування випускників стане своєрідною перевіркою на те, чи здатна демократична коаліція втілювати в життя масштабні реформи. ■

СЛОВНИЧОК

Болонський процес – реформи освіти, що впроваджуються європейськими країнами та спрямовані на створення до 2010 року спільної Зони європейської вищої освіти. Виконання вимог процесу забезпечить визнання українських дипломів за кордоном.

ДИВЕРСАНТИ

НЕОНАЦИСТИ НЕНАЦІОНАЛЬНОГО ПОХОДЖЕННЯ

АВТОР: БОГДАН БУТКЕВИЧ

Кий, площа Льва Толстого, пізній вечір. Двоє хлопців, у яких легко впізнати вихідців з Кавказу. Вони про щось весело розмовляють. Зненацька з-під темної арки виходить десяток молодиків, їх одяг і зачіски видають скінхедів. Без жодних вагань вони кидаються на іноземців. Мить — і кавказці опиняються на землі, їх нещадно гамселять ногами. Хвилина — й нападники розчиняються

в темряві. На бруківці залишаються два скривавлені тіла.

SIEG HEIL, ТОВАРИЩИ!

Подібні випадки на вулицях Києва не рідкість. Вітчизняні праворадикали справді різко активізувалися й постійно нагадують про своє існування. Більше того — від простого побиття кольорових іноземців вони перейшли до вбивств — за останні два місяці зафіксовано два такі випадки. Прояви насильства на ґрунті ксено-

танія, 23 березня ультраправе ГО «Патріот України» провело смолоскипну ходу на території студмістечка Національного технічного університету «КПІ». Хода відбувалася під гаслом «На захист прав українських студентів жити в гарних гуртожитках», заклики учасників мали вельми провокаційний характер, та й саме дійство візуально нагадувало масові заходи німецьких нацистів. Наступного ж дня після виступу ультраправих опозиція

КОРЕСПОНДЕНТИ ТИЖНЯ ЗВЕРНУЛИ УВАГУ НА ТАКУ ТЕНДЕНЦІЮ: АКТИВІЗАЦІЯ ПРАВОРАДИКАЛІВ ДИВНИМ ЧИНОМ ЗБІГАЄТЬСЯ З ІНШИМИ, БІЛЬШ ГЛОБАЛЬНИМИ ПОДІЯМИ

фобії неабияк стурбували суспільство. У пресі триває дискусія про те, хто такі скінхеде, яка природа неонацизму в Україні, а також дають зворушливі поради батькам, що робити, аби їхнє дитя не стало расистом. Кореспонденти **Тижня**, у свою чергу, звернули увагу на таку тенденцію: активізація праворадикалів дивним чином збігається з іншими, більш глобальними подіями.

11 січня з'явився так званий лист трьох — Президент країни, прем'єр-міністр та спікер Парламенту звернулися до керівництва НАТО з проханням приєднати Україну до Плану дій щодо членства в Альянсі. У цей самий день на Хрещатику неонацисти напали на чорношкірого спортсмена-баскетболіста Маркуса Фейсона. Наступного дня скоєно напад на студента з Кот-д'Івуару. 24 січня група скінхедів напала на трьох громадян Китаю. 27 січня невідомі зарізали біженця з Конго Жозефа Бунте.

18 лютого парламентська опозиція (Партія регіонів і КПУ) почала блокувати Верховну Раду, вимагаючи від голови ВР Арсенія Яценюка відкликати свій підпис під «листом трьох». Наступного дня було скоєно два напади на представників інших рас — громадян Нігерії та Китаю. 20 лютого група скінхедів жорстоко побила китайських та іранських студентів.

За півтора тижні до візиту в Україну президента США Джорджа Буша та саміту НАТО в Бухаресті, де мали розглядати й українське пи-

гнівно таврує чинну владу, що «поторає фашизму».

На бухарестському саміті НАТО Україні хоча й пообіцяли євроатлантичне майбутнє, але ПДЧ так і не дали. Варто нагадати, що національна нетерпимість суперечить стандартам Північноатлантичного альянсу (у деяких його країнах лише одне заперечення Голокосту — кримінальний злочин). Себто расистські настрої громадян можуть стати однією з перешкод як на шляху України до НАТО, так і на шляху до ЄС. Щоправда, нещодавня відмова членів Альянсу явно зумовлена негативною позицією РФ, а не міфічною ксенофобією українців.

Показово, що праворадикальні настрої в Україні більше обговорюються не всередині країни, а в Росії. Зокрема, 12 лютого — телеміст «Київ — Москва». «Ета пресс-конференція посвящена возродженію фашизма в родном для нас государстве Украине, — почав лідер російського «Євразійського руху» Александр Дугін. — Мы должны привлечь внимание общественности к поруганию здравого смысла в Украине!» Взагалі, телеміст був присвячений «героїзації фашизму в Україні», але деякі промовці чомусь згадували й про «світову єврейську змову».

Українські ж супротивники НАТО між фашизмом і Альянсом взагалі ставлять знак рівності. «НАТО — хуже Гестапо!» — писали вони на плакатах під час пікетів 1–4 квітня. — «Нет фашизму в лице НАТО!» ■

ФОТО: UNIAN

БРИТОГОЛОВА АГЕНТУРА

Праворадикали неодноразово ставали маріонетками в руках спецслужб. Зокрема, в 1950—1980 роках Європою прокотилася хвиля терактів, організованих неонацистським «Бойовим союзом за незалежну Німеччину». Розслідування показало, що терористів фінансували розвідки країн Варшавського договору [див. історичну довідку].

У сучасній столиці РФ, за даними правоохоронних структур, налічується 10—15 тис. праворадикалів — вдсятеро більше ніж у Києві. Російські ультраправі на словах декларують ненависть до путінського режиму, але майже у жодній серйозній протиурядовій акції протесту вони не були помічені. Натомість сконцентрували свої зусилля на вуличній боротьбі з мігрантами всіх мастей. Неодноразово в ЗМІ з'являлася інформація, що російська влада потурає своїм правим екстремістам, бо їх терор проти іногородців нібито вигідний самій Москві.

Факти свідчать про те, що сьогодні російські праворадикали, які тісно пов'язані з рухом футбольних фанатів, свідомо чи ні, але стали частиною євразійського проекту Кремля. Доказів тому чимало. В російських медіях, наприклад, уже давно викрито зв'язок між молодіжною організацією «Наші» провладної партії «Єдина Росія» та великими хуліганськими угруповання-

партій та в бійках із супротивниками режиму. Зокрема, їх було помічено у розгонах акцій російських лібералів штибу «Яблока».

В Україні також використовують ультраправих із конкретною політичною метою. 26 червня 2004 року Хрещатиком промарширували одягнені в чорне молодики. Вони несли червоні прапори зі стилізованими чорними блискавками — SS — у білому колі,

ЦІ Ж ПРОВОКАТОРИ ДОЛУЧИЛИСЯ ДО ЗБРОЙНОЇ СУТИЧКИ З УКРАЇНСЬКИМИ МИРОТВОРЦЯМИ В МІТРОВИЦІ

ми московських футбольних клубів ЦСКА Gallant Steeds («Нестримні жеребці») та «Спартак» Gladiators Firm («Об'єднання гладіаторів»). А саме ці угруповання завжди перебували в авангарді праворадикального руху в Росії. Члени цих організацій неодноразово брали участь у різноманітних маніфестаціях провладних

викували гасла на підтримку опозиційного кандидата в президенти Віктора Ющенка вперемішку з нацистськими вітаннями. Попри очевидну замовність акції (справжні прихильники Ющенка намагалися нам'яти провокаторам боки), провладні ЗМІ звинуватили «помаранчевого» кандидата у нацизмі.

20 серпня 2004 року, у розпал непростих президентських перегонів, двоє молодих неонацистів підірвали на столичному речовому ринку «Троещина» саморобну бомбу — один загинув, 11 поранених. Свій учинок вони пояснили «боротьбою за чистоту раси». Абсолютно випадково один із терористів мав членський квиток Української народної партії, що підтримувала тоді Віктора Ющенка, а інший — службове посвідчення проопозиційного на той час «5 каналу». Теж, напевне, абсолютно випадково...

«Загалом, це цілком нормальні, патріотично налаштовані хлопці у романтичному віці від 18 до 25, — говорить про сучасних праворадикалів ветеран українського націоналістичного руху, один з лідерів УНА-УНСО Ігор Мазур (Тополя). — Їм хочеться адреналіну. Річ у тім, що [їхнє] керівництво — це провокатори, які заради свого збагачення ведуть таких хлопців хибним шляхом. При цьому вони псують не тільки практику та ідеї, власне, українського націоналізму, але й імідж Української держави».

ІЗ РОСІЇ З ЛЮБОВ'Ю

«Хохлы — все-таки наши братья. Мы тут с товарищами к киевским кадрам ездили на выходные, — пише постійний відвідувач росій-

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Такий фашистський КДБ

Наприкінці 1956 року 300 осіб, які були причетні до органів влади в департаментах Верхній і Нижній Рейн Франції, отримали лист від неонацистського «Бойового союзу за незалежну Німеччину» з погрозами влаштувати «нещадну помсту» французьким «узурпаторам». Поліція і Франції, і ФРН взагалі вперше почули про таке утворення, пише журналіст Тьеррі Вольтон у книзі «КДБ у Франції».

14 травня 1957 року в Страсбурзьку префектуру, де проходило чергове засідання, на якому узгоджували створення Європейської Економічної Співдружності, принесли коробку з сигарами — нібито подарунок від вдячного підприємця. 17 травня 1957 року дружина префекта Страсбурга відкрила цю коробку — і загинула на місці від вибуху потужної бомби, схованої всередині. Відповідальність взяв на себе усе той самий «Бойовий союз». Тільки через 10 років французька контррозвідка отримала докази, що теракт організували четверо громадян Чехословаччини на замовлення КДБ.

Наприкінці 1959 року Західною Німеччиною прокотилася потужна хвиля актів вандалізму на єврейських кладовищах. ФРН опинилася ледь не на лаві підсудних, залунали звинувачення у тому, що вона не може бути надійним партнером по НАТО з огляду на свій «зоологічний антисемітизм». Розслідування німецької поліції встановило, що підбурювачами цвинтарних вандалів були провокатори з лав «Штазі» (секретна служба Східної Німеччини, тісно пов'язана з КДБ).

15 січня 1975 року «Радіо свободи і прогресу», що виходило в ефір з території НДР, з обуренням повідомило про появу в ФРН «антикомуністичної і нацистської партії» під назвою «Націонал-соціалістична демократична бойова група». Але радіостанція дещо випередила події. Звістка про утворення цієї нової правоекстремістської групки офіційно з'явилася у ФРН тільки наступного дня. Засновником виявився громадянин НДР Герберт Борман, пов'язаний з КДБ СРСР.

26 вересня 1980 року терорист-неонацист Гендольф Келер під час Октоберфесту в Мюнхені підірвав саморобну бомбу в смітєвому баку, убивши 13 і поранивши більше 200 людей. Потім спецслужби ФРН отримали неспростовні докази щодо зв'язків неонациста-смертника зі «Штазі» та КДБ.

Націонал-радикали бачать світ у чорно-білих тонах

ських націонал-соціалістичних інтернет-форумів під псевдонімом Adolf88. — Нормально так зависли, чурку одного вальнули. Короче, парни, присоединяйтесь к акции «Белый Киев». Поможем хохлам, коли они сами управиться не могут».

Із 40 затриманих міліцією за напади на іноземців у січні — березні цього року майже третина — громадяни РФ. І це — аж ніяк не випадковість. Майже 99% неонацистської літератури в Україні, за словами самих скінхедів, надруковано в Росії. «В нас праві книжки майже неможливо видати, — поскаржився **Тижню** Андрій, 19-річний борець за «чистоту раси». — А в росіян це взагалі без проблем. Плюс сайти. Там багато цікавої «інфи».

Інформації справді багато. Хоча, в принципі, вона зводиться переважно до заклику: «Бей жидов/хачей/негров — спасай Расею/Україну!»

Перші серйозні контакти між російськими та українськими праворадикалами були зафіксовані ще наприкінці 90-х — на початку 2000-х років, коли після розколу УНА-УНСО її вже экс-лідер Дмитро Корчинський разом з однопумцями відвідував тренувальні табори ро-

сійської ультранаціоналістичної організації «Русское национальное единство». Можна також згадати про тісні контакти української скінхед-тусовки з російською. Наприклад, українського відділення загальноєвропейської праворадикальної організації Blood & Honour (Честь і Кров) та музичного гурту «Сокира Перуна» з російськими неонацистськими організаціями «Націонал-соціалістичне товариство» та «Формат18». До речі, лідер «Формату» Максим Марцинкевич на прізвисько Тесак зараз відбуває покарання за розпалювання міжнаціональної ворожнечі.

Важливим елементом впливу на українських радикалів є футбольна тематика — середовище футбольних фанатів завжди було неоранімованим для радикалів усіх спрямувань. Як російські, так і українські фанати традиційно дотримувалися правих поглядів. І так само традиційно, ще з радянських часів, ворогували між собою. Але останнім часом ситуація почала змінюватися. Користуючись панславистською риторикою, найбільші фанатські угруповання українських та російських клубів увійшли в тісний контакт. Є невідомі дані про те, що лі-

дери хуліганських угруповань, наприклад, київського «Динамо», доволі часто відвідують Москву, де активно спілкуються та координують свої дії з російськими колегами.

Правоохоронні органи Естонії підозрюють, що російські праворадикали із лав футбольних хуліганів брали участь в організації минулорічних масових заворушень у Таллінні. Вони виступили в ролі провокаторів насилля, підбурюючи натовп до бійки з поліцією та інших безчинств. Ці самі люди взяли участь у масових безладах у Белграді 21 — 22 лютого після проголошення незалежності Косова. Причому події в цьому випадку розгорталися саме за «талліннським» сценарієм. Один з активних учасників хуліганських угруповань белградського футбольного клубу «Црвена звезда» розповів **Тижню**, що ці ж радикали-провокатори долучилися до збройної сутички з українськими миротворцями в Мітровиці. Саме вони, за словами нашого співрозмовника, закликали натовп стріляти в українських воїнів, мовляв, вони ж «зрадники слов'янської єдності». ■

Читайте про агентів впливу на інформаційні війни на стор. 38-47

Запалення цін

ІНФЛЯЦІЙНИЙ ПОТЯГ
НАБИРАЄ ШВИДКОСТІ

АВТОР: СЕРГІЙ ГУЗЬ

Чи не головним економічним підсумком першої декади квітня став різкий стрибок інфляції в Україні. Держкомстат повідомив, що в березні індекс споживчих цін — показник, який, по суті, характеризує величину інфляції — становив 3,8%, тоді як у лютому він дорівнював 2,3%. Відповідно, з початку року ціни зросли на 9,7% — це вже більше, ніж показники інфляції, передбачені в бюджеті на весь 2008 рік.

ЦІНОВА РІВНОВАГА

Макроекономічні причини, що призводять до зростання цін на споживчі товари, відомі — це, перш за все, нарощування грошової маси [див. словничок] швидшими темпами, ніж зростає реальне виробництво. Що означає, що в нас, споживачів, грошей стає все більше, тоді як товарів бракує, аби задовольнити попит за стабільними цінами. Як наслідок, виробники ставлять максимально високу ціну, за якої товар купуватимуть.

Уявіть тисячу вагів, які невидимими ланцюгами з'єднані між собою. На вагах — ціни на різні товари, які перебувають у взаємній рівновазі. Варто змінитись одній, як починає рухатися уся система, аж поки не досягне нової рівноваги. Варто десь на біржі в Нью-Йорку подорожчати нафті або нашій владі підняти рівень мінімальних зарплат — знову зростає ця часточка у собівартості кілограма м'яса або будь-якого іншого товару чи послуги. Далі — ланцюгова реакція: зростає вартість ковбаси, відбивних у їдальні, працівники вимагають підвищити зарплати. І ми виходимо на нове коло.

ІНФЛЯЦІЯ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Критики уряду Тимошенко стверджують, що нинішнє зростання цін

ФОТО: АНДРІЙ ГОМАКІН

спровоковане виплатами по втрачених вкладках радянського Ощадбанку. В цьому є частина правди. Але урядові Тимошенко не пощастило. У світі швидко зростають ціни на пальне й продукти. Відповідно, дорожчає життя і в Україні. А якби ситуація у світовій економіці була іншою, то наш споживчий ринок проковтнув би «тисячу Тимошенко» майже безболісно. Але, як казав Кравчук: «Маємо те, що маємо», і уряд мав би виголосити якусь адекватну стратегію боротьби з інфляцією. Натомість спостерігаємо найпростіші і найпримітивніші кроки — спробу адміністративно обмежити ціни і водночас задовольнити зрісший попит дешевими імпортними товарами.

Практичним утіленням намагання Тимошенко загнупдати інфляцію стало підписання меморандуму з влас-

ких товарів. Так із полиць київських супермаркетів зник цукор-пісок.

Спроба адміністративно обмежити ціни ефективна лише на монопольних ринках, де зовсім немає конкуренції, а запас економічної міцності підприємств достатньо великий. Аби отримати прибуток на «фіксованих цінах», виробники можуть вдатися до заміни якісної сировини дешевшою. Таку економіку можна було бачити за радянських часів — усе дешевше, але не завжди якісне. Та навіть за таких умов встановлена ціна повинна бути вищою за собівартість виробництва, інакше галузь перестане розвиватися. Яскравий приклад — ситуація з «Нафтогазом», який уже тривалий час перебуває на межі банкрутства саме внаслідок спроб уряду забезпечити населення наддешевим газом.

СПОСТЕРІГАЄМО НАЙПРИМІТИВНІШІ АНТИІНФЛЯЦІЙНІ КРОКИ — АДМІНІСТРАТИВНЕ ОБМЕЖЕННЯ ЦІН ТА «ЗАКРИТТЯ» ПОПИТУ ДЕШЕВИМ ІМПОРТОМ

никами роздрібних торговельних мереж про втримання рівня націнки на основні «соціальні» продукти (хліб, борошно, макаронні вироби, крупи, цукор, м'ясо, варену ковбасу, молоко, олію тощо) на рівні не вище 10%. Насправді ж дії у стилі «ціни, стій! Раз, два!» навряд чи матимуть бажані результати. До того ж, подібну тактику демонстрував і попередній уряд Януковича, але особливих результатів вона не принесла. Сьогодні, як і за часів Азарова-Януковича, можна бачити приклади того, як у деяких супермаркетах біля товарів із «стриманими» цінами ставили табличку: не більше 1 кг в одні руки. І покупиці, в яких ще живі радянські рефлексі на подібні написи, ажіотажними темпами розкупували протягом дня-двох місячні норми споживання та-

Інший метод, який застосовує наш уряд, — завезення великих партій імпортного товару. Це, з одного боку, найлегший шлях збити ціни, а з іншого — непогана можливість заробити для тих, хто в екстреному порядку і за сприяння уряду ці партії завозить. Однак такий метод боротьби з інфляцією теж може призвести до дуже негативних наслідків. Коли підвищення цін на м'ясо зумовлене зростанням собівартості виробництва, то дешевий імпортований витіснить вітчизняні товари, або їх доведеться продавати у збиток. Якщо робити це досить довго, то знову почнеться скорочення виробництва, зросте рівень безробіття та впадуть доходи населення. Таке ми вже проходили на початку 1990-х. До того ж, за негативного торговельного балансу, коли Україна купує за кордоном більше, ніж продає, в довгостроковій перспективі наповнення ринку імпортними товарами може вимити гроші з країни і призвести до її банкрутства.

Певною мірою стримувати ціни можуть і товарні інтервенції, коли їх робити вчасно. Наприклад, якщо внаслідок зростання рівня доходів населення тимчасово збільшується попит на цукор чи м'ясо, то цей де-

НАБИТІ ГУЛІ

СТАНІСЛАВ БЕЛКОВСКИЙ
політолог, керівник Інституту
національної стратегії (Росія)

Російський метод

Заходи, спрямовані на стримування цін, які застосовуються зараз в Росії, не можна назвати економічним регулюванням — це просто заходи піару, щоб заспокоїти народ.

Російська влада почне робити рішучі кроки тільки в критичній ситуації — а до того йтиме шляхом латання невеликих дірок, що лише ускладнюватиме ситуацію. Звичайно, хотілося б, аби Кремль за Медведєва був здатний на грамотні системні економічні рішення. За підрахунками нашого інституту, в Росії продукти харчування з жовтня 2007-го по березень 2008 року подорожчали на 56%. В основному це пов'язане з тим, що російське сільське господарство переживає спад: протягом тривалого періоду скорочувалися посівні площі та зменшувалося поголів'я худоби. Результат — Росія опинилася в критичній залежності від імпорту продовольства. А на світовому продовольчому ринку вже давно спостерігається стійке зростання цін, зумовлене глобальною тенденцією, в межах якої попит на реальні активи збільшується та знижується на активи фінансові. Інша складова — це інфляція витрат. Тарифи природних монополій зростають із середньою швидкістю 25-35% на рік. Відповідно, і в промисловому виробництві, і в житлово-комунальному господарстві всі ціни підвищуються пропорційно до зростання цих тарифів. І нарешті, останніми роками були збільшені соціальні виплати, внаслідок чого зріс обсяг грошової маси. На цьому тлі різко виріс імпорту, а національне виробництво Росії практично не розвивалося. Власне, ці три чинники й визначають інфляцію.

СЛОВНИЧОК

Грошова маса — сукупність грошей у всіх формах, що перебувають в економічному обігу на визначений момент часу (кінець місяця чи року). Зміна кількості грошей, що циркулюють в економічному обігу, може суттєво вплинути на реальний випуск ВВП, рівень цін.

фіцит можна ліквідувати за рахунок запасів Держкомрезерву. Однак слід пам'ятати, що згодом ця організація буде зобов'язана поповнити витрачені запаси, отже — стане потенційним покупцем. І якщо до того моменту не вдасться ліквідувати дефіцит зростанням обсягів виробництва, то криза тільки поглибитися. Ціни ж стануть ще вищими.

ДУМАТИ ПРО ЗАВТРА

Оптимальний шлях боротьби з інфляцією в довгостроковій перспективі — знизити собівартість виробництва. Коли зростають ціни на

енергоносії, треба стимулювати їх заощадження. Переходити на нові менш витратні технології. Коли збільшуються зарплати — підвищувати продуктивність праці, яка сьогодні в Україні у п'ять разів нижча, ніж у Європі. Тоді й працівники будуть задоволені європейськими зарплатами, і ціни заморозяться.

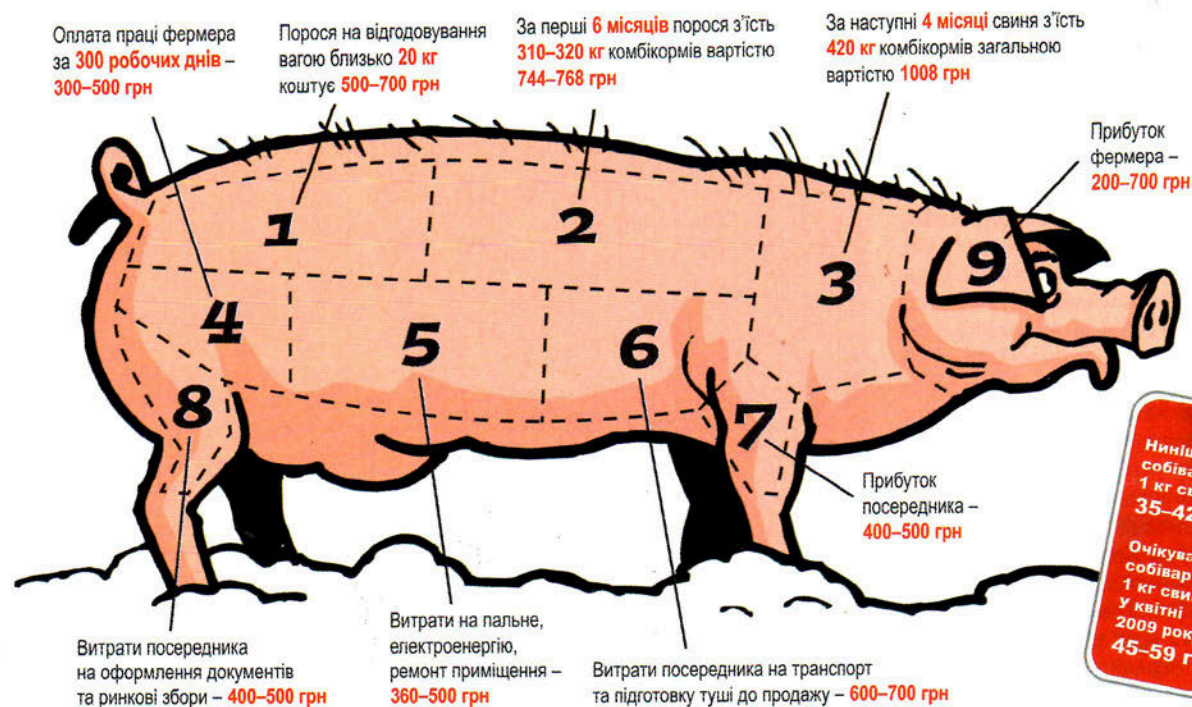
Але це — справа не одного місяця, а може, й не одного року. Будь-яка спроба пожежними заходами загасити інфляцію може призвести до скорочення реальних обсягів виробництва, збільшення безробіття та падіння реальних (а не інфляцій-

них) доходів. Досить показовими у цьому сенсі є США. Хоч інфляція й набирає там обертів, уряд і далі стимулює виробництво. І навіть обіцяє надати мільйонам родин фінансову допомогу, аби вони могли придбати більше товарів. Таким чином гроші через споживачів ідуть тим підприємствам, які виробляють конкурентну продукцію. З цією стратегією можна погоджуватися, а можна ні, але уряд США чітко показав інвесторам і своїй країні, як він збирається вирішувати свої проблеми. На жаль, наш уряд жодної подібної стратегії не оголосив. ■

КАЛЬКУЛЯТОР

Свиняча економіка

АНАЛІЗУВАТИ ПРИЧИНИ ЗРОСТАННЯ ЦІН МОЖНА ПО-РІЗНОМУ. **ТИЖДЕНЬ** ПРОПОНУЄ ЗРОБИТИ ЦЕ НА ПРИКЛАДІ ЗВЧАЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СВИНІ

Спочатку фермер має купити двомісячне поросля. За наступні 6 місяців поросля набирає живу вагу до 100 кг. Це найбільш рентабельний відрізок промислового відгодовування свині, бо їсть вона мало, а росте швидко. Однак у такої свині мало сала, тому в приватних господарствах її годують трохи довше, поки вона не набере вагу до 150 кг, на що потрібно додатково не менше 4 місяців. У цей час свиня їсть більше, а росте повільніше.

До цієї суми слід додати витрати на «обслуговування» свині: освітлення та опалення, ремонт хліва, транспортні витрати, щоб привезти комбікорм та вивезти гній, податки з доходу від продажу свині (хоча хто їх сплачує). А ще має бути хоча б якийсь прибуток для власника. Середня рентабельність у цій галузі торік була на рівні 5–6%, тоді як у передових господарствах — 20–40%. У результаті за рік матимемо 100 кг свинини за собівартістю

4500–5900 грн — на 30–40% більше, ніж зараз.

Сьогодні собівартість 100 кг базарної свинини — близько 3500–4200 грн, тобто вартість кілограма свинини не буде нижчою за 35 грн. Однак на прилавку кожне кіло свинини має різну ціну: сало коштує 20–25 грн, гомілка 25 грн, ошийок 40–45 грн, вирізка 50 грн. Ось чому найкращі шматки м'яса коштують удвічі дорожче за сало. Інакше торгівля буде зовсім збитковою.

22 КВІТНЯ
21:00

альта експо
пр. московський, 11-а

міжнародний джазовий фестиваль

Dæ#Dæ 2008

Шакатак

шакатак

www.dodj.com.ua
www.icmg.ru

КВИТКИ: 501 25 20
501 25 28 або 660

РЕНЕСАНС 96.8
БІЗНЕС РАДІО

Радіо 50 FM КИЇВ
ХРЕШАТИК

КИЇВ
Вечірній Київ
УКРАЇНСКА
СТОЛИЦЯ

СОБЫТИЯ
и люди

UAjazz.com
український джазовий

Шарманка
RADIO

NOSTALGIE 99FM
"100% українська музика"

WHAT'S ON

TimeOut
Київ

ПРОФИЛЬ

Тиждень
журнал

ICMG
International Contemporary Music Group

tv зйомка

АФРОПІРАТИ

МОРСЬКІ РОЗБІЙНИКИ З СОМАЛІ
СТАЛИ ЛІДЕРАМИ В СВОЇЙ СПРАВІ

АВТОР: ВАСИЛЬ ВАСЮТИН

Вперше, щоб звільнити заручників, захоплених сомалійськими піратами, розробили цілу військову операцію. 30 моряків із французької яхти Le Ponant в процесі операції не постраждали. З боку піратів, за різними даними, від 5-ти поранених (повідомлення з Франції) до 8-ми загиблих (повідомлення з Сомалі). \$2 млн, які африканські джентльмени удачі вимагали за команду судна, так і не заплатили.

Думки моряків з приводу цієї спланованої французьким урядом та військовими операції зі звільнення заручників розділились. Одні втішилися, що на морське піратство нарешті звернули увагу можновладці й наражались на офіційному рівні дати їм бій. Інші — бояться, що такий вчинок спонукає сомалійських корсарів до жорстокішого поводження зі своїми жертвами.

ЄДИНИЙ БІЗНЕС

Пірати біля берегів Сомалі активізувалися в 1991 році, коли внаслідок військового перевороту було повалено диктаторський режим Мохаммеда Саїда Бара і в країні запанувало беззавдання.

Представник Міжнародного морського бюро Сайрус Моді пов'язує піратський бум біля берегів Сомалі зі скиненням шариатського режиму позаминулого року. «Ісламісти боролися з піратами», — повідомив Моді в інтерв'ю журналу Newsweek.

Найактивніше займаються піратством мешканці самопроголошеної республіки Пунтленд (офіційно — провінція Сомалі). Населення прибережної смуги Пунтленду до перевороту жило переважно за рахунок рибальства. Однак громадянська війна призвела до фактичної блокади регіону, й у мешканців не було інших

джерел доходу, окрім грабунку, до того ж вони мали військовий досвід.

Поставивши піратство на потік, сомалійці постійно модернізують свій флот. Так, на зміну моторним човнам прийшли швидкісні катери, оснащені супутниковим зв'язком та GPS-навігацією, а довгим ножом — сучасна автоматична зброя. Якщо раніше напади здійснювали розрізнені групи піратів, то нині все частіше говорять про ймовірну єдину координацію їхніх дій. Вони мають потужну агентурну мережу на митницях та пунк-

тах заправок суден, тому наперед знають про можливий маршрут, чисельність команди та вантаж. Для нападів у відкритому морі створені спеціальні плавучі бази.

НАХАБСТВО БЕЗ ГАЛЬМ

Корабель-жертву, нерідко в умовах поганої видимості, оточують великою кількістю швидкохідних моторних катерів, іноді легких гумових човнів. Пірати без зайвого шуму піднімаються на палубу й у першу чергу захоплюють радіорубку, капітана й

Деколи в Сомалі влаштовують полювання на піратів. Але це малоефективно

ГЕОГРАФІЯ ПІРАТСТВА

Надто небезпечні води Південно-Східної Азії, наприклад, Південно-Китайського моря (Малаккська протока, Індонезія, Філіппіни, Таїланд). У Західній Африці, крім Нігерії, особливо активні пірати в Сенегалі, Анголі й Гані. Чимало шансів зустріти піратів і у водах Індійського океану (Індія, Шрі-Ланка, Бангладеш, Сомалі, Танзанія). Південна Америка з Карибським морем пасе задніх, хоча випадки піратства присутні в Бразилії, Колумбії, Венесуелі, Еквадорі, Нікарагуа і Гайані.

після цього беруть «об'єкт» під повний контроль. Коли ж їх викриють завчасно — розбійники відкривають вогонь «на залякування». Саме так у 2006 році пірати атакували за 160 км від берега величезний круїзний лайнер Seaborn Spirit, на якому перебували понад 300 туристів, переважно американців. Лише застосувавши спеціальну звукову гармату, здатну пошкодити барабанні перетинки, вдалося уникнути наймасштабнішого за всю історію сучасного піратства

захоплення. Однак цей інцидент, швидше, виняток з правила. Статистика свідчить, що з семи таких випадків тільки раз нападники зазнають невдачі. Найвразливішими для піратів судна, які мають невисокий борт і екіпаж 18–20 осіб.

Розбійники з кожним роком нахабнішають. Так, рік тому сомалійські пірати необачно вступили в бій з американським ракетним крейсером Cape St. George й есмінцем Gonzales, коли представники флоту США вирішили оглянути їхні катери. Артилерії та ракетами пірати змогли протиставити лише кулемети, тому після кількох пострілів американців їхній корабель пішов на дно. Однак те, що корсари зважилися дати бій настільки могутньому супротивникові, — досить показово.

ЗАРУЧНИКИ РІЗНИХ СОРТІВ

Аналізуючи поведінку сомалійських піратів, можна зробити висновок про існування чіткого поділу заручників на перший і другий сорти. До першої категорії належать громадяни західноєвропейських країн та США (останнім часом також Росії), з

Другий гучний випадок з українськими моряками трапився вже у 2005 році. Пірати на швидкохідних катерах атакували суховантаж Panagia. Всі 22 члени екіпажу судна, яке під ліберійським прапором везло вугілля та руду до Туреччини, були українцями. Понад місяць велися перемовини щодо суми викупу, до яких долучилися й українські спецслужби. За цей час пірати тричі ходили «розстрілювати» капітана. Зрештою, було виплачено \$700 тис.

СПРОТИВ МІНІМАЛЬНИЙ

Світова спільнота на морське піратство донедавна намагалася запліщувати очі. Номінально з 1991 року в малайзійській столиці Куала-Лумпур існує Центр боротьби з піратством. Крім того, в Каліфорнії працює навчальний центр підготовки фахівців для боротьби з морськими розбійниками. Але наразі їх діяльність малоефективна. Після нападів на три судна, які доправляли до Сомалі гуманітарну допомогу в межах Міжнародної продовольчої програми, у 2005 році ООН закликала створити спеціальний антипіратський центр. Теж безрезультатно.

ПІРАТИ ЗНАХАБНІЛИ НАСТІЛЬКИ, ЩО РИЗИКНУЛИ ВІДКРИТИ ВОГОНЬ ПО ЕСМІНЦЮ ТА КРЕЙСЕРУ ФЛОТУ США

якими поводяться підкреслено ввічливо, сподіваючись на гарний викуп. До другої — члени екіпажів вантажних та риболовецьких суден решти країн. Зиск з них мінімальний, і в разі чого їх можна зі спокійною душею позбутися. Так, наприклад, пірати, не дочекавшись грошей, вчинили з частиною екіпажу китайського рибальського судна Ching Fong Hwa у червні 2007 року.

До українців ставлення у корсарів не краще, ніж до китайців. Так, два тижні провели у трюмі заковані в кайдани члени екіпажу (8 з 20 — українці) торговельного судна Princess Sarah у серпні 2002 року. За всю команду й корабель, який вже підлягав списанню, вимагали лише \$200 тис. Коли ж до судна наблизився французький військовий корвет, пірати його покинули. Однак під час буксирування вони здійснили чергову спробу нападу. Екіпаж довелося терміново евакуювати на гелікоптері, залишивши судно напризволяще.

Після випадку з судном Panagia про необхідність об'єднати зусилля заговорила й Україна. На засіданні РНБО у листопаді 2005 року тоді цілком серйозно розглядали можливість визволити моряків із залученням штурмової групи спецпризначення СБУ та Служби зовнішньої розвідки. Проведення подібної спецоперації в чужих територіальних водах не суперечить міжнародним конвенціям.

Але доки сомалійські пірати обмежуються грабунками й викупом, не вдаючись до політичних вимог і терактів, керівники великих держав дивляться на них крізь пальці.

Сьогодні ніхто не думає навіть про озброєння екіпажів суден. Вони керуються винятково міжнародною директивою, що регламентує поведінку моряків під час піратських атак. Відповідно до документа, ніхто не повинен чинити грабіжникам опір й не провокувати їх до насильства. ■

ФОТО: UNIAN/REUTERS

КОРУПЦІЙНА

УКРАЇНЦІ КОЖЕН РІК ІЗ ЗАДОВОЛЕННЯМ
ДАЮТЬ ХАБАРИ НА \$700 МЛН

АВТОР: Ірина Кириченко

Сусідка жалілася: не знає, кому скільки треба хабара давати, бо ціни ростуть, а те, що її турбує, не має офіційного прејскуранта. Її непокоїло, скільки необхідно втудити в долоню лікареві бригади швидкої допомоги, який щойно збив їй високий тиск. З якою купюрою в конверті разом із коробкою цукерок їти просити, щоб онуку взяли в зручний за розташуванням дитсадок. Скільки гривень із пенсії обов'язково прийнято дарувати поштареві, який її приніс...

Ми маємо сталі традиції купівлі послуг чиновників, медиків, викладачів, правоохоронців. Корупція в Україні найбільша поміж держав Східної Європи. Це навіть сприймається як певний стиль життя — 52% населення цілком погоджуються з необхідністю міняти гроші на права. І колообіг є унікальним: гроші на хабар, які пересічний український громадянин накопичує «під матрацом», потрапляють також «під матраци» підкуплених фахівців. Звідси — величезні кошти в тіні.

3,5 МЛРД ГРН НА ЛАПУ

З метою обчислення вартості української корупції створено проект «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна». Він триває вже рік, і його продовжено до кінця 2008-го — щоб порівняти, чи не станеться позитивних зрушень після урядового оголошення про антикорупційну боротьбу на всіх фронтах. Наведем проміжні результати, надані ексклюзивно для **Тижня**.

Отже, опитуванням «Гідної України» було охоплено 2000 громадян різного віку, статі та статків, з

усіх регіонів держави. За його результатами упродовж 12-ти місяців 13,1% респондентів або члени їхніх сімей давали хабарі на побутовому рівні, 67% опитуваних зазначили, що, маючи справу з державними посадовцями, були безпосередньо втягнуті у корупційні дії у тій чи іншій формі.

За 2007 рік середній розмір хабарів, сплачених респондентами, які обрахували такі витрати, становив 1336 грн. Спроектуювши результат на всю країну, отримаємо 3,5 млрд грн (\$ 700 млн).

Якби ці гроші можна було використати на суспільно важливі проекти, то можна було би збудувати 6 «Дитячих лікарень майбутнього» чи 70 шкіл, обладнаних новітніми комп'ютерними класами, чи придбати 8270 нових машин швидкої допомоги із сучасним устаткуванням.

ВІДВЕРТО ВИМАГАЮТЬ ХАБАРИ З КОЖНОГО П'ЯТОГО УКРАЇНЦЯ

Скільки ж коштує інсулін, який усі інсулінозалежні діабетики в Україні (140 тис. осіб) могли би застосовувати 20 років поспіль! Це вартість 13-ти національних програм із лікування онкологічних захворювань, включаючи дитячу онкологію. За рахунок хабарів можна було би замінити половину аварійних теплових мереж у всій країні. «Нещодавно я ознайомився з дослідженням, яке охоплювало Чехію, Болгарію, Словаччину та Україну, — розповідає директор проекту «Гідна Україна» Юхані Гроссманн. — У країнах Східної Європи — невелика різниця за рівнем корупції. Однак

існують такі види корупції, що більш притаманні Україні, — це підтримка «корисних» зв'язків, маленькі подарунки «потрібним» людям, часто у конвертах. Відстає країна від інших за рівнем знання громадянами власних прав, до того ж дається взнаки їхня недовіра до влади. Виникає таке відчуття, що в Україні рівень корупції вищий, бо українці не вірять, що влада з нею бореться. У Південно-Східній Європі 27% населення впевнені в ефективності заходів боротьби з корупцією, в Росії — 20%, у країнах СНД — 17%, а в Україні — всього 6–7%».

ГОТОВІ ПЛАТИТИ

Це ж як треба пересічному українцю ненавидіти владу, щоб приплачувати їй! Давати чиновникам хабарі, а потім не довіряти їм... Унікальна, по суті, особливість національної ко-

рупції. І, до речі, не єдина в своїй неспоживності з європейською. Згідно з результатами опитування, громадяни в решті країн переважно стикаються із ситуацією, коли урядовець відверто каже, скільки коштує його послуга. В Україні ж 11,1% осіб добровільно давали хабарі — це свідчить, що приблизно в одному з дев'яти випадків взаємодії з чиновниками громадяни самі запропонували хабар і зізналися в цьому. Цікаво, що у Кіровоградській області так вчинив кожен 4-й, а у Вінницькій — кожен 30-й. Загалом, відверто вимагають хабарі з кожного п'ятого українця. Різниця між регіо-

ПРИСТРАСТЬ

В Європі хабарі вимагають,
а в Україні – пропонують

ФОТО: GETTY IMAGES

нами також є: в Черкаській області – з кожного 10-го, а у Миколаєві – з кожного 2-го. Повчальна ситуація для аналізу політики місцевої влади. При цьому результатом своєї корупційної діяльності втішені від 80% до 90% українців – чиновники їх не підводять, старанно виконуючи оплачене.

«Наші дослідження переконали мене у тому, що у спілкуванні з тими ж чиновниками українці вбачають певну угоду: урядовець продає послугу, громадянин купує, якщо ціна прийнятна, – 52% населення готові виправдати корупцію, – продовжує Юхані Гроссманн. – І молоде покоління, яке начебто мало би бути демократичнішим, більш європейським, вже виявилось готовим до участі у корупційних схемах. Але люди абсолютно не розуміють віддалених у

часі наслідків корупції, тому ми і намагаємося за допомогою своєї статистики підказати, що гроші, використані як хабар, не потрапляють до державного бюджету, не зміцнюють державні соціальні програми: саме тому за останні 15–20 років якість державних послуг – освіти, медицини, комунального сектору – різко знизилася, зруйнувалася без оновлення».

Втім, не все так погано у нашому домі – практично в останні місяці з'явилися приклади вдалої протидії корупції. Наприклад, два роки експериментів із незалежними тестами для старшокласників [про те, як відбуватимуться тести цього року, читайте на стор. 24] довели – варто було вилучити з іспитів людський фактор, як оцінки стали об'єктивнішими. Акція ДАІ з інспекторами, які приїжджали з однієї області па-

трулювати на дорогах іншої, також мала позитивні наслідки. Але з огляду на обсяги тінізації це – крапля в морі.

Світовий довід свідчить: задля боротьби з корупцією має працювати «трикутник»: громадськість – журналісти – влада. В корупції задіяний потужний державний механізм, а українці просто не знають своїх прав. Все це ще можна виправити – ситуація, на думку експертів, не безнадійна. Але поки що навіть наші хабарі нам обчислювали не за наші кошти – проект «Гідна Україна» виконує компанія «Менеджмент Системс Інтернешнл» (MSI) за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). І коли натягнуть, що рахували не за просто так, відповідно до переконань більшості населення, доведеться скидатися. ■

нездійснення

УКРАЇНА – ПОЛЕ БИТВИ СПЕЦСЛУЖБ

Розвідники-супермени, які вміють стріляти з обох рук і без зброї знищувати ворожі батальйони, залишилися персонажами бойовиків. Змінити сучасний світ таким хлопцям не під силу.

Бійці невидимого фронту поміняли плащі та кинджали на ділові костюми й мікрофони.

Вони не крадуть інформацію, а забивають голови інших хитрою. Знайомтеся: це — агенти впливу

ЗМІСТ:

АГЕНТУРА.RU

Українські зв'язкові російської розвідки
СТОР. 40 – 42

ВТОРГНЕННЯ У ГОЛОВИ

Фронт проходить крізь кожного
СТОР. 43 – 47

СПЕЦОПЕРАЦІЇ

В українському інформаційному просторі
СТОР. 44 – 45

МЕДІАПІДГОТОВКА

Збройному вторгненню передують інформаційне
СТОР. 45

НАГОДУВАТИ ДОКТОРА ХАЙДЕРА

Кумедний продукт радянської пропаганди
СТОР. 46 – 47 ►

Націонал-диверсанти
стор. 26 – 29
Українсько-російська кримська війна
стор. 54–57

Агентура.RU

УКРАЇНА – В ТЕНЕТАХ ЗАКОРДОННИХ СПЕЦСЛУЖБ. ІНОЗЕМНА РЕЗИДЕНТУРА ВСЕ БІЛЬШЕ ВПЛИВАЄ НА ПРОЦЕСИ ВСЕРЕДИНІ НАШОЇ КРАЇНИ

АВТОР: Антон Ісаєв

Докладний аналіз криз, що регулярно виникають у політичному житті України, все частіше змушує порушувати питання про зовнішній вплив, який визначає перебіг подій. Скандали навколо перемовин щодо поставок газу Росією, антинатовська істерія, нещодавня парламентська криза, активізація радикальних неонацистських рухів, спекуляції на тему ксенофобії та української історії тощо — ці процеси фактично збіглися в часі, що навряд чи є випадковістю. І якщо врахувати, кому із геополітичних гравців це вигідно, можна визначити, чиї спецслужби стоять за такими операціями.

КИЇВСЬКІ ЗВ'ЯЗКОВІ

Взагалі було б дивно, якби російської розвідки в Україні не було. Адже безпосереднє завдання спецслужб — слідкувати за розвитком певних процесів та збирати інформацію про їх учасників. Але, окрім цих загалом звичайних завдань, є спроби російської розвідки прямо впливати на розвиток подій у, висловлюючись їх фаховим сленгом, «сопредиеле».

У 1992 році була укладена угода, за якою Росія та Україна відмовлялися від ведення розвідувальної діяльності одна проти одної. Але вона стосувалася тільки Служби безпеки України та російської Служби зовнішньої розвідки (СЗР) і не поширювалася на військову розвідку та ФСБ. Тому росіяни не мають формальних перешкод проводити в нас свої спецоперації. І у них є чимала практика таких заходів в державах экс-СРСР. Зокрема, спецслужби Росії намагалися усунути з

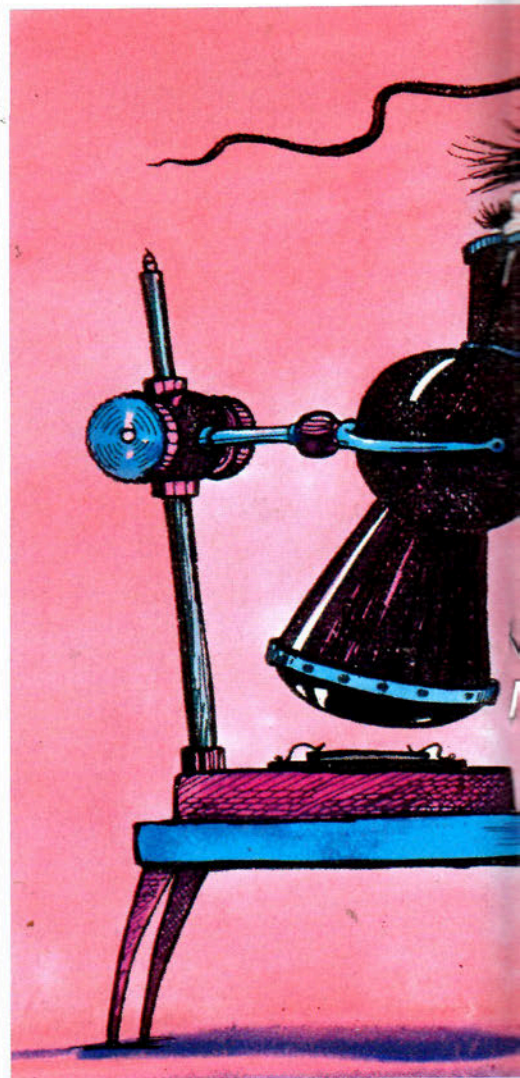
посад керівників держав СНД, які налагодили тісні зв'язки з Вашингтоном.

Щодо України, то зазвичай вважалось, що Москві не потрібно залучати розвідку, оскільки у неї є чимало легальних способів впливу, не ризикуючи наразитися на відповідь українських спецслужб. Офіційно головним завданням російської розвідки називали протидію активності ЦРУ в Україні. Проте низка подій доводить, що робота російських спецслужб в Україні безпосередньо впливає на стан нашої національної безпеки.

Як зазначав ще 1999 року ексначальник ГРУ Генштабу Збройних Сил РФ генерал-полковник Федір Ладигін, дії розвідки необхідно спрямовувати на збереження незмінними «регіонів исторически обусловленного присутствия и влияния» Росії. Йдеться не про банальне шпигунство, а про функціонування розвинутої мережі агентів впливу [див. довідку], котрі мають реальну і конкретну владу і, спрямовуючи пресу, телебачення, поведінку політиків у Парламенті, завдяки маніпулюванню суспільною думкою формують українську політичну реальність.

Протягом 1990-х років ставка робилася на проросійських, але одіозних фігур з оточення Президента Леоніда Кучми. Це спричинило постійні спроби Києва лавіювати між інтересами Москви та Вашингтона. Натомість російські спецслужби вживали заходи, які зменшували простір для такого маневру. Згадаємо, що після обрання Леоніда Кучми на другий термін, він обіцяв «нового Президента», твердо заявив про курс на європейську інтегра-

цію. У відповідь отримав спецоперації — «касетний», «кольчужний», «ракетний» та інші скандали. Україну ізолювали, змусивши змінити кадровий склад уряду та відмовитися від курсу на інтеграцію до Європи.

ОСОБЛИВОСТІ
МАНІПУЛЮВАННЯ

Напруга у відносинах з Україною після Помаранчевої революції стала одним із ключових аспектів зовнішньої політики Росії під час другого президентського терміну Путіна. «Если Украина войдет в Шенгенскую зону, будет определенная проблема. Там, на Украине, ведь живет, насколько мне известно, не менее 17% русского населения, — заявив він 12 квітня 2005 року у Ганновері. — Это же разделение народа! Это напоминает разделение Германии на Восточную и Западную!» Згодом Путін звинуватив США в розколі України. Відповідно, російські спецслужби отримали сигнал активізувати дії проти курсу реформ і євроінтеграції української влади. І є підозри, що вони були причетні й до формування «антикризової коаліції» та виникнення низки криз останніх років. Треба визнати,

що з часів тузлинського конфлікту ефективність таких дій стала більшою. Якщо «газовий шантаж» має побічний ефект — зростання антиросійських настроїв, — то, наприклад, сплеск боротьби деяких місцевих рад України проти НАТО та за визнання державного статусу російської мови — це вже якісно новий рівень російських спецоперацій. Адже не кожен побачить у цих діях місцевих рад замовлений Московою характер. «Російські спецслужби працюють набагато ефективніше та професійніше, — свідчив екс-начальник військової розвідки України Олександр Скіпальський. — Вони, безумовно, працюють і в Україні, майже повністю контролюючи наш Парламент, уряд, збройні сили».

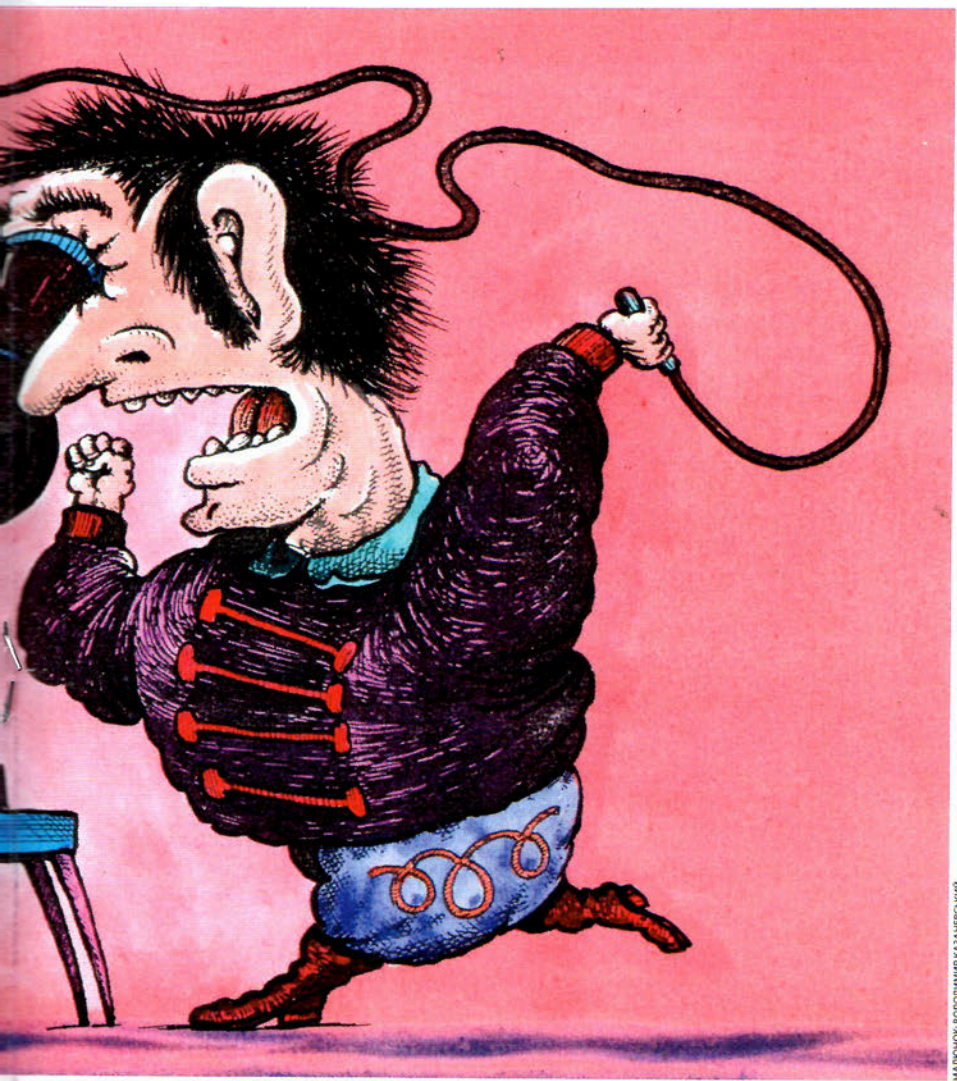
У грудні 2005 року начальник російської Служби зовнішньої розвідки Сергій Лебедев наголосив: «Гуманитарные миссии, неправи-

тельные организации — очень привлекательны для всех разведок мира. Разведчику необходимы прикрытие, маска, ширма. В этом специфика нашей работы». Діяльність однієї з них — неформального об'єднання «Российские журналисты за честные выборы на Украине!» — викликала чимало запитань через збір нею інформації про членів місцевих виборчих комісій та зразків їхніх підписів. Учасники цього об'єднання долучилися до «народної» акції «Перекоп перекопать», яка додала роботи Управлінню СБУ Криму. ▀

ДОВІДКА

Агент впливу. Цей термін має західне походження. Він означає особу, яка здійснює прихований вплив на органи державної влади, засоби масової інформації чи активну частину населення з метою досягнення цілей, визначених іноземною державою. У російську фахову термінологію його ввів голова КДБ СРСР Юрій Андропов, коли направив до ЦК КПРС цілком секретну доповідну записку «Про плани ЦРУ щодо придбання агентури впливу серед радянських громадян». Принциповий момент полягає в тому, що радянський КДБ визначав обов'язкову згоду «агента впливу» на співробітництво з іноземною розвідкою: «Завербованный и обученный спецслужбами навыкам шпионской деятельности агент, занимающий высокое положение в обществе и по своему служебному положению способный целенаправленно оказывать негласное влияние...» Сьогодні Росія використовує агентів впливу без процедури отримання від них «підписки» та розкриття перед ними замовника. У такому випадку приналежність до «агентури впливу» неможливо довести.

Константін Затулін. Депутат Державної думи, член комітету з питань відносин з країнами СНД та співвітчизниками, персону нон-грата в Україні в 2006–2007 роках. Засновник російського Інституту країн СНД, що є одним із провідних центрів вироблення політики щодо України.

МАЛЮНОК ВОЛОДИМИРА КОЛЕСНИКА

У жовтні 2005 року на закритому засіданні Ради Федерації голова МЗС РФ Сергій Лавров заявив, що головним дипломатичним ресурсом країни є газ, нафта й електроенергія, а також пообіцяв застосовувати до недостатньо лояльних сусідів весь різноманітний арсенал засобів економічного тиску. У січні 2007-го він наголосив, що Росія підтримуватиме своїх союзників у країнах СНД прямими бюджетними асигнуваннями. Зовнішні прояви цієї стратегії можна спостерігати щоденно. Як тільки Москві потрібно переконати

на межі енергетичної кризи внаслідок підвищення Росією цін на природний газ, як п'ята колона звинувачує українську владу в некомпетентності, що ніби призвела до економічної кризи. Подібних прикладів безліч.

СОЮЗ КОМУНІСТІВ І РУСИНІВ

Так створюються зручні приводи для втручання російської влади в українські справи. Цікаво, що «громадськість» скрізь одна й та сама: «слов'янські» партії, російські етнополітичні організації, комуністи,

Ще один «проект», за яким стирчать «вуха» російських спецслужб, — наполегливе штучне створення русинського народу. В заходах щодо заснування русинських організацій та корекції їхнього політичного курсу бере особисту участь Константін Затулін [див. довідку]. «Батьком» нового народу виступає протоієрей УПЦ МП Дмитрій Сидір із Ужгорода, який робить усе можливе «для признання этого угнетаемого украинскими националистами народа». За російські гроші в Ужгороді побудували собор з конференц-залом, ідальнею та теле-радіоцентром.

Мета всього комплексу цих спецоперацій — перетворення України на державу-сателіт, російський домініон. Згодом, як тільки Росія впорається зі своїми внутрішніми проблемами, настане черга нового «збирання земель». На цьому етапі, як можна здогадатися, гарячі голови в Москві планують, що знищення української державності не викличе опору народу. Адже він буде вважати себе частиною єдиного російськомовного культурного простору і в поглинанні України Росією не вбачатиме нічого протиприродного. ■

МЕТОЮ ВСЬОГО КОМПЛЕКСУ ЦИХ СПЕЦОПЕРАЦІЙ Є ПЕРЕТВОРЕННЯ УКРАЇНИ НА ДЕРЖАВУ-САТЕЛІТ, РОСІЙСЬКИЙ ДОМІНІОН

офіційний Київ у збереженні неконтрольованої діяльності ЧФ у Криму, так одразу, немов за командою, на вулицях Севастополя й інших міст виникають пікети «обуреної громадськості» з гаслами на кшталт «Руки прочь от российского флота!», «ВМС Украины — оккупационный флот! Вон из Крыма!» тощо. Тільки-но Україна опиняється

прогресивні соціалісти та православні «братчики». «В общем-то, мы все в политической команде России, — заявив якось лідер кримських комуністів Леонід Грач. — В том числе и те, кто находятся в Киеве. Они отдают себе отчет: Украина сегодня расколота на две части, но Украину можно заарканить в результате выборов...»

ІДЕОЛОГ І ВИКОНАВЦІ: Тези Затуліна повторюють українські політики

Шифрограми, чорнило, яке проявляється після спеціальної обробки, та інші премудрості спецслужб давно в минулому. Сьогодні всі рекомендації озвучують публічно у відповідних медіа-ресурсах. Усі про це знають, але в морі інформації широка громадськість на такі месиджі не звертає уваги. Якось народний депутат України Мустафа Джемільов сказав, що він регулярно читає сайт Інституту країн СНД для того, щоб знати, що завтра говоритимуть проросійські політики на українському телебаченні. **Тиждень** детально вивчив часто повторювані тези пана Затуліна і порівняв їх із тезами, які досить регулярно висловлюють представники впливових українських партій.

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОНСТАНТИНА ЗАТУЛІНА

Послаблення центральної влади в Україні внаслідок федералізації держави

Надання державного статусу російській мові в Україні

Збереження духовної монополії РПЦ в Україні

Виключення України з євроатлантичних інтеграційних процесів

ПАРТІЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Федералізація України

Російська мова має бути державною в Україні

Захист канонічного православ'я в Україні у вигляді УПЦ МП

Членство в ЄЕП, «Україна без НАТО»

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ УКРАЇНИ

Територіальний устрій України з урахуванням специфіки регіонів

Російська мова має бути державною в Україні

Захист канонічного православ'я в Україні у вигляді УПЦ МП

Членство в ЄЕП і Ташкентському пакті, «Україна без НАТО»

ПРОГРЕСИВНА СОЦІАЛІСТИЧНА ПАРТІЯ УКРАЇНИ

Федералізація України

Російська мова має бути державною в Україні

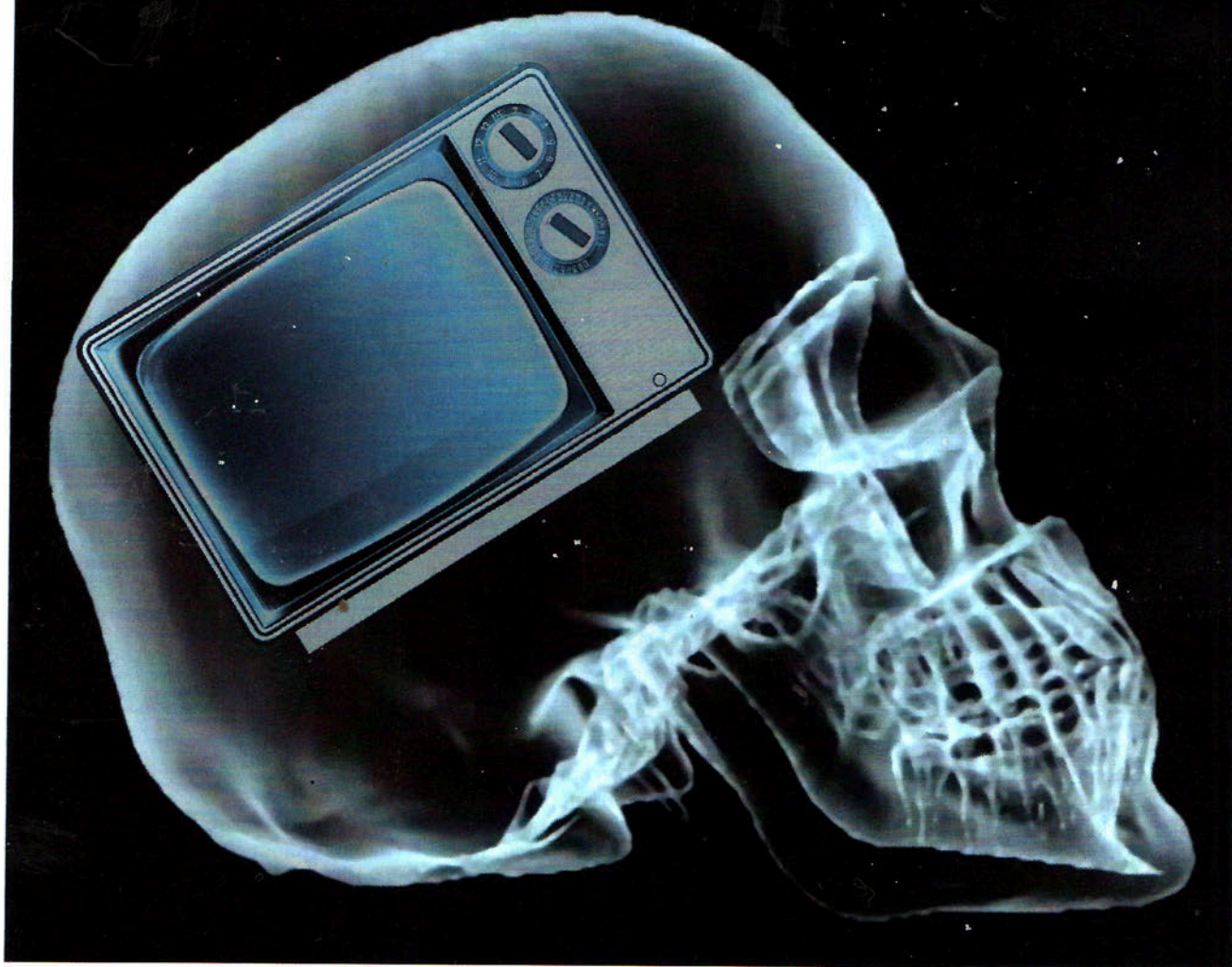
Офіційна заборона будь-якого українського православ'я, окрім УПЦ МП

Єдина держава з Росією та Білоруссю, «Україна без НАТО»

ВТОРГНЕННЯ У ГОЛОВИ

ФРОНТ ПРОХОДИТЬ КРІЗЬ КОЖНОГО

АВТОР: АНДРІЙ ЛАВРИК

КОЛАЖ: АНДРІЙ ЄМОЛІННО

Будь-яке політичне чи бізнесове протистояння супроводжують інформаційні війни. Медіа-баталії тривають постійно, й пересічний споживач інформації їх майже не помічає, сприймаючи як своєрідне тло. Однак успіх в інформаційній битві подекуди важливі-

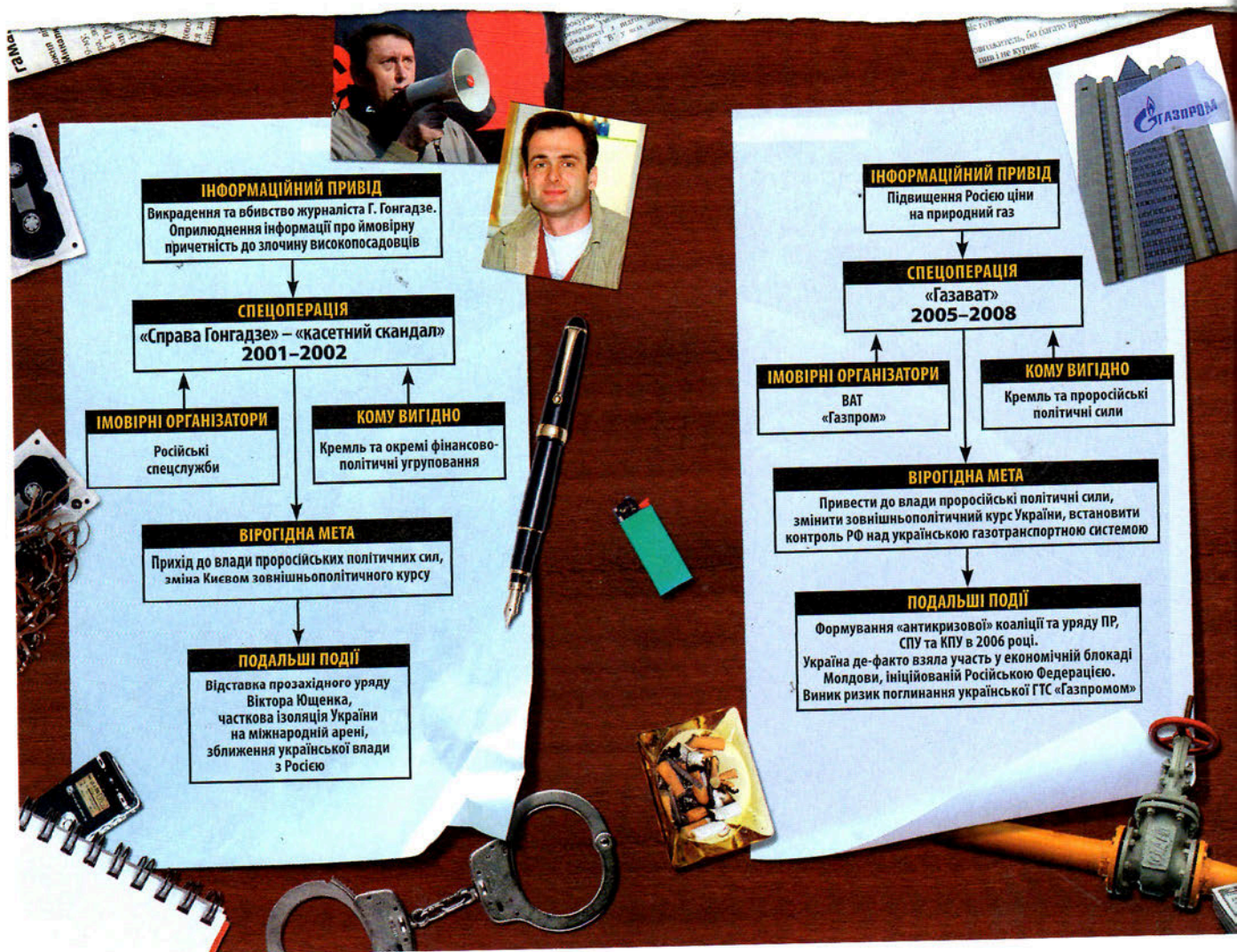
ший, ніж перемога у збройному конфлікті.

ГРОМАДЯНСЬКО-ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА

І нинішня коаліція, й опозиція, згуртована біля экс-прем'єра Віктора Януковича, мають однакові можливості доступу до медіа-ресурсів. Але

«біло-блакитний» табір і його союзники вже майже рік, як зазнають у інформаційній війні поразку за поразкою. Злам стався у квітні минулого року, коли соратники Віктора Федоровича не досягли стратегічної мети — переконати суспільство в тому, що президентський указ про розпуск Верховної Ради незаконний. ►

Найгучніші Спецоперації В УКРАЇНСЬКІ

Можливо, маючи на руках рішення Конституційного Суду про нелегітимність указу Віктора Ющенка, вони змогли б переламати хід протистояння на свою користь. Однак операція з дискредитації судді-доповідача Сюзанни Станік, блискуче проведена вірними Президентові спецслужбами, паралізувала цю інстанцію й поховала надії тодішньої парламентської більшості. Нагадаємо, що під час розгляду Конституційним Судом справи про розпуск парламенту з'явилася інформація про те, що суддя-доповідачка за дивних обставин стала власницею елітної нерухомості вартістю у кілька мільйонів доларів, і це дало підстави запідозрити

її в корупції. До речі, автор цієї статті з'ясував, що сайт-першоджерело компромату розробив і зареєстрував програміст, який раніше мав відношення до проектів з обмеженим рівнем доступу, які контролюються Службою безпеки України.

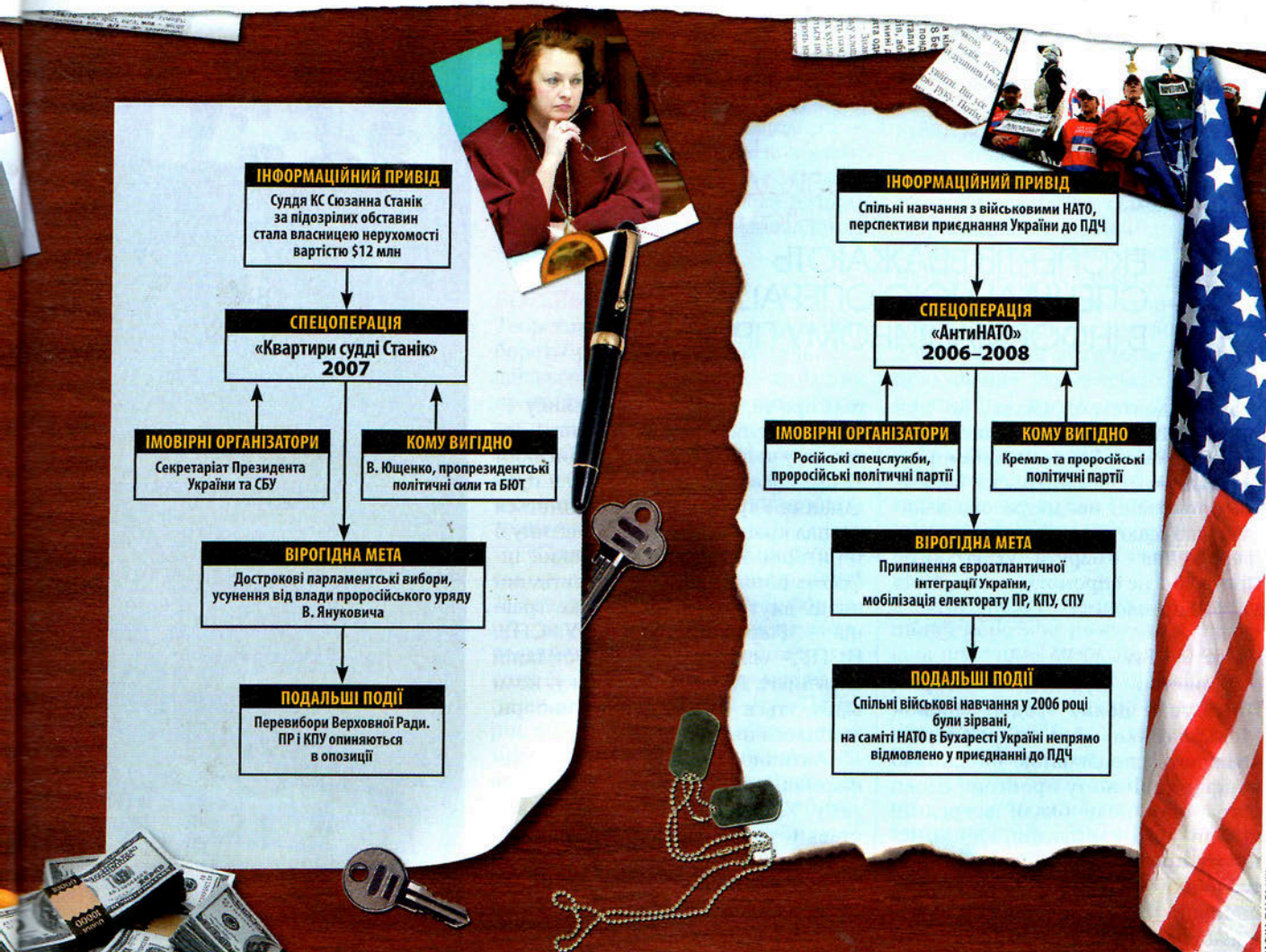
Формування нової парламентської коаліції та уряду після дострокових виборів також супроводжували шалені медіа-сутьки. Зокрема, речники Партії регіонів активно використовували тезу про те, що за сумнозвісною Тендерною палатою стоять поплічники лідерки БЮТ. Також згадували про причетність членів Блоку Юлії Тимошенко Сергія Осика та Богдана Губського до

підозрілих операцій із землею на Київщині.

Арешт 9 лютого колишнього міністра транспорту Миколи Рудьковського певною мірою також був спецоперацією в інформаційному просторі. З одного боку, нова влада демонструвала електорату, що вона нібито має серйозні наміри карати високопосадовчих корупціонерів. З іншого, нинішня опозиція спробувала використати пригоди екс-міністра проти Президента й уряду, виставивши Миколу Рудьковського жертвою політичних репресій.

Ознаки спецоперації іноді можна простежити і в публічній дискусії щодо визнання воюючою сторо-

КОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

ІСТОРІЯ

Війна: від інформаційної до справжньої

Від того, яку інформацію та в якій інтерпретації отримує суспільство, залежить його поведінка в кризовій ситуації. Вже в минулому столітті маніпуляції активно використовували з військовою метою. Зокрема, перед вторгненням гітлерівської Німеччини у Францію німецька розвідка встановила на кордоні кілька потужних радіопередавачів. Нацисти транслювали французькою мовою суперечливі – нібито офіційні – повідомлення, що викликали паніку серед цивільного населення. Як наслідок, коли дивізії Вермахту мали перейти в наступ, резерви французької армії не змогли просунутися до кордону, оскільки дороги були заблоковані натовпами біженців.

У другій половині XX сторіччя з'ясувалося, що без інформаційної підготовки всередині країни, без підтримки гро-

мадськості неможливо перемогти в будь-якій війні за кордоном. Перші в цьому пересвідчилися США, які під тиском своїх громадян були змушені вивести війська з В'єтнаму. Вашингтон успішно опанував урок, і подальші військові кампанії підтримував інформаційними. Зокрема, напередодні вторгнення в Панаму в 1989 році в американських та світових медіа поширювалися матеріали про кричущі порушення прав людини в цій латиноамериканській країні, причетність її керівництва до торгівлі наркотиками. Вже після повалення уряду Норьєги світ обійшла фотографія Гітлера, що прикрашала кабінет панамського диктатора. Врешті-решт, у більшості світової спільноти закріпилася думка, що та маленька війна була справедливою, хоча й сумнівною з погляду міжнародного права.

ною вояків ОУН-УПА, зокрема, щодо їхньої імовірної причетності до Голокосту на території України у роки Другої світової війни. На цьому інформаційному фронті принципово те, що будь-які свідчення про причетність націоналістичного підпілля до масового винищення євреїв автоматично б'ють по прихильниках реабілітації УПА. Себто — по

участь як зовнішні, так і внутрішні гравці. Москва, звісно, не зацікавлена в розширенні Альянсу, й усіляко протидіє євроатлантичним прагненням України. У вітчизняному медіа-просторі створено інформаційне тло: НАТО — це агресивний блок, винний у виникненні збройних конфліктів тощо. Також систематично використовується

І ВБИВСТВО ЖУРНАЛІСТА ГЕОРГІЯ ГОНГАДЗЕ, І ПОЯВУ ЗГОДОМ «ПЛІВОК МЕЛЬНИЧЕНКА» БАГАТО ЕКСПЕРТІВ ВВАЖАЮТЬ СПЕЦІАЛЬНОЮ ОПЕРАЦІЄЮ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

пропрезидентських силах. До цієї операції активно долучилися іноземні гравці. Зокрема, меморіал «Яд-Вашем». Очільники цієї поважної організації неодноразово заявляли, що мають документальні підтвердження «звірств ОУН-УПА». Проте досі не спромоглися надати їх для ознайомлення.

ПОЛЕ БИТВИ — УКРАЇНА

І вбивство журналіста Георгія Гонгадзе, і появу згодом «плівок Мельниченка» багато експертів вважають спеціальною операцією в інформаційному просторі. Щодо того, чи її розробляли всередині країни, чи інспірували ззовні, існують протилежні думки. Як і про те, якою була кінцева мета спецоперації. Однак версія подій, навіязана за допомогою мас-медіа суспільству, досить сумнівна [див. **Тиждень** № 1, 2007].

Після президентських перегонів 2004 року й зміни зовнішньополітичного курсу атаки на інформаційне поле України значно посилюються. Завдання технологам полегшує вдячна аудиторія, адже кілька мільйонів громадян України налаштовані проросійськи й найменше симпатизують сьогодишнім лідерам країни. Невдоволення значної частини суспільства і, як наслідок, певна нестабільність, дають змогу північним сусідам більше тиснути на нашу владу, коригувати її зовнішньополітичний курс та економічну політику.

У спецоперації, яку можна умовно назвати «АнтиНАТО», беруть

теза про те, що вступ до Альянсу — загроза суверенітету країни. Зокрема, у числі за 7 квітня російський «Коммерсант» пише, що після приєднання України до ПДЧ почнеться розпад країни і, ймовірно, частину її територій анексує Росія. Такий інформаційний фон також вигідний низці внутрішньополітичних гравців — Партії регіонів, КПУ, СПУ, ПСПУ, оскільки мобілізує їхній електорат. Адже до 2010 року, коли відбудуться президентські вибори, лишилося не так уже й багато.

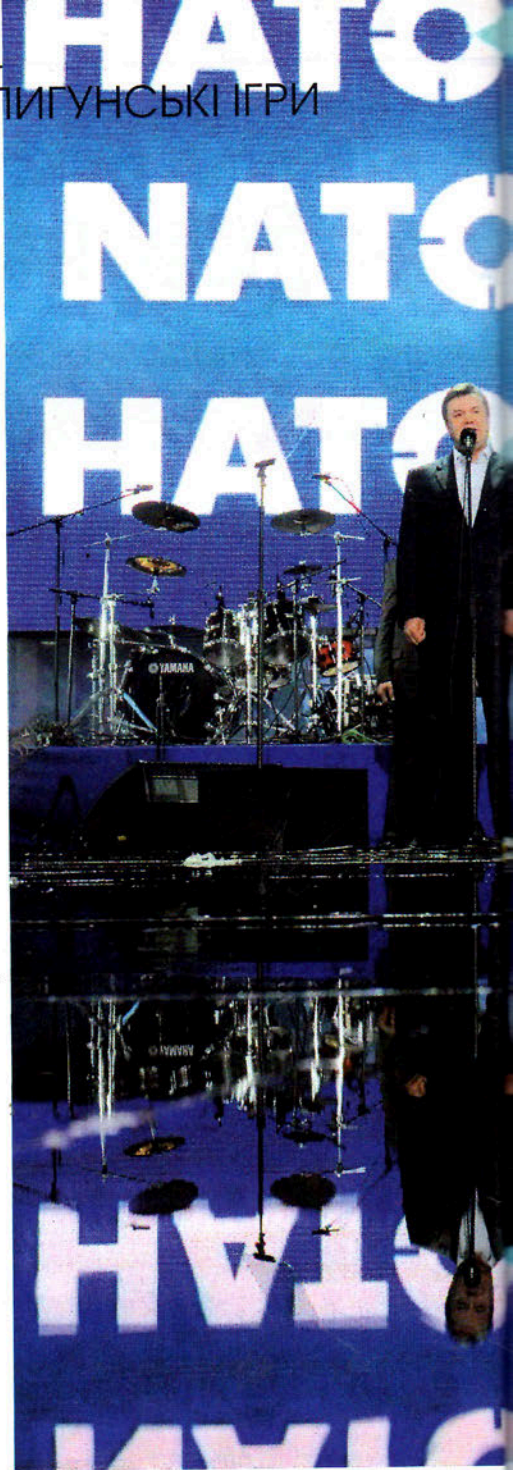
Активно використовують у інформаційній боротьбі «газову» тему. У 2005 році, незадовго до відставки уряду Юлії Тимошенко, в пресі з'явилася теза про те, що прем'єрка буцімто хоче замінити посередника «РосУкрЕнерго» на компанію «Ітера», з якою в Юлії Володимирівни колись було бізнес-партнерство (прозорий натяк на корупцію). Під час парламентських

ВИГАДАНИЙ ГЕРОЙ

Нагодувати доктора Хайдера

Ті, хто в 1986-87-х роках досягли хоча б молодшого шкільного віку, навряд чи забудуть образ непохитного борця за роззброєння — астрофізика Чарльза Хайдера, який у вересні 1986 року розпочав перед Білим домом безстрокове голодування, вимагаючи припинити виробництво ядерної зброї в США. Зараз цей літній американець із неохайною білою бородою асоціювався б радше з бомжуванням диваком, аніж з героїчним бор-

цем за мир. Натомість радянські ЗМІ перетворили голодування доктора Хайдера на таке собі реаліті-шоу з політичним забарвленням, а саму його постать піднесли до справді епічних висот. Щодня новини в прайм-тайм давали сюжети про стан здоров'я Чарльза Хайдера, цитували його критичні висловлювання на адресу президента Рейгана, супроводжуючи все це коментарями щодо агресивної мілітаристської політики США. Про

виборів 2006 року лояльні до РФ політичні сили озброїлися тезою: «Ми зробимо газ дешевшим, бо ми друзі Росії!» Втім, прихід до влади коаліції ПР – КПУ – СПУ стримати подорожчання імпорту палива не зміг.

Цікаво, що найактивніші в маніпулюванні «українським питанням» ЗМІ входять у холдинг «Газпром-медіа» – «доньку» російського газового монополіста – або так чи інакше з ним пов'язані. Наприклад, власник процитованого вище «Коммерсанта» Алішер Усманов – один із топ-менеджерів «Газпрому».

БОРотьба світів

Теоретики визначають інформаційну боротьбу формулою, співзвучною з військовими доктринами – як форму протистояння сторін, що використовують низку спеціальних методів та засобів для впливу на інформаційне середовище супротивника й захисту власного з метою досягнення поставлених завдань.

«Способи маніпулювання громадською думкою спираються, перш за все, на засоби масової інформації, що дозволяють коректувати, регламентувати й проектувати масову свідомість і психіку людей, – пише академік НАН РФ Ігор Панарін, провідний російський теоретик медіа-воєн. – При цьому робиться наголос на використанні законів психології, некритичне сприйняття, політичну неосвіченість».

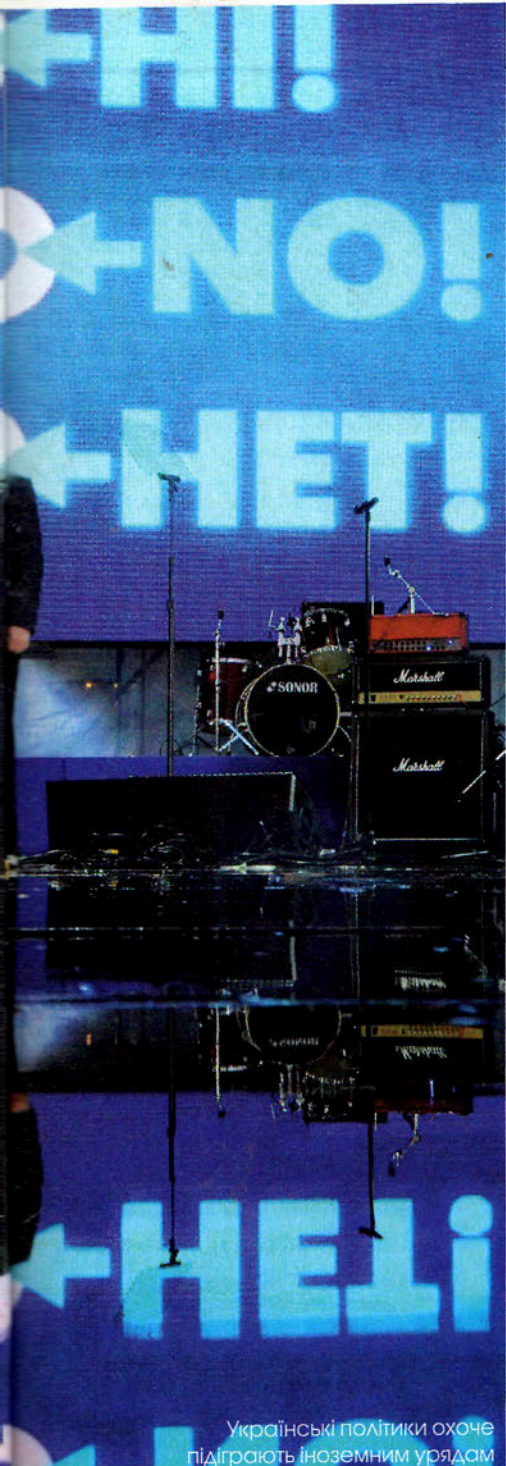
Модель захисту власного інформаційного простору на Заході, наприклад у США, базується на постійному моніторингу медіа-середовища, визначенні загроз і оперативному реагуванні на подразники. Процес контролюється установами, підпо-

рядкованими Державному департаменту. При цьому ЗМІ залишаються абсолютно незалежними, тобто безпосередньо маніпулювати масовою свідомістю влада практично не може. Відповіді на атаки в медіа-просторі як ізсередини, так і ззовні здебільшого зводяться до спростувань недостовірних даних, використаних в інформаційному вторгненні.

В країнах з менш сталою демократією та обмеженою свободою слова атаки на інформпростір зсередини майже не можливі, вторгнення у громадську свідомість ззовні ускладнює незначне поширення світових медіа на місцевому ринку. Модель безпосереднього контролю інформаційного простору державою найуспішніше втілено в Китаї. Зокрема, коли відбулося жорстоке придушення студентських виступів на площі Тяньаньмень 1989 року, яке викликало обурення світової громадськості, китайським можновладцям вдалося переконати своїх громадян, що події в Пекіні – лише маленький інцидент із кримінальними елементами та агентами Заходу.

«Китайську модель» інформаційної боротьби розбудовує наразі наш північний сусід. Як відомо, переважна більшість ЗМІ Росії перебуває у власності якщо не державних корпорацій, то лояльних до Кремля бізнесменів.

Адже засоби масової інформації – це головний інструмент ведення інформаційної війни. В Україні нерідко одне й те саме ЗМІ одночасно бере участь у операціях різних ворожих сторін. Менеджери мас-медій могли б багато розповісти про інформаційну «спецкухню», але навряд чи погодяться на це – бізнес є бізнес. ■

Українські політики хочуть підіграти іноземним урядам

ФОТО: АР

Хайдера писали всі газети – від «Известий» до «Пионерской правды». Тисячі виробничих колективів СРСР, переживаючи за здоров'я Хайдера, збирали для нього теплий одяг (цікаво, куди насправді поділися ці тонни речей?).

Вже після розпаду СРСР з'ясувалося, що героя з Хайдера створив спецкор Держтелерадіо Владімір Дунаєв. Саме він звернув увагу на цю малозначущу, за американськими мірками, подію. Драматичні репортажі Дунаєва створювали враження, що Хайдер постійно перебу-

ває під Білим домом і голодуватиме до кінця. Насправді ж він був там далеко не щодня. Щоб створити ефект «постійної присутності», Дунаєв брав із собою кілька костюмів і краваток, і за один багатогодинний «сеанс» спілкування з Хайдером кілька разів перевдягався. Відзнятого матеріалу вистачало для кількадечної «хайдеріани» на екранах радянського телебачення, а глядачі вважали, що дивляться прямі репортажі.

Втім, з Хайдером радянська пропаганда перехитрила сама себе. Історію було по-

дано так, наче доктор збирається або перемогти, або померти за ідею. Натомість ішли тижні, потім місяці, а Хайдер голодував собі далі. Для країни, в чий історичній пам'яті жили спогади про блокаду та голодні роки, історія Хайдера, який протягом 218 (!!!) днів нібито взагалі нічого не їв, зрештою стала виглядати повним фарсом. І новина про те, що після семимісячного голодування «доктор Хайдер знову почав їсти», не викликала в населенні СРСР нічого, окрім відвертих глузувань.

СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК

Спецназ Папи Римського

ОДЕСЬКОМУ СВЯЩЕНИКУ ОЛЕКСАНДРОВІ
ЧУМАКОВУ ПРИТУЛОК ДЛЯ МАЛОЛІТНІХ
БОМЖІВ «СВІТЛИЙ ДІМ» ЗАМІНИВ СІМ'Ю

АВТОР: Ігор ПЕТРЕНКО

ФОТО: ОЛЕКСАНДР ГЛЯДЕЛОВ

Огрядний, з черевцем, на якому розстебнуто гудзик, греко-католицький священик отець Олександр Чумаков цілком відповідає уявленню про ченця. Він у свої 50 років — жартун, оптиміст. Носить масивний мідний хрест на товстому ланцюзі. Розмовляє українською своєрідно: з вишуканим діаспорно-краківським акцентом, інколи вживаючи російські та суто одеські звороти. Вочевидь, засвоював мову не лише на Дерibas-ській.

Уже багато років він працює в Одесі з проблемними дітлахами та підлітками. Зокрема, заснував «Світлий дім» — притулок для бездомних. Чумаков — глава Одеського благодійного фонду соціальної підтримки нездолених дітей.

СВІТЛИЦЯ НЕПОДАЛІК КОБЗАРЯ

Він за допомогою волонтерів вишукує безпритульних дітей по теплотрасах і під каналізаційними люками. Інші «за наводкою» друзяк приходять самі. Їх годують, миють, перевдягають. Комусь знаходять родичів, інших передають у державні інтернати, ще когось залишають на довгий час.

Мишко потрапив до притулку шестилітнім. Його мати померла, батько привіз дитину з Башкирії, покинув на одеському вокзалі та подався невідомо куди. Хлопчина неймовірно кмітливий, допитливий, спочатку прибився до якогось бом-

жатника. Там завжди було брудно й галасно — щоб заснути, хлоп'я пило горілку. Звідти його забрав Чумаков. Зараз Михайло Фішер уже здобув освіту, інженер.

Батько братів Сопроноків — Олексія й Олега — займався малим бізнесом. Однієї ночі його кафе згоріло, сам підприємець зник. Мати почала його шукати й теж зникла безвісти. Хлопці опинилися на вулиці: одному — 10 років, іншому — 12... Після перебування у «Світлому домі» вони вчилися в ПТУ й технікумі, Олексій відслужив у війську. Тепер їм 20 і 22 роки, кожен отримав від одеської мерії муніципальну квартиру.

«Світлий дім» розрахований на 32 дитини, та часом їх буває більше. Надто взимку. Як-от у 2003–2004 роках, коли тріщали сильні морози, там мешкали аж 94 бомжики. «Стелили навіть у бібліотеці, аби тільки забрати дітей з вулиці», — каже Чумаков. Дехто з дітлахів пручався, не вірячи в добрі наміри рятівників. Бо й міліція також регулярно проводить рейди по нічліжках і теплотрасах. Діти неодноразово розказували священикові про тортури, яким їх піддають у відділках, як ними «грають у Буратіно», підвішуючи за одну ногу до стелі, у «слоника», надягаючи протигаз, тощо.

Але вже незабаром літо, тож наближаються інші клопоти, приємніші: «Світлий дім» займається оздоровленням підопічних у Карпатах, на Південному Бузі та Кінбурні. ►

Розташовано цей дитячий притулок на вул. Базарній 4, неподалік від пам'ятника Кобзареві та виходу на центральний пляж Ланжерон. Місце чудове. «Ігор Свобода з міськради допоміг нам отримати колишній дитячий садочок, в якому ми зараз містимося. А у справі юридичних оформлень допомагав Сергій Варламов. Хоча п'ять одеських магнатів змагалися за будівлю», — Чумаков тепло згадує, як Свобода «зі мною не розмовляв, більше з пацанами. Вони біля нього постійно крутилися. Він заходив до «Світлого дому», діставав з кишень довгого пальта кому мандарин, кому фломастер».

Начальника юридичного відділу Одеської міськради Сергія Варламова 22 березня 1998 року викрали невідомі. Вбили, закатали в бетон під гаражем. Тіло Варламова знайшли лише 2005 року. Приблизно за таким сценарієм схопили та кудись вивезли Ігоря Свободу. Його вже визнали померлим, але насправді про долю Ігоря й досі нічого не відомо.

ЖИТТЄ ОДЕСЬКО-РАДЯНСЬКЕ

Греко-католицький священник походить з родини моряка, одесит у сьомому поколінні. Його бабця пере-

жила голодомор, батько працював на торгових суднах старшим механіком. Сам Олександр Чумаков у радянські часи закінчив Одеський університет ім. Мечникова, педагог. З 1972 року приєднався до підпільного дисидентського руху. Як і чимало хто

стояли на обліку в міліції. І вже тоді обрав цей напрям педагогіки своєю життєвою кармою.

Багато хто з тодішніх його учнів нині — поважні й відомі. Олександр Дубровін — доктор богослов'я. Алла Поверінова очолює в Одесі благо-

ЗАСТУПНИК НАЧАЛЬНИКА РАЙВИКОНКОМУ НАДАВАВ СВІЙ КАБІНЕТ ДЛЯ ЧЕРГОВОГО ПО ТЕЛЕФОНУ ДОВІРИ. ВРАНЦІ ЗАБИРАВ КЛЮЧІ — ВВЕЧЕРІ ПОВЕРТАВ

в антикомуністичному середовищі замислювався про Бога: «Це співпало з основним нахилом мого життя — не погоджуватися з тим, що робила з нами радянська система».

Взірцем для молодого вчителя були передові педагоги-новатори кінця 1980-х, котрі виховували дітей всупереч настановам партократії: Михайло Щетинін, Симон Соловейчик, Віктор Шаталов. «У школі було добре. Я розробив свою методику — її у Києві, в Інституті вдосконалення вчителів, визнали новаторською». Працював Чумаков з так званими важкими дітьми — деякі його учні

дійний фонд ім. Бориса Дерев'янка — розстріляного у 90-х роках редактора «Вечірньої Одеси». Радислав Гандас заснував у Москві тренінговий центр.

ШЛЯХ ДО БОГА ТА БОМЖІВ

Отець Олександр як священник формувалася у підпіллі. «Думав, отримаю рукоположення тасмно», — каже він.

Наприкінці 1980-х Одеса згадала, що вона «вільне місто», почала пробуджуватися. Художники, літератори, дисиденти ще масово не пороз'їжджалися по америках, ізраїлях і росіях. З'явилися соціальні

Дітяків зі «Світлого дому» вивезли оздоровлювати на Кінбурнську косу

служби, яких не могло бути в СРСР. Олександр Чумаков у 1987–1988-х роках влаштувався працювати в службу телефону довіри. Спочатку державну, а потім під егідою фонду ім. Гааза створив незалежну. Цю лінію, на відміну від опікуваної міськими структурами офіційної психіатрії, ніхто не прослуховував.

«Ми розклеїли свої рекламки біля телефонів-автоматів, на вокзалах, у людних місцях. Заступник начальника Приморського райвиконкому Олег Кутателадзе надавав на ніч свій кабінет для чергового по телефону. Вранці забирав ключі — ввечері знову повертав», — посміхається Чумаков, згадуючи ту психотерапевтичну службу. Дзвонили з типових причин: скандали в родині, очікування небажаних дітей і думки про аборти, суїцид... Черговий на слухавці мусив перемикає емоції людей на щось життєствердне, аби допомогти втриматися від неоправданого кроку. Але також було багато дзвінків, зокрема дитячих, на кшталт: «Підкажіть, де взяти поїсти? Не хочу красти» або «Де тут в Одесі можна переночувати?»

Тож соціальна служба чи служіння? І яке — педагогічне чи, може, чернече? «Мій духовний отець, знаючи про мої симпатії до богопосвяченого життя, порадив мені вступити до краківської семінарії, — розповідає греко-католицький священник, — і от 1988 року мені це вдалося».

У 1989–1995-х роках одесит Чумаков навчається у папській Богословській академії Кракова, на батьківщині тодішнього Папи Римського. «Краківське бідне чернече життя — то люксус для багатьох наших братів», — усміхається отець Олександр. Але каже, що він пішов у ценці й обрав конгрегацію, яка забороняє мати дружину та дітей, не заради матеріального благополуччя.

Отже, Чумаков створив «Світлий дім», а разом із тим безліч турбот і проблем як для себе, так і для міської влади.

Кілька разів притулок штрафувала санепідемстанція. Знову й знову висувала претензії міська прокуратура, бо приймають іноземних дітей — з Молдови та Придністров'я. На ситуацію впливало й те, що паралельно структури мерії взялися створювати кишенькові благодійні фонди. Схиляли бізнесменів перераховувати гроші в структури, контро-

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАКІН

о. Олександр Чумаков — корінний одесит і проблема для місцевої влади

льовані саме «своїми людьми», а не якимись, на їхню думку, «лівими» греко-католиками.

Священик розповідає, як з приводу притулку його «викликали на обласну колегію прокуратури, де висунули звинувачення, які не відповідають дійсності». Подумавши, додає: «Неймовірна там була брехня, просто «пурга». Йшлося про... педофілію. Як керівник притулку він попросив, аби все виклали в письмовій формі, щоб судитися, але до цього так і не дійшло».

Одного з малолітніх бомжів звинуватили у вбивстві. Він навіть зізнався у цьому. «Хоча я довів на основі документів, — обурюється Чумаков, — що хлопець у день скоєння злочину відпочивав у місті Міасі в дитячому таборі». «Царицю доказів» — добровільне зізнання з пацана, — виходить, вибили. А схопили безпритульного, щоб у звітах поставити галочку — розкрили, мовляв, «висяк».

Не минало й місяця, щоб влада не зробила голові дитячого притулку якоїсь неприємності. Чумаков скаржиться: «Прийшла якась Людмила

Акімова, співробітник райвиконкому часів мерства Боделана, та й каже, що у мене діти — вбивці, а сам я збоченець. Так і поширювали той компромат. Я не сприймав це серйозно».

«Минулої весни представник генпрокуратури Людмила Скитенко за моєї відсутності вчинила у нас обшук». Щодо притулку прозвучало слово «ліквідація».

«У мене ніколи не було покликання до бойових мистецтв. Але я стояв твердо, — згадує священник. — Сказав: хай мене вбивають — як Ігоря Свободу, як Сергія Варламова», — на обличчі Чумакова з'являється іронічна посмішка: вибачте, мовляв, за пафос.

«МІЙ ШЕФ — ПАПА РИМСЬКИЙ»

Влада на той час знала, що з неопустивими православними батюшками можна впоратися, настукавши їхньому начальникові — місцевому єпископові. «Хто ваш шеф? Кому з вашого приводу скаржитися, громадянин Чумаков?» Отець Олександр у відповідь: «Папі Римському». «Несмішний дотеп, — кривляється».

СЛОВНИЧОК

Салезіани — орден греко-католицької та римо-католицької церков. Основоположник — святий Іоанн Боско, який жив у XIX столітті. Своє життя він присвятив вихованню бідних, бездомних, залишених батьками та родиною дітей. Після відновлення у 1980-х легальної діяльності УГКЦ салезіани з'явилися і в Україні. Сьогодні у нас діють лише 35 братів-салезіан східного обряду.

У безпритульного небагато розваг. Добре, коли є дах, мило і кусень хліба

Але це не жарт. Чумаков повторює: «Мій шеф — Папа Римський». Бо таки справді брати-селезіани [див. словничок] — це «спецназ», невеличкий орден, який займається «генералами піщаних кар'єрів» і підкорюється першоієрархові на пряму.

Зі своїм єдиним начальником отець Олександр бачився у житті чотири рази.

«Підходить до Папи якась українка, — згадує з посмішкою отець Олександр, — і каже з таким львівським прибамбасом: «Вас вітає правнучка гетьмана Сагайдачного!» Понтифік киває: «Так, я українець». У жінки шок. Іван Павло II пояснює: «Бабця моя — з Городка під Львовом».

«А я лише згадав «Світлий дім», вимовив назву, як Іван Павло II каже польською: «Вем!» Мовляв, знаю. Я йому: «Займаємося безпритульними дітьми», а він знову — «Вем!» Тикає у мене вказівним пальцем: «Одеса?» Я вражений — звідки він знає? Хіба мало у першосвященника таких, як я? А Папа пояснює стиха: «Радіо Ватикан». Ця радіостанція справді про нас кілька разів згадувала».

Понтифік запитав, чим він може допомогти одеситові. Керівник притулку попросив надати йому Папське благословення. Іван Павло II поклав руки йому на голову й поставив на лобі хрестик. Коли вже Чумаков відходив, Войтила пошепки сказав навздогін: «Не піддавайтеся комуністам». Тоді зробив крок, повернув голову і знову стиха наказав: «Все витримати. Міцно стояти!»

І як, цікаво, глава Ватикану встиг довідатися, що в київських, одеських, львівських кабінетах досі сидять колишні компартійці?

ТАКА ПЛАНИДА

Навесні частіше, ніж звичайно, неблагополучні діти тікають з дому. Стає нерівноваженою психіка... І так само весною загострюються «наїзди» на притулок.

Один бізнесмен, довідавшись про добру справу, запитав Чумакова, чого потребують діти. Отець Олександр попросив подарувати трохи канцтоварів. Після цього у дарувальника виникли несподівані проблеми з податківцями.

«Якось наприкінці 1990-х до нашого притулку завітав одеський ра-

бин Шая Гіссер. Це мій давній знайомий. До нього дійшли чутки, наче я з'їхав з глузду. Роздивився, понюхав повітря, питає: «Чумаков, що це?» Кажу: «Шая, це підвал. Це підпілля. З нас усіх тільки я не пішов з підпілля». Рабина перекосило, він вибіг... Але згодом повернувся, приніс консерви, гуманітарку».

Пан Гіссер зараз живе за кордоном. **Тижню** по телефону він сказав, що конфлікти між притулком і одеською владою неминучі. «Бо Чумаков займається відходами виробництва державної системи соціального забезпечення. Міські структури роблять велику кількість огріхів у своїй роботі, — вважає екс-одесит. — До того ж, «Світлий дім» має ділянку в престижному районі, яка коштує чимало мільйонів доларів. В Одесі й за меншу суму вбивали, що ви хочете?»

Рабин Гіссер вважає, що нинішня життєва позиція християнського ієродиякона — наочний докір соціально-юридичному істеблшменту Одеси. Звідси ростуть ноги цькування, перевірок і «наїздів». «Ну, така планида в Саші Чумакова», — філософськи зітхає його друг юності. ■

Діти у власності держави

Моя розмова з отцем Олександром Чумаковим під час його останнього візиту до Києва тривала близько 30 хвилин. Засновник та багаторічний керівник благодійного фонду «Світлий дім» розказував про деталі останнього поїздки «наїзду» обласної влади на його притулок для знедолених дітей. Під час оповіді я постійно ловив себе на думці – хто? Хто конкретно стоїть за діями проти притулку?

Бо «Світлий дім» – без жодного пафосу – це справді те місце, де діти отримують допомогу. Двері притулку завжди відчинені – і на вхід, і на вихід. Біля воріт немає сторожа, дітей ніхто не змушує перебувати в «Домі» силоміць. Вони дізнаються про місце, де можна переночувати, поїсти, перебути холодне, від таких самих, як і вони. Частина залишається.

Минулого літа я був в Одесі у справах і міг спостерігати за тим, що таке «Світлий дім», зсередини. Майже весь день дивився, як живуть його маленькі мешканці.

І під час спілкування з отцем Олександром у моїй голові швидко народжувались (і не менш швидко гинули) різноманітні теорії змови. Зрештою, цей процес почав нагадувати чищення цибулі – за одним шаром відкривався другий, потім третій, далі ще. Дивно, що з такою кількістю ворогів – і після більше 10 років діяльності! – «Світлий дім» усе ще живе.

Перша проблема притулку для дітей – земля. До моря – 500 метрів, і ділянка землі в центрі Одеси, на якій колись був дитячий садочок (а зараз – «Світлий дім»), коштує дуже багато – мільйони. Чим не ласий шмат для чергових інвесторів-збудовників?

Проблема №2 – конкуренти з іншої церкви, які начебто мають отримати лінію траншів на аналогічний проект (або, ймовірно, його імітацію) від однієї сусідньої держави. «Світлий дім» діє, і то на незначні гроші. А отже, це

АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

дуже небезпечний конкурент, адже на прикладі притулку можна побачити, як за невеликі кошти досягнути якісного результату.

Третє – це персональна ненависть чиновників до людини, яка наслідують йти проти течії. У 2004 році Олександр Чумаков відкрито виступив на підтримку Майдану, що в боделанівській Одесі було вчинком дуже непростим. Перед третім туром виборів, уночі, на подвір'ї «Світлого дому» невідомі розлили 30 кг ртуті. Та й після виборів дії та слова Чумакова не подобалися місцевому чиновникові, в більшості своїй «антипомаранчевому». Як ви здогадалися, багато цих впливових людей і досі перебувають на своїх посадах.

Четверта проблема – бізнес на дітях-сиротах, який підтримують державні службовці. Це не лише торгівля маленькими людьми для всиновлення – це також привласнення майна їхніх померлих батьків, використання дітей у порноіндустрії та трансплантології. Так, прямих доказів немає. Але самі історії життя маленьких утікачів, які прибиваються до «Світлого дому», загрожують існуванню притулку. Часто в оповіді дитини, котра сюди потрапляє, можна простежити сліди такого бізнесу. Це справжня работорівня XXI сторіччя – і саме тому працівники притулку, слухаючи дітей, стають небезпечними свідками.

П'ятим – і, можливо, головним – ворогом існування «Світлого дому» є монополія держави на дитину-сироту. Мало хто замислюється над тим, що українське законодавство дискримінує дітей-сиріт. Жоден з батьків не хоче думати про такі сумні речі, як несподівана смерть. А між тим діти, у яких немає батьків, фактично перебувають у власності держави й повністю залежать від свавілля вихователя та чиновника. Ця традиція походить ще з тих часів, коли дитбудинки були заповнені дітьми «ворогів народу» і більше нагадували зони. Згідно із законодавством до повнолітніх сиріт позбавлені навіть права обирати собі опікунів. Тоді як звичайна дитина з 10-ти років має право самостійно визначати, з ким жити, а з 14-ти може від свого імені позиватися в суді у сімейних справах.

Державна монополія та високий рівень корупції формують ґрунт, на якому за підтримки чиновників квітне бізнес на дітях. Цю монополію разом із бізнесом руйнують успішні приватні притулки, а тому атаки на «Світлий дім» триватимуть і далі.

Минулого тижня, наприклад, знову приходила якась абсурдна прокурорська перевірка.

РАЗОМ ІЗ
ЧОРНОМОРСЬКИМ
ФЛОТОМ РОСІЯ
НАМАГАЛАСЯ
ВТРИМАТИ І
ТЕРИТОРІЮ ЙОГО
ДИСЛОКАЦІЇ.
У 1992–1994 РОКАХ
В СЕВАСТОПОЛІ
ДОХОДИЛО І ДО
ДИВЕРСАНТІВ
З ФУГАСАМИ, І ДО
ПАНІЧНИХ ЧУТОК ПРО
«ЗАґОНИ НАЦИКІВ»

АВТОР: ЯРОСЛАВ МЕЗЕНЦЕВ

«Получить бое-
припасы и быть
готовыми к
решительным
действиям», —

такий наказ отримала російська морська піхота, коли готувалося відокремлення Криму від України. Лорд Черчилль колись зауважив, що росіяни понад усе поважають силу. Спроби домовитися з ними, не підкріплені силою, сприймаються як слабкість. **Тиждень** згадує, як Україна домовилася з Кремлем про розподіл Чорноморського флоту. Показово, що в тій «битві за Крим» значну роль відіграли не тільки високі чини, а й звичайні українські моряки та військовослужбовці. Це вже тенденція — українські прориви відбуваються за ініціативою знизу.

ВІЙНА ЗА ПРИСЯГУ

Перші широкомасштабні дії проти України датуються 1992 роком. Зав-

дання-мінімум для росіян — не ділитися Чорноморським флотом. Ось цитата із наказу Івана Капітанця, першого заступника Головному російському ВМФ: «К офіцерам, мичманам, прапорщикам, создающим нездоровую обстановку в воинских коллективах, склонных к измене Родине и принятию присяги на верность Украине, применять суровые меры воздействия вплоть до увольнения с занимаемой должности и увольнения со службы».

Багато гвалту зчинило повідомлення від 22 лютого 1992 року. Тоді українську присягу склав 880-й окремий батальйон морської піхоти — найкращий у з'єднанні за результатами попереднього, 1991 року. Головний штаб ВМФ у Москві одразу видав директиву розформувати батальйон.

Після цього основні бойові з'єднання Чорноморського флоту почали комплектувати тільки росіяна-

ХОЛОДНА ВІЙНА

Тактична мета збереження Чорноморського флоту відкривала Росії шлях до стратегічної — Криму

ФОТО: УПРИСОРМ

ми — а за місяць командувач ЧФ Ігор Касатонов перейшов до рішучих дій. Головним аргументом адмірала була морська піхота. Наприклад, у квітні 1992 року поблизу школи прапорщиків, де розмістилася організаційна група з формування ВМС України, почала чергувати машина з комплексом радіо-електронного придушення. Російські радисти перешкоджали зв'язку й вели радіоперехоплення. Під охорону російської морської піхоти взяли штаб ВПС ЧФ і штаб Кримської бази у селищі Новоозерному — а тамтешній взвод охорони розформували внаслідок складання української присяги.

У ніч проти 8 квітня 1992 року у зв'язку зі складанням української присяги офіцерами штабу Кримської бази в Новоозерного ввели бойову техніку 361-го полку 126-ї дивізії берегової оборони ЧФ: 4 БТР і 2 мотострілецькі взводи з Євпаторії. До озера Донузлав увійшли 2 ракетні катери й 2 корвети, заблокувавши кораблі, осо-

бовий склад яких склав українську присягу. При цьому наказ штабу флоту передбачав узяти під охорону бронетехніку й будівлю місцевої ради (!) в самій Євпаторії, але командир 361-го полку його не виконав.

9 липня 1992 року склав українську присягу особовий склад військової комендатури Севастопольського гарнізону — пункту управління Го-

особовому складу видали бронези-леті й набої. Російська десантно-штурмова група з 25-ти осіб увійшла до комендатури.

21 липня 1992 року сторожовий корабель СКР-112, піднявши український прапор, здійснив перехід з Кримської бази (зі згаданого вище Донузлава) до Одеси. Протягом 8-годинного переходу корабель пере-

МЕШКОВ ІЗ ПРИБІЧНИКАМИ ВІДІГРАВАВ РОЛЬ СУДЕТСЬКОЇ НІМЕЦЬКОЇ ПАРТІЇ, КОТРА СВОГО ЧАСУ ВИКОНАЛА ВАЖЛИВУ МІСІЮ ЗІ ЗНИЩЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

ловної бази. Це був удар у самісіньке серце проросійських сил. 10 липня о 12.25 у 810-й бригаді морської піхоти зіграли бойову тривогу, яка перетворилася на бойову готовність «Повна»:

слідували спрямовані з командного пункту ЧФ кораблі, застосовуючи попереджувальний артилерійський вогонь і намагаючись висадити на бунтівне судно групу захоплення. На підтримку СКР-112 надіслали українські винищувачі і прикордонні катери. Перед загрозою бойового зіткнення російські моряки не стали виконувати наказ штабу ЧФ зупинити корабель «в будь-який спосіб».

ПРИДНІСТРОВСЬКИЙ СЦЕНАРІЙ

Українська сторона намагалась ігнорувати провокації, але не завжди це вдавалося. У вересні 1993 року відбулася сутичка між українськими піхотинцями й російською береговою охороною. Роздратовані українці атакували танковий підрозділ берегової охорони, трос росіяни отримали поранення — у відповідь адмірал Касатонов заявив, що Україна хотіла «скористатися політичними проблемами у Москві (там радикально загострилося протистояння між Думою і президентом Єльциним — **Тиждень**) і забрати собі частину флоту».

З цього моменту до питання про розподіл ЧФ додалася кримське. Російська військова розвідка готувала в Криму операцію з відокремлення півострова від України за схемою, вже апробованою в Придністров'ї. Консульство РФ почало видавати російські паспорти громадянам України, які працюють на об'єктах ЧФ. Пресслужба штабу ЧФ перетворилася на засіб інформаційної війни проти України — її телецентр облаштували сучасною апаратурою, спеціально для того, щоб вести трансляції на весь півострів. ■

ЗА КРИМ

В 1992–1994 роках моряки перебували у повній бойовій готовності

ФОТО: УПРАВЛІННЯ

Розвідка флоту фактично діяла як штаб з координації зусиль усіх сепаратистських сил у Криму. Її стараннями вже починалося створення незаконних збройних формувань, з'явилися російські козаки, етнополітичні організації на кшталт «Русского движения Крыма». Росій-

яка свого часу виконала важливу місію зі знищення незалежної Чехословаччини.

«ВЫКИНУТЬ ИХ В ОДЕССУ»

Безпосереднім наслідком провокаційних заяв проросійських політиків виявилось те, що українським військо-

відори», — згадує командувач ВМС Ігор Тенюх. — А в 1996-му, коли в Севастополі проводили спільні паради обох флотів, командувач Балтін разом зі своїми адміралами залишили трибуну саме в ту мить, коли урочистим маршем крокували українські моряки».

Дійшло до того, що група російських морських піхотинців уночі проникла в розташування зенітно-ракетного комплексу С-300 військ ППО України й закидала димовими пашками казарму з солдатами. Українці ледве не почали стріляти.

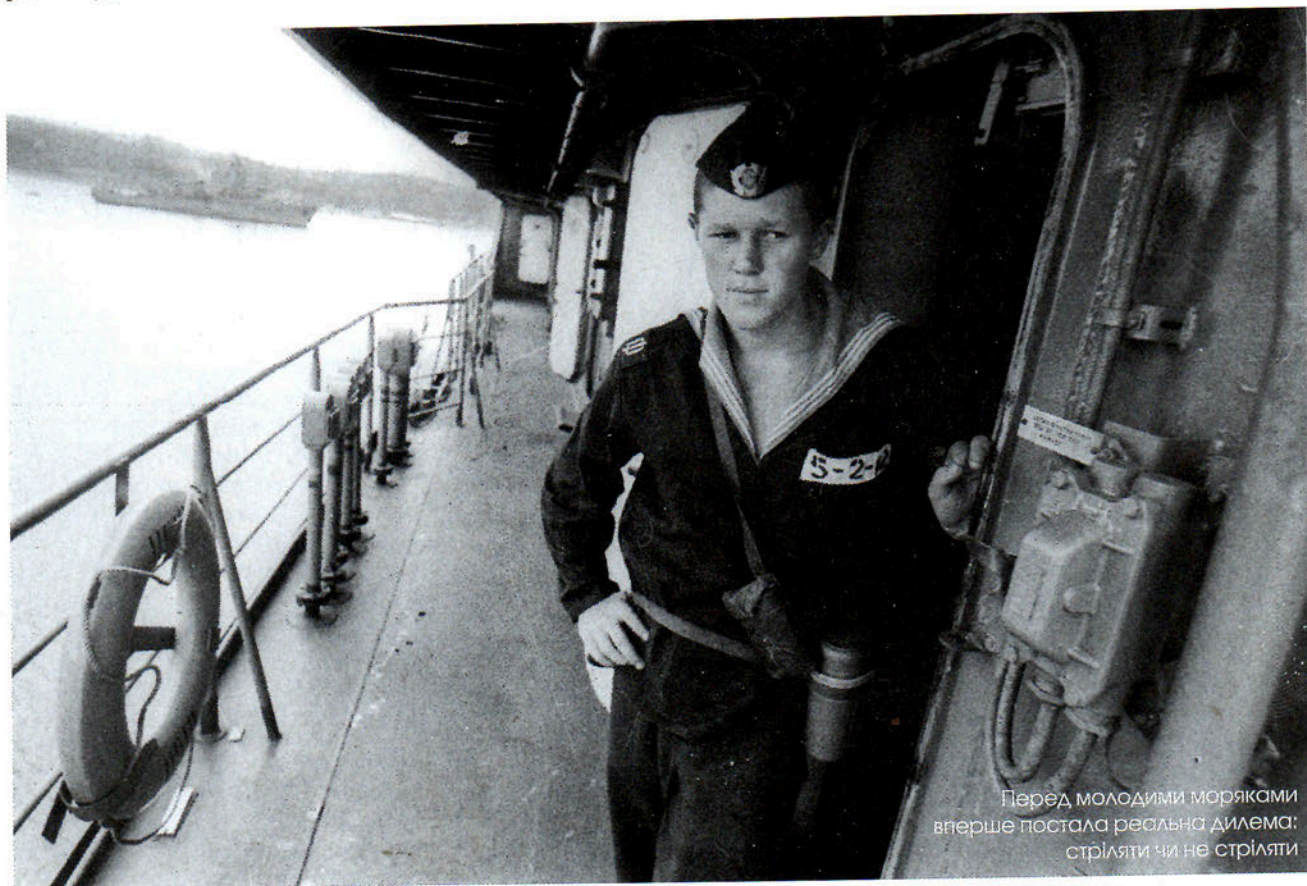
Командир 17-ї окремої бригади спеціального призначення капітан 1-го рангу А. Карпенко вдався до незвичної містифікації. Він одягнув камуфльовану форму з нарукавними емблемами ВМС України, авіаційний (!) шолом, бронежилет... А потім, озброєний ручним кулеметом Калашникова й пістолетом для безшумної стрільби АПБ, почав їздити по Севастополі на власному мотоциклі «Урал», пофарбованому в чорний колір. Ця демонстрація справила приголомшливе враження на севастопольців. Відреагувало навіть «Общественное российское телевидение» (ОРТ), повідомивши про появу в Севастополі

«ВЫКИНУТЬ ИХ В ОДЕССУ», — ВИМАГАВ КАСАТОНОВ. УКРАЇНЦІ ГОТУВАЛИСЯ ДО БОЮ. НА «САГАЙДАЧНОМУ» ВІДІБРАЛИ ДЕСЯТКУ НАЙДОСВІДЧЕНІШИХ

ський міністр оборони Павел Граčov ще влітку 1992 року оголосив про намір уводити війська до будь-якої республіки з метою «захисту російськомовного населення». На черзі була операція з подібного «захисту» Криму. Юридичний привід для цього дав і «президент» Криму Юрій Мешков, котрий під час свого виступу в російській Держдумі в січні 1994-го закликав приєднати Крим до складу Росії. Практично, Мешков із прибічниками відігравав роль Судетської німецької партії,

воякам стало небезпечно ходити по Севастополю. Команди російських моряків називали своїх колег-прикордонників з Балаклави зрадниками, висаджували з міського транспорту. Одного з офіцерів 174-ї зенітно-ракетної бригади ППО України побили за кокаду з тризубом. Офіцери ВМС ходили містом з емблемами ВМФ СРСР і змінювали їх на українські вже на службі.

«Під час параду на честь незалежності України кілька покидьків з наговту кидали в колону курсантів по-

Перед молодими моряками вперше постала реальна дилема: стріляти чи не стріляти

ФОТО: УПРАВЛІННЯ

«бойових груп українців, які мають досвід війни в Югославії». Цькувати українські підрозділи на деякий час припинили.

Наприкінці 1993 року відбулися перші спільні навчання ВМС України з нашими військово-повітряними силами. Флагман українського флоту — фрегат «Гетьман Сагайдачний», який повертався з навчань, виявив, що його не пускають на базу. Росіяни створили українським кораблям нестерпні умови, щоб примусити їх піти із Севастополя. «Викинути їх в Одесу», — публічно вимагав Касатонов. Українці готувалися прориватися з боєм. На «Сагайдачному» відібрали команду з десяти чоловік, видали зброю і готувалися висадитися в баркаси, щоб, за потреби, захопити буксир і відчинити бонні ворота.

КУЛЬМІНАЦІЯ КОНФЛІКТУ: ВОГНЕМЕТІ Й ФУГАСИ

Тоді обійшлося, але з цього моменту в будівництві ВМС України з'явилися нові пріоритети. Замість кораблів головну увагу почали приділяти створенню та вишколу морської піхоти, щоб мати аргументи в суперечках із ЧФ. Штаб ЧФ негайно запровадив чергування озброєних патрулів, а на кораблях у гаванях наказали прибрати трапи на берег і бути готовими до нападу «українських націоналістів».

Одночасно Чорноморський флот розробив «задум застосування сил і засобів у випадку збройного конфлікту з Україною». Почалася підготовка до рішучих дій. Зокрема, 810-та бригада морської піхоти розгорнулася до штатів воєнного часу, збільшивши свою чисельність з 800 до 2,5 тис. чол. Готуючись до майбутніх вуличних боїв, вона отримала батальйон танків Т-64 та ручні вогнемети.

До погроз росіян поставилися цілком серйозно. 25 — 29 квітня 1994 року пройшли командно-штабні навчання за участю командувача Одеського військового округу Шкідченка й першого заступника міністра оборони Біжана — людей, які були в центрі подій довкола судна «Челекен» в Одесі [див. доверстку «Гострий момент!». Легенда навчань — «оборонна операція на Півдні України з залученням сил армії та ВМС, прикордонників, Національної гвардії та СБУ».

На цей час силами розвідки ЧФ уже було організовано прообраз «кримської армії» — загін «Скорпіон» у Сімферополі. Формально він підпо-

рядковувався «президентові» Мешкову. Крім того, розгорнулася робота з підготовки захоплення ключових об'єктів військ ППО України в Севастополі. Готувалася справжня війна — невідомі копали ями, щоб закласти фугаси, перерізали телефонні дрони...

У травні 1994 року на дорозі між КПП та казармами бригади ППО національні гвардійці влаштували засідку на групу з трьох осіб, які заклали фугас. Двоє втекли, покинувши 4 кг вибухівки. Третього, одягненого в чорну уніформу морської піхоти, затримали — перед арештом він викинув пістолет ТТ. Потім міліція встановила його особу — відставний капітан 2-го рангу, місцевий мешканець. 19 травня 1994 року було відбито ще одну спробу захопити той же об'єкт ППО.

ВСЕ ВИРІШИЛА НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ

Тобто російська розвідка ніби не брала безпосередньої участі в подіях, а діяла силами «помічників» із числа пенсіонерів ЧФ. Це було вимушеною імпровізацією, оскільки іншої агентури на той час у Криму вона просто не мала. «В 1991 році військова контррозвідка та спецназ Чорноморського флоту присягнули на вірність Україні — й уся агентура, кадрове забезпечення, матеріальна база не дісталися Росії, — зауважує тодішній начальник військової розвідки України, екс-заступник голови СБУ Олександр Скіпальський. — Таким чином ми уникнули збройних сутичок у Криму, що стало програвом проімперських сил».

Після спроб захопити військові об'єкти й закласти фугаси стало зрозуміло — від «оборонних» навчань час переходити до серйозніших дій. На виїздах із Севастополя поряд із постами міліції з'явилися співробітники СБУ в камуфляжі та з автоматичною стрілецькою зброєю. 22 травня 1994-го вулицями Сімферополя проїхали 28 бронетранспортерів Національної гвардії, які поверталися з ремонту. Юрій Мешков за допомоги телеканала «ОРТ» одразу ж заявив, що український спецназ готується до штурму штабу ЧФ.

У Севастополі почалася справжня паніка — містом пішли страшні чутки про високу боєздатність та виняткову жорстокість «нациків». Так росіяни називали українську Національну гвардію. Дійшло до того, що — як стверджують офіцери гвардії, які перебували тоді в Бала-

клаві — до них підходили залякани пенсіонери з проханням «не вбивати хоча б дітей!» Про нервозний стан росіян свідчив і випадок з російським морським офіцером, який зупинив авто з національними гвардійцями. Моряк лише в процесі розмови зрозумів, що їде не з російськими військовослужбовцями, а з українцями — і на ходу вистрибнув з машини. До цього можна було поставитися з іронією, якби не враховувати, що саме з такого психозу й починаються війни.

Зрештою ситуацію на півострові стабілізувало введення в Крим майже 60 тис. бійців прикордонних військ і Національної гвардії. Згодом провальний штурм Грозного остаточно зупинив кремлівських геополітиків. 10 червня 1994 року сторони досягли прийнятної для всіх угоди про поділ флоту.

А «президент» Мешков втік до Москви — там мер Лужков подарував йому квартиру за проведену в Криму «роботу». Наразі він працює доцентом у Московській юридичній академії. ■

ГОСТРИЙ МОМЕНТ

Як боролися за Одесу

З початку січня 1994 року за наказом штабу російського ЧФ почали відключати навігаційні вогні й світлові знаки у північно-східній частині Чорного моря. Судноплавство до портів України стало неможливим. Одночасно вивозили гідрографічне обладнання. 8–10 квітня 1994-го внаслідок цього стався конфлікт довкола гідрографічного судна «Челекен» в Одесі. Однак командування ЧФ прорахувалося. На цей момент уже вивели до Росії 98-му гвардійську повітрянодесантну дивізію — і баланс сил у південних областях України змінився. Українські десантники захопили 318-й дивізіон кораблів консервації в Одесі, який чинив збройний опір під час подій з «Челекеном». Дивізіон застосував зброю і виступив проти української влади, тому його дні були скінчені», — говорив командувач ВМС Володимир Безкоровайний. За кілька тижнів на об'єктах флоту по всьому Північному Причорномор'ю підняли українські прапори. Росіяни відступили до Криму.

ГАЛОПОМ ПО

ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ, ЗОБРАЖЕНІ НА ГРИВНЕВИХ КУПЮРАХ, ЗАСЛУГОВУЮТЬ, ЩОБ УКРАЇНЦІ ДІЗНАЛИСЯ ПРО НИХ БІЛЬШЕ

АВТОР: ТЕТЯНА ОРОБЕЦЬ, СТУДЕНКА ІНСТИТУТУ ЖУРНАЛІСТИКИ

Моя бабуся з Прикарпаття, тримаючи в руках одну гривню, щоразу обурювалася: «Що то за погромлена хата ззаду намальована?!» Припускаю, що не всі в Севастополі знають, чим же знана церква в Суботові, тощо. Навіть у Києво-

Печерській лаврі є місця, відомі хіба що киянам, і то не всім.

Тож **Тиждень** пропонує читачам такий собі топ-8 туристичних скарбів України. І нехай цей рейтинг уклали не екскурсоводи, а клерки Нацбанку, однак, повірте, тут є на що подивитись, особливо навесні. ■

ЩО ПОБАЧИТИ

«Базиліка 1935 року» – візитка Херсонеса, розкопана 1935 року й зображена на купюрі номіналом в одну гривню. Одна з найзагадковіших будівель у місті: так і не зрозуміло, що там було до християнської церкви – чи то синагога, чи то язичницький мавзолей.

Античний театр – справжня арена, де громадяни незалежного Херсонеса з сьомої ранку до пізнього вечора співпереживали героям Софокла й Аристофана. В римські часи театр перетворився на глadiatorський цирк. Зараз старовинна кам'яна арена знову функціонує як театральна.

Володимирський собор – побратим столічного. Збудований у пафосному візантійському стилі в ХІХ сторіччі на місці середньовічного християнського храму. Височіє над усім Херсонесом з його музеями, давніми укріпленнями та іншими чудовими пам'ятками на кшталт «будинку з виноробнею».

ХЕРСОНЕС: ХРЕЩЕННЯ КИЄВА І ВСІЯ РУСІ

Херсонес, заснований у VI сторіччі до нашої ери між сучасними Карантинною та Піщаною бухтами Севастополя, пам'ятає ще скіфів. Руїни міста – одні з найдавніших пам'яток України, які до того ж безпосередньо стосуються хрещення нашої землі.

Літопис свідчить, що на початку Х сторіччя Володимир Великий своїм військом суттєво допоміг візантійському імператорові Василю II. Взамін князь попросив руку

принцеси Анни. Імператор спробував «кинути» нашого володаря, й тоді Володимир узяв в облогу й захопив Херсонес, або Корсунь, як називали це місто русичі. Довелося Анні їхати до Криму. А оскільки візантійська принцеса була дуже побожною, то Володимир перед шлюбом охрестився.

За легендою, обряд хрещення й вінчання пройшов саме в Херсонесі. Якщо легенду творчо розвивати, то можна припустити, що церковні таїнства відбулися саме між колонами, зображеними на гривні зраз-

ка 1992 року. На цих колонах трималися стеля й стіни середньовічного християнського храму – базиліки. З 1994 року Національний заповідник «Херсонес Таврійський» – серед 150-ти найвизначніших стародавніх пам'яток світу, таких як єгипетські піраміди, афінський Парфенон, римський Колізей. Вхід у заповідник платний – 10 грн.

банкнотах

СОФІЯ: МУЗЕЙ МУДРОСТІ

Якщо 1 гривня присвячена релігійним і військовим звичаям наших предків, то наступна купюра — данина науковій інтелігенції. «Софія» грецькою — мудрість, і її фундатор увійшов в історію як укладач першого юридичного кодексу й першої української школи з бібліотекою.

Оспіване Павлом Загребельним диво зображене аж на двох банкнотах — на двох і ста гривнях старого зразка. Що цікаво, і Софія намальована теж «старого зразка», тобто ще та, древня, неперебудована у XVIII сто-

літті Іваном Мазепою. Щоб її збудувати, Ярослав Мудрий увів спеціальний податок — кожен, хто в'їздив у Київ, мав привезти з собою кілька великих каменів. З часу побудови (1017—1037 роки) собор відігравав і світську роль, щось на кшталт гібриду Маріїнського палацу з Палацом «Україна». Тут садили на київський престол князів, приймали послів, збирали віче, тут проходили тріумфальні паради. У соборі була митрополія православної церкви, яка тоді підпорядковувалася Константинополю. Зараз усе це багатство можна побачити в музеях на території Софії. Вхід платний — 2 гривні.

ЩО ПОБАЧИТИ

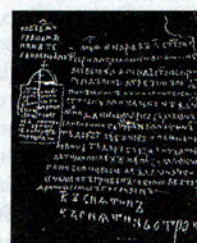
Богоматір Оранта (Заступниця) — унікальна мозаїка XI сторіччя, яка разом із мозаїчним зображенням Христа-Пантократора (Вседержителя) прикрашає центральну баню собору. Зображення виконані на золотому тлі й складаються із 177 кольорів: з них синього — 21, зеленого — 34, червоно-рожевого — 19 відтінків.

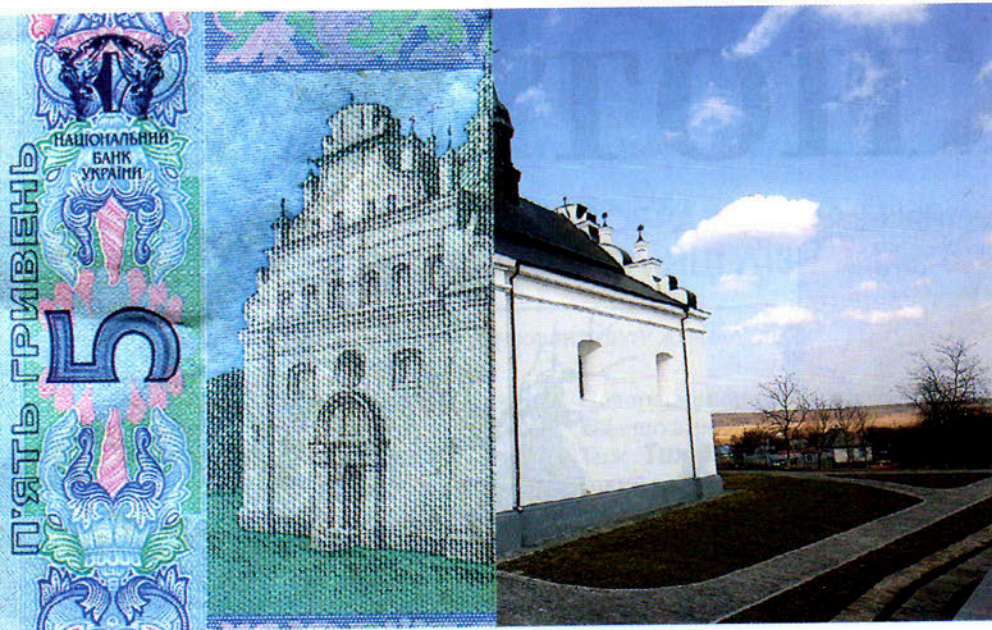

Брама Заборовського — ворота з західного боку собору. Побудовані в 1746 році як парадний вхід у резиденцію митрополита. Над аркою зображене палаюче серце з хрестом — герб митрополита Заборовського. В сталінські часи перспективу брама Заборовського — Золоті Ворота було зруйновано житловим будівництвом.

Графіті — написи від руки на стінах Софії. Датуються від часу побудови собору до наших часів. Вражають переживаннями простих людей, які писали про бізнес («купила землю Боянову»), політику («сотвориша князі мир на Желяні»), любов («не видех тебе») і просто каялися перед Богом («вчинив блуд в свят день»).

СУБОТІВ: ЦЕНТР УКРАЇНИ

Богдан Хмельницький — одна з найбільш упізнаних історичних постатей. Його однаково знають і шанують і на Сході, й на Заході України. Закономірно, що зі зворотного боку Богданового портрета на п'ятигривневій купюрі художник Василь Лопата зобразив храм у селі Суботів на Черкащині. Бо його будували саме за наказом батька Хмеля як родову церкву-усипальницю.

Суботів розташований навпроти гетьманської столиці — Чигирини, тільки на іншому березі річки Тясмин. Арабський мандрівник Павло Алеппський писав у XVII сторіччі: «Від Чигирини до Суботова їхали дві години по мосту над болотами та іншими страшними місцями». Зараз болота висохли.

Іллінський храм суботівці називають «горянським», бо він стоїть на узвишші. На подвір'ї біля церкви ми зустріли Віктора Гугля, завідувача Суботівського історичного музею, а ще — чорно-біло-рудого собаку з кличкою Бурбонушка. Пес працює індикатором відвідувачів. «Коли «чини» приїжджають, ховається, — розповів пан Віктор **Тижню**. — А ми зараз реставруємося на повну! Влітку археологічні розкопки на Замчищі починаємо. Завітайте, буде цікаво!»

ЛЬВІВ: ОПЕРА, ЯКА НЕ МАЄ СТОСУНКУ ДО ФРАНКА

Біля Львівського оперного театру з моєю подругою Наталкою сталася пригода. Малолітній злодій на центральній алеї Міста Левів поцупив із її сумочки гаманець. Наталя вчинила символічно: вирішила роздивитися Львівську оперу наживо, а не на двадцятці, що лишилася в гаманці.

Будівництво цього театру розпочалося 1897 року. Оскільки середньовічну частину міста вже було щільно забудовано, «головний міський театр» вирішили спорудити на валах, уздовж яких текла річка Полтва. Вона й зараз тече там, тільки в колекторі, якраз під фундаментом будівлі.

Відкрився театр прем'єрою лірико-драматичної опери Желенського «Янек» — про життя карпатських верховинців. На прем'єрі був присутній відомий письменник Генрик Сенкевич.

У 1939-му, коли Західна Україна увійшла до складу УРСР, галичанам запропонували іншу назву: Львівський державний театр опери та балету. А 1956-го опера отримала ще й ім'я Івана Франка.

У 2000 році Президент України відмінив радянський указ «про Франка» й присвоїв театру ім'я Соломії Крушельницької. Адже саме з Львівської опери почалася світова слава співачки.

ЩО ПОБАЧИТИ

Іллінська церква — збудована

Хмельницьким як родова усипальниця в стилі раннього українського бароко, має

чітко виражені оборонні риси (стіни до 2-х м, бійниці). З храмом пов'язана легенда про скарби гетьмана, нібито закопані під церквою. Їх шукали й поляки, й росіяни, але нічого не знайшли. Шевченкова інтерпретація легенди натякає, що під церквою поховано свободу України.

Замчище — місце, де були фортечні укріплення козацької залоги

Хмельницького. Величезну площу кам'яних підмурків розкопали археологи. Любителі етнографії

можуть відвідати дві садиби XIX сторіччя, які збереглися на Замчищі.

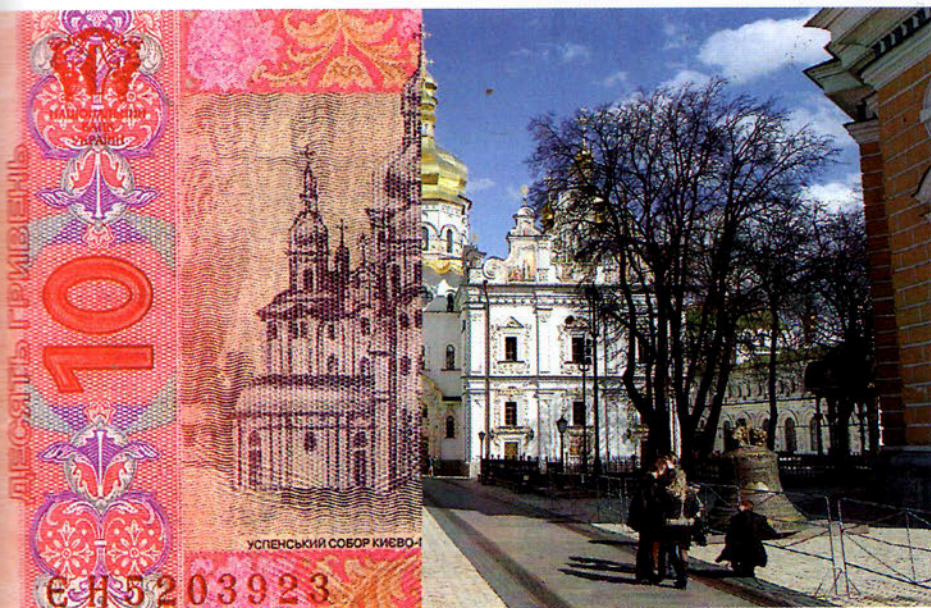
Три криниці — колодязі в долині річки Суби.

За легендою, їх було два, але цього не вистачало, щоб напоїти

всіх коней, і Богдан звелів викопати ще один. Якщо пройти у витoki Суби, можна піднятися на найвищу вершину Суботова — Вовчий Шпиль, де був козацький спостережний пункт і місце для різних таємних зібрань.

ЛАВРА: ЦЕНТР ПРАВОСЛАВНОГО СВІТУ

Києво-Печерська лавра — монастир, заснований 1051 року ченцями Антонієм і Феодосієм. На східних православних теренах є лише п'ять лавр (з грецької — «чернече поселення»), три з них — на території України, найстародавніша — в Києві.

Лавра для моєї прикарпатської бабусі — як для багатьох романтичних натур Париж. Така собі омріяна мета: «побачити й померти». Я це місце люблю в будні: коли мало людей, тут стає більше голубів. беру з собою півхлібини, й починаю прогулянку. Проходжу крізь залізну хвіртку у воротах із Троїцькою надбрамною церквою, далі йду прямо. Ліворуч залишається Успенський собор, праворуч — Трапезна церква з широчезною сферичною банею.

За Трапезною — оглядовий майданчик, звідки відкривається чудова панорама на Дальні й Ближні печери, на Дніпро й лівий берег. У супроводі голубів мандрую затишними двориками позаду музеїв історичних коштовностей і книгодрукарства, доходжу до дзвіниці (найвища з українських культових споруд — 96 метрів!) і сідаю перепочити. Попереду — спуск до печер. У жмені залишаються крихти хліба, яких ніколи не вистачає на всю подорож.

ЩО ПОБАЧИТИ

Успенський собор — збудований

у XI сторіччі ченцями Лаври за допомогою майстрів з Константинополя. Останнім уві сні явилася Богоматір, яка звеліла їхати до Києва. Висаджений у повітря 1943 року чи то фашистами, чи то радянськими підпільниками. Відреставрований у біло-золотій гамі за роки незалежності, став новим символом Лаври.

Оглядовий майданчик за Трапезною церквою — прекрасна панорама на лівий берег Дніпра. З паркету під церквою можна побачити й нижню частину Лаври, й Дніпро з мостами, й далекі спальні масиви. Зовсім поруч — численні музеї, де під пильною увагою озброєної автоматами охорони можна побачити, наприклад, легендарну Скіфську пектораль.

Мощі в Дальніх і Ближніх печерах — перед візитом туди варто почитати «Печерський патерик», щоб уявляти, в яких умовах чинили духовний подвиг ці люди. Богатир Ілля Муромець, літописець Нестор, лікар Агапіт, Антоній і Феодосій Печерські — «останки святих, які через Христа дарують благодіяння», нетлінно зберігаються в Лаврі сотні років.

перед візитом туди варто почитати «Печерський патерик», щоб уявляти, в яких умовах чинили духовний подвиг ці люди. Богатир Ілля Муромець, літописець Нестор, лікар Агапіт, Антоній і Феодосій Печерські — «останки святих, які через Христа дарують благодіяння», нетлінно зберігаються в Лаврі сотні років.

ЩО ПОБАЧИТИ

Фойє — головний вестибюль театру, який оформлював

учень Яна Матейка Т. Попель. Скульптури, фрески, картини, алегоричні панно, ліплені орнаменти й вінки, камеї вздовж фризу порадує прихильників класицизму та псевдоренесансу. Освітлення фойє, між іншим, робила німецька «Сіменс».

Завіса «Парнас» — живописне панно зображує алегоричні постаті богів і муз біля храму Аполлона. Вперше

картина-завіса опущена для глядачів 13 січня 1901 року. Зараз вона є власністю Львівської картинної галереї, опускається для глядачів тільки з нагоди прем'єр та урочистостей.

«Стометрівка» — алея від Оперного до пам'ятника Міцкевичу. Тут проводять концерти й призначають побачення. Посередині, на так званій клюмбі, збираються пікейні жилети, щоб

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

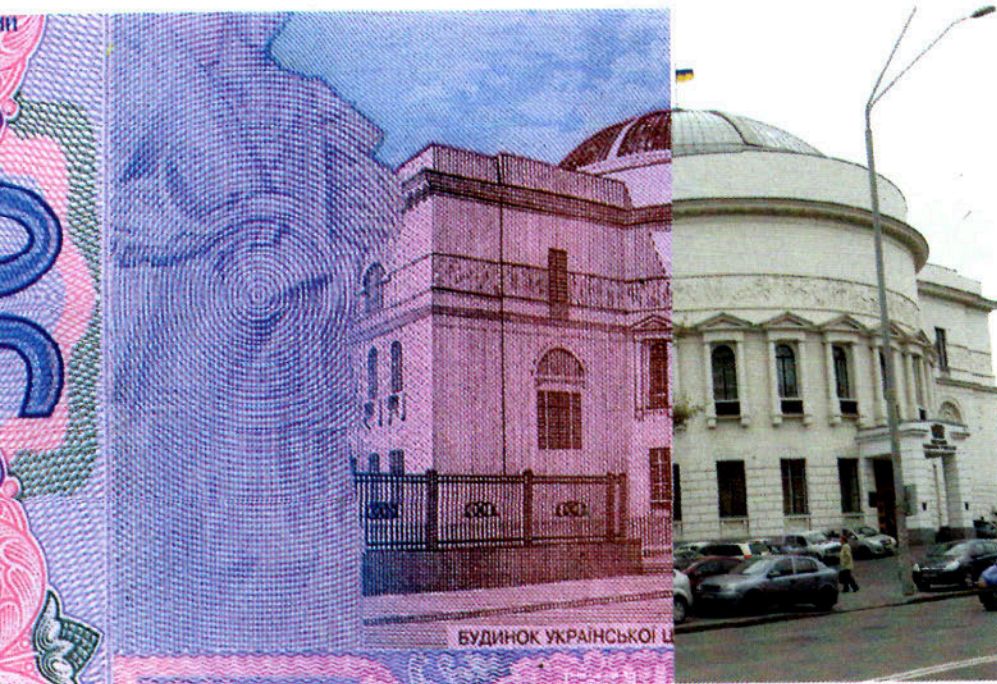
посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

посперечатися про політику. Довкола «слометрівки» розташовані кав'ярні — від мажорної «Віденської кави» до демократичної «У пані Стефи».

БУДИНОК ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ: ПЕДАГОГІЧНА ПОЕМА

На старих банкнотах в 50 гривень було зображено Верховну Раду. На нових намальовано Будинок учителя — у 1917–1918 роках тут засідала Центральна Рада. Теж парламент, і теж зі своєю колотнечкою. Коли, наприклад, у грудні 1917 року депутатам-більшовикам щось не сподобалося, вони переїхали до Харкова й створили власний «тіньовий уряд» — Народний секретаріат УНР замість Генерального секретаріату УНР у Києві. Зараз якось забулося, що до свого «парламентського» періоду будинок Центральної Ради був Педагогічним музеєм — для цього його й збудували у 1912 році. Коли до влади прийшли комуністи, в будівлі розмістили музей революції, а потім — музей Леніна. І тільки 1982 року «педагогічне» помешкання отримало назву Київський будинок учителя.

Зараз тут майже вивітрився музейний дух — про велике історичне минуле нагадує хіба що встановлена у фойє бронзова стела з портретами Грушевського, Петлюри й Винниченка. А загалом чи не щодня у будівлі відбуваються засідання різних наукових гуртків — педагоги чітко тримаються за свою маленьку фортецю в центрі столиці.

ЩО ПОБАЧИТИ

Конференц-зала — головна зала будинку зі скляним куполом, схожим на «баню» Верховної Ради.

Саме тут засідала Центральна Рада — й дуже легко уявити за трибуною Грушевського та Винниченка й посперечатися з ними про розвиток демократії. Вхід безкоштовний.

Пам'ятник Грушевському — поруч із Будинком учителя.

Біля бронзового історика на лавочках тусуються студенти, а раніше тут був гімназійний плац, оспіваний Булгаковим у «Білій гвардії».

На пам'ятник постійно націлена одна з веб-камер «Укртелекому», тож бажаючи передати відеопривіт частенько сюди навідаються.

Наукові гуртки — досі діють у Будинку вчителя, про що кожного дня відвідувачів інформують ностальгійні плакати, виконані тушшю й пером від руки.

Теми засідань гуртків і клубів за інтересами якнайширші: від «Розстріляного відродження» до «Гносеологічних підстав філософського Богушакства».

СОФІЇВСЬКА ДЗВІНИЦЯ

Про собор, зображений на 100 гривнях старого зразка, читайте на стор. 59

ЛУЦЬКИЙ ЗАМОК: НА ЗАХІДНИХ РУБЕЖАХ

В'їзна вежа Луцького замку на 200-гривневій банкноті — це своєрідний центральний вхід-місток до часів Великого князівства Литовського. Держава, літературною мовою якої була староукраїнська, простягалася від Балтійського до Чорного моря — і поляки потім безуспішно намагалися повторити цей успіх, вигадавши собі гасло «від моря до моря».

Замок у закруті річки Стир почали будувати ще за часів Галицько-Волинського князівства — Західна Україна перша перейняла європейський фортифікаційний досвід. Але добудував твердиню у 1340-х

литовсько-волинський князь Любарт. Загалом будівництво тривало 200 років, тож родзинкою замку є помітна зміна стилів — готики на ренесанс.

У 1431 році поляки спробували оволодіти фортецею, але лучани відстояли незалежність Волині.

Сьогоднішній архітектурний комплекс Луцького Верхнього замку включає в себе сполучені мурами В'їзну, Владичу й Стирову башти, будинок шляхетських судів XVIII ст., повітову скарбницю початку XIX ст., а також археологічні залишки собору Івана Богослова XII ст. і князівського палацу XIV—XVI ст.

ЩО ПОБАЧИТИ

Стирова башта — колись в'їзниця, канцелярія й архів.

Зберегла для нас 1,5 млн документів із так званих гродянських книг. Стоїть на кручі Стиру і є Меккою для різного роду історичних реконструкторів, які провели вже сотні битв під вежею.

Руїни церкви Івана Богослова — у дворі замку. Побудована ще в князівські часи — у XII сторіччі. В підвалі церкви поховані луцькі князі та єпископи, серед них — і будівничий замок Дмитро-Любарт. Зараз тут ведуться розкопки, планується відкриття музею.

Музей дзвонів — там, де Владича башта. Єдиний в Україні музей такого профілю. У колекції — понад півсотні дзвонів: від церковних до корабельних і поштових із Австрії, Росії, Польщі, Румунії. Після відвідин музею радимо зазирнути в ресторан «Корона Вітовта» — велично, смачно та недорого.

Музей дзвонів — там, де Владича башта.

Єдиний в Україні музей такого профілю. У колекції — понад півсотні дзвонів: від церковних до корабельних і поштових із Австрії, Росії, Польщі, Румунії. Після відвідин музею радимо зазирнути в ресторан «Корона Вітовта» — велично, смачно та недорого.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Дайош Південь і Схід!

Банкноти сприяють формуванню державної ідентичності не гірше середньої освіти. Тому дивує, що замість зображення руїн Херсонеса (виправданого, зокрема, і в контексті історичної тягlosti Криму) на найпоширенішій купюрі останнього зразку з'явився графічно реконструйований «град Володимира».

З дев'яти новітніх українських банкнот на п'яти зображено Київ, на одній — Центральну Україну, на двох — Західну, і ще на одній — щось схоже на Канів. А де ж наші Південь і Схід? Хіба мало там пам'яток? Та сама Хортиця й залишки порогів цілком заслуговують бути зображеними на зворотному боці «шевченкових» 100 гривень.

Тиждень нагадає чиновникам Нацбанку і Банкнотної фабрики про ще кілька

відомих пам'яток, які можуть прикрасити наші гроші під час чергового «введення в обіг нових купюр» (тху-тху, ми не говоримо про інфляцію!): архітектурний ансамбль площі Свободи у Харкові, морський вокзал в Одесі, заповідник «Кам'яна могила» або терикон шахти «Кочегарка» на Донбасі, Троїцький собор у Новомосковську на Дніпропетровщині.

ПРАВА без ПРАВИЛ

СТАТИ ВЛАСНИКОМ ВОДІЙСЬКОГО ПОСВІДЧЕННЯ МОЖНА РІЗНИМИ СПОСОБАМИ ТА ЗА РІЗНІ ГРОШІ

АВТОР: МИКОЛА ЛУЗЕНКО

Усвітлі останніх подій навколо вилучень водійських посвідчень під час сумнозвісного рейду ДАІ питання прав (цього разу і власне «корочки», і конституційних) загострилося аж до абсурду. Відтак питання здачі, перездачі, купівлі та взагалі комплексу отримання прав — знову на часі.

ПЕРШИЙ РАЗ В АВТОКЛАС

Лише в Києві працюють майже 140 автошкіл, які пропонують різні моделі навчання — від екстерну за місяць до тримісячного курсу з вивченням моторної частини. Проста логіка підказує, що екстернатūra в цьому разі — неадекватний варіант, враховуючи як мінімум обсяг Правил дорожнього руху, як максимум — інтенсивність руху, кількість автомобілів, знаків і розмітки. В середньому тривалість курсів для отримання водійського посвідчення категорії «В» — три місяці, в межах яких є три підготовчих сегменти: примітивна інформація про автомобіль (його системи, вузли й агрегати), курс із Правил дорожнього руху та практичне водіння.

Вартість усього курсу коливається, причому відчутно. Взагалі слід звернути увагу на кілька статей витрат, до яких варто готуватися — серед них є як офіційні, так і приховані. В обох витратних пунктах наявні «підводні камені», котрі можна оминути, якщо підготуватися заздалегідь.

ГРОШІ НА КАПОТ

Пункт №1. Теоретичний курс

У державній автошколі такий курс коштує від 600 грн — це основи моторної частини плюс інтенсивний курс лекцій з Правил дорожнього руху. Приховані видатки — на бро-

шуру ПДР та екзаменаційні білети, що умовно нагадують ті, які будуть на іспиті. Вас можуть «м'яко» примусити купити їх не на книжковому ринку, а просто тут, у школі. Вартість — до 50 грн за обидва примірники. Небагато, але принципово.

Пункт №2. Водіння

Орієнтир кошторису — 700 грн. До цього пункту мають входити 20 год драйву спочатку майданчиком, а потім і вулицями міста. Насправді це 20 академічних годин (тобто, по 45 хв), які в результаті випливають у 10 півторагодинних занять — зверніть на це увагу ще перед оплатою послуги. Найбільша несподіванка — варіант, коли наприкінці курсів із вас вимагатимуть доплатити за паливно-матеріальні матеріали. Наразі це від 200

хірурга, нарколога, окуліста, здасте аналіз крові та сечі. Натомість автошкола пропонує виготовлення медичної довідки, що називається, на місці. Дві фотокартки, 150–200 грн, і у ваших руках цей безперечно важливий документ, який доводить, що ви адекватний, нормально бачите й рухаєтесь, не наркоман або алкоголік у третьому поколінні. І жодних принизливих черг і сумнівних лікарів.

Пункт №4. Іспит в ДАІ

Якщо ви всі вищезазначені фінансові знущання витримали, здали внутрішні іспити і готові до екзаменаційних тортур у МРЕВ (Міжрайонне реєстраційно-екзаменаційне відділення), готуйте ще кошти. 300–320 грн коштують два іспити (теорія ПДР і водіння) та оформлення документів (власне во-

73% УКРАЇНСЬКИХ КАНДИДАТІВ НА СТАТУС ВОДІЯ ДАВАЛИ ХАБАР ЗА УСПІШНЕ СКЛАДАННЯ ІСПИТІВ

до 500 грн, які ви начебто виїздили за свою практику, плюс амортизація навчального автомобіля. Рятуватися від таких витрат складно, адже формально автошкола начебто має право на компенсацію. Формально. Якщо вам хочеться справедливості — звернення до інспектора із захисту прав споживачів [див. довідку] виправляє ситуацію дуже швидко. Але це вплине на вашу подальшу долю на цих курсах. Далі зрозумієте.

Пункт №3. Медична довідка водія

Її реальна вартість, якщо «поховати» три дні часу і втратити півкілограма нервів, становить майже 70 грн. За цю суму в районній поліклініці ви пройдете обстеження у психотерапевта,

дійського посвідчення й талона до нього). Але перед тим доведеться викласти від \$100 до \$150 як гарантію успішного фіналу іспитів у МРЕВ. Форма, метод і сама передача грошей відрізняються. Як, власне, відрізняються і суми. Подані у статті цифри — лише орієнтир, на який можна спиратися, розраховуючи власні фінансові можливості.

Тепер про головне. Невиконання пункту №4 і взагалі будь-які суперечки або скандали (зокрема, викладені в пункті №2) призведуть до неминучих проблем з отриманням прав. Тому народ обирає в своєму меню пункт «Платити», аби не було зайвих клопотів. Офіційна статистика свідчить — 73%

Водійські права можна купити.
Вміння водити — ні

українських кандидатів на статус водія давали хабар за успішне складання іспитів під час отримання водійського посвідчення. Це інформація Харківського інституту соціальних досліджень і науково-дослідної лабораторії Харківського національного університету внутрішніх справ.

ЯК (НЕ) КУПИТИ ДТП

Проміжний підсумок виглядає так: вартість отримання прав коливається на межі \$500 і вище. За цю суму можна отримати права, просто купивши їх без зайвого клопоту з навчанням в автошколі. Практика утаємничена, але наявна. Наскільки якісний водій виїжджає на вулицю з купленими правами — питання риторичне. Наскільки якісна підготовка водія, який пройшов курси, — так само загадка. Адже ходити на заняття — справа добровільна, а додаткові виплати майже гаранту-

ють безболісне заволодіння пластовою картою водійського посвідчення. І чомусь на тлі цифр і купюр губиться значуща статистика: близько 70% ДТП в Україні відбуваються за участю водіїв, чий водійський стаж не перевищує 3 років. Протягом 2007 року, за який 450 тис. нових авто почали свій шлях дорогами України, лише у Києві сталося 62 тис. дорожньо-транспортних пригод, в яких загинула 451 особа.

Але повернімося до комплексу послуг та визначимо — чим відрізняються автошколи та чи обов'язково платити більше. Одразу зазначимо — не обов'язково, але краще. Саме так ви забезпечите собі комфорт і максимально безнервовий процес отримання прав, а також якіснішу автомобільну освіту. Без жартів. Комерційні автошколи пропонують ширший комплекс послуг, техніки та можливостей. Серед зручностей, купованих

за гроші: вибір часу занять та персонального інструктора, вибір автомобіля, графіка внутрішніх екзаменів, зрештою, місця й інтенсивності водіння — а все це впливає на якісну складову автопідготовки.

До речі, ви сміливо можете звернутися до будь-кого з інструкторів із навчальним автомобілем з проханням підвищити вашу водійську майстерність. Навіть якщо заповітна «корочка» водійського посвідчення у вас уже є, досвід за гроші не купиш. У цьому випадку є сенс взяти ще кілька практичних занять із водіння. Вартість кожного уроку тривалістю 1,5 години — від 80 грн, а в середньому орієнтуйтеся на 100–150. Дешевше буде замовити одразу 5–10 додаткових занять або у будь-якій комерційній школі, або в інструктора, який навчав вас на курсах.

Боротися із системою можна. Але навряд чи результат буде втішним. Адже до іспиту в МРЕВ допускаються лише кандидати, в чий екзаменаційних листах стоїть задовільна оцінка за внутрішній іспит (частка автошколи). Далі починається іспит в органах державтоінспекції (частка МРЕВ). І в цьому разі ланцюжок «Автошкола — ДАІ» працює настільки злагоджено, що невідомо, хто кого прикриває та де чия частка. Втім, навчитися нормально їздити і знати правила може кожен, хто готовий сісти за кермо. ■

ДОВІДКА

Бійцям із системою

Бувають ситуації, коли варто хоча б із принципу «залити сала за шкіру» автокорупціонерам. В цьому випадку найкраще звертатися зі скаргою до управлінь з питань захисту прав споживачів (вони, як правило, створені при обласних, міських чи районних держадміністраціях).

Адреса головного управління з питань захисту прав споживачів м. Києва — 04070, м. Київ, вул. Сагайдачного, 29а. Телефон приймальні: 425-77-67. На сайті за адресою <http://www.kmv.gov.ua/divisions.asp?Id=3332> можна знайти зразок бланку скарги та інформацію про те, як її подати.

НАДРУКУЙ собі ВЗУТТЯ

ЗОВСІМ СКОРО ЛЮДСТВО НЕ КУПУВАТИМЕ РЕЧЕЙ У КРАМНИЦЯХ, А ВИГОТОВЛЯТИМЕ ЇХ УДОМА НА ТРИВИМІРНИХ ПРИНТЕРАХ

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

Хлопчиків 10 років, він «ріжеться» в гру на цифровій приставці. Йому дуже подобається гарна, незвичного дизайну, машина, на якій їздить головний герой. Хлопчик знаходить у мережі цифрову модель омріяного авто, вже створену іншим прихильником гри, завантажує її на свій домашній комп'ютер і друкує на власному тривимірному (3D) принтері. А вже за кілька хвилин взувається, щоб показати нову іграшку друзям.

Футболіст прем'єр-ліги витрачає 10 хвилин, поки за допомогою лазерного сканування роблять точну модель його стоп. Трохи додаткової роботи в CAD-системі [див. словничок] — й на друк! Новий 3D принтер, цього разу лазерний, на основі створеної цифрової моделі друкує кросівки, спаюючи мікрочастинки нейлону. Взуття добре пасує лише цій людині й сидить на нозі, наче друга шкіра.

Наведені приклади не фантастика, а реальність, яка вже тут, із нами.

ПЕРСОНАЛЬНІ ФАБРИКИ — ДЛЯ КОЖНОГО

3D принтер друкує речі шар за шаром, згідно з наданою цифровою моделлю, точно розташовуючи в просторі свою друкуючу голівку. У якості матеріалу найчастіше використовують рідкі полімери та інші

речовини, що загусають від взаємодії з повітрям або від охолодження.

Ідея такого виробництва не нова. «Персональні фабрики», різновидом яких є 3D принтери, відомі вже кілька десятиріч. Військові США використовують їх для виробництва деталей у польових умовах. Індустріальні дизайнери — щоб створити прототип. Виробники комп'ютерів — для друку електронних плат. Комерційні варіанти таких пристроїв коштують від \$55 тис., вони великі за розмірами й вико-

раціям-виробникам. Що вони будуть робити, легко передбачити. Ми вже маємо декілька прикладів їх боротьби за збереження нині чинного статусу-кво. По-перше, закриті програмне забезпечення, ексклюзивними правами на яке володіє виробник. По-друге, обмеження, які музична індустрія постійно намагається накласти на копіювання цифрового звуку та відео. І в першому, і в другому випадках відповіддю були спроби «звіль-

УЖЕ СЬОГОДНІ «КНИЖКОВА ЕСПРЕСО-МАШИНА» В БІБЛІОТЕКАХ НЬЮ-ЙОРКА Й АЛЕКСАНДРІЇ ДАЄ ЗМОГУ ЗА КІЛЬКА ХВИЛИН ЗАВАНТАЖИТИ З ІНТЕРНЕТУ ТА РОЗДРУКУВАТИ БУДЬ-ЯКУ КНИЖКУ

ристовують закриті, захищені патентами, технології та матеріали.

Тому поява дешевих і масових персональних 3D принтерів спричинить в індустріальному виробництві революцію, за масштабами схожу на ту, що свого часу зробили персональні комп'ютери.

Можливість самому виробляти будь-які речі змінить спосіб виготовлення, доставки та споживання товарів. Масове побутове виробництво створить клас незалежних виробників і ринок цифрових моделей (схем об'єктів) для подальшого їх друку. Ці моделі, створені у CAD-програмах, є своєрідним аналогом платонівських ідей. Ідеальні речі чекають свого часу у вигляді файлів в Інтернеті та втілюються в життя за допомогою 3D принтерів.

Персональне виробництво може не сподобатися теперішнім корпо-

раціям-виробникам. Що вони будуть робити, легко передбачити. Ми вже маємо декілька прикладів їх боротьби за збереження нині чинного статусу-кво. По-перше, закриті програмне забезпечення, ексклюзивними правами на яке володіє виробник. По-друге, обмеження, які музична індустрія постійно намагається накласти на копіювання цифрового звуку та відео. І в першому, і в другому випадках відповіддю були спроби «звіль-

ПРИНТЕР, ЩО РОЗМНОЖУЄТЬСЯ

За останній рік одразу три групи розробників запропонували проекти «відкритих» 3D фабрик як альтернативу закритим технологіям корпорацій.

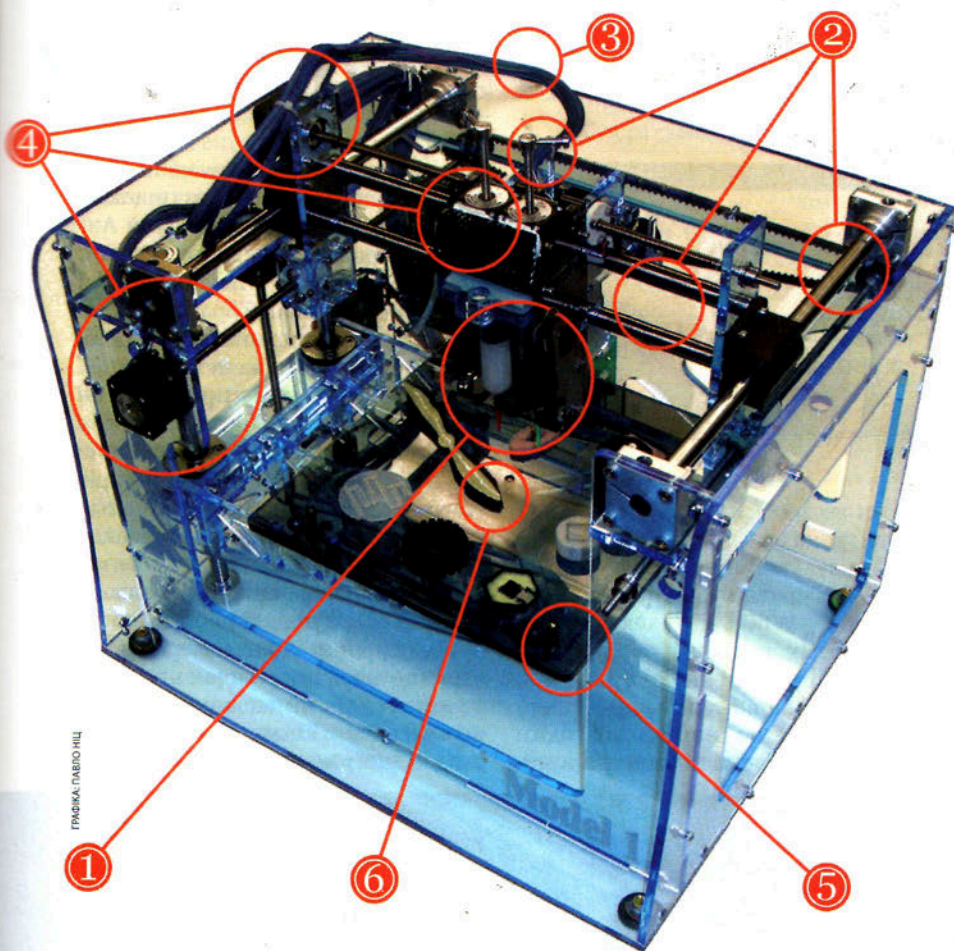
Fab Labs — група дослідників з Массачусетського інституту технологій — виготовила власний комплекс для «персонального виробництва речей». Речей виробляти він може поки що небагато, але в Індії за його допомогою, наприклад, повертають життя старим копірам, деталям для яких перестали випускати на «рідних» фабриках.

СЛОВНИЧОК

CAD — аббревіатура від Computer Aided Design — дизайн за допомогою комп'ютера. Йдеться про «за-лізо» й програмне забезпечення, яке дає змогу спроектувати той чи інший предмет.

НАВІГАТОР

3D принтер Fab@Home

1. Друкуюча голівка принтера містить резервуар з матеріалом, з якого друкується виріб. Розташуванням голівки та подачею матеріалу керує програма на комп'ютері.

2. Направляючі штанги, за якими рухається друкуюча голівка принтера.

3. Інтерфейсний кабель, за допомогою якого принтер під'єднується до керуючого комп'ютера.

4. Мотори для позиціонування друкуючої голівки у просторі.

5. Підставка, на якій виріб друкується шар за шаром.

6. Виріб, надрукований за заданою цифровою моделлю.

ДОВІДКА

Передовики виробництва друкують... роботів

Ідея запустити в маси відкритий 3D принтер виникла у Корнельському університеті під час роботи над складнішим завданням. У своїй лабораторії Ход Ліпсон разом з колегами працює над реалізацією амбітної мети — в межах одного безперервного процесу повністю надрукувати першого у світі робота разом із усіма сенсорами, двигунами, електронікою та джерелами живлення. Дослідники навчилися друкувати цинково-повітряні елементи живлення довільної форми, які можуть вбудовуватися будь-куди в тіло робота, й розробили технологію друку мембранних двигунів. Зараз триває робота над тим, як надрукувати транзистори й створити мозок робота.

кову еспресо-машину», діючі зразки якої вже стоять у публічних бібліотеках у Нью-Йорку (США) та Александрії (Єгипет). Диво-апарат розміром у кілька середніх шаф, промисловий зразок якого вже зараз можна придбати за \$50 тис., дає змогу завантажити з Інтернету та надрукувати будь-яку книжку. Кидаєте гроші — й за лічені хвилини тримаєте в руках новеньку книжку, в твердій кольоровій палітурці, ще тепло після друку. ■

А команда розробників проекту RepRap поставила перед собою амбітну мету — в поточному році побудувати перший відкритий персональний 3D принтер, який повністю відтворюватиме сам себе. На ньому можна буде надрукувати всі його власні частини. Приблизна вартість складових становить менше \$1000.

Нарешті, про найбільш просунутий на сьогодні проект відкритого 3D принтера — Fab@Home, або фабер від групи вчених з Корнельського університету, США (див. довідку). Лідером проекту є Ход Ліпсон, професор відділу механічної та аерокосмічної інженерії. Ідея «відкритої машини для виробництва будь-чого», як називає свій 3D принтер Ліпсон, полягає у тому, щоб «надати бажаним доступний набір, який дозволить перейти від моделювання речей на комп'ютері до їх створення у фізичному вигляді, причому з мінімальними зусиллями».

Фабер може використовувати десятки різноманітних матеріалів. Це не лише полімери, але й провідники і навіть деякі метали. Значною

популярністю користується друк шоколадом, особливо серед дітей — кондвироби екзотичної форми залюблюють з'їдати. На сайті проекту <http://fabathome.org> можна не лише знайти креслення, схеми та вихідні коди програм для фабера, але й приблизно за \$2,5 тис. замовити набір-конструктор, щоб зібрати фабрику в домашніх умовах.

МАШИНА ДЛЯ ВИПІКАННЯ КНИЖОК

«Відкриті» 3D принтери поки що далеко від досконалості. Однак прогрес безперечно є — початкові моделі друкували значно примітивніші та грубіші вироби. З іншого боку, завдяки доступності матеріалів та низькій ціні саме ці пристрої можуть зробити персональне виробництво по-справжньому масовим. А масовість — вкупі з відкритою конструкцією, яку можна змінювати — зумовить вибуховий розвиток персонального виробництва. Скажете, фантастика?

Але ж ще десять років тому неможливо було уявити собі «книж-

КЛИЧКО проти кошмару

ПОЗИЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ БОКСІ, ЯК НІКОЛИ, СЕРІОЗНІ. МАЄМО ЧЕТВЕРО ЧИННИХ, ОДНОГО ТИМЧАСОВОГО Й ОДНОГО ПОЧЕСНОГО ЧЕМПІОНІВ СВІТУ

АВТОР: Владислав Головахін

19 квітня в столичному Палаці спорту тимчасовий чемпіон за версією WBA (Всесвітньої боксерської асоціації) в напівсередній вазі Юрій Нужненко проведе дебютний захист титулу проти Ірвінга Гарсія з Пуерто-Рико, який займає 15-те місце в рейтингу. Ще тиждень тому суперником броварчанина мав стати Косме Рівера, та допінг-проба мексиканця після його останнього бою виявилася позитивною, і він був дискваліфікований на 6 місяців.

Своє звання чемпіона наш спортсмен завоював 8 грудня минулого року, вистоявши у Франції проти улюбленця місцевої публіки Фредеріка Клозе. За логікою, якщо Юрій переможе, він має провести бій із чемпіоном WBA — знаменитим пуерториканцем Мігелем Анхелем Котто. Ось тільки чи станеться це, наразі ніхто гарантувати не візьметься. Професійний бокс, перш за все, — бізнес, і Котто немає сенсу виходити на ринг проти поки маловідомого в боксерському світі українця.

З МРІЄЮ ПРО ОСКАРА

Чемпіон світу за версією WBO (Всесвітньої боксерської організації) в першій середній вазі Сергій Дзіндзірук з такою ситуацією вже знайомий. Челенджером (обов'язковим претендентом на звання чемпіона світу) в його категорії сьогодні є один із найвидатніших боксерів — Оскар Де Ла Хойя. Зустрітися з ним на рингу українець мріє віддавна. Проте для того, аби Золотий Хлопчик (так називають американця) приїхав до Німеччини, промоутерів Сергія Клаусу-Петеру Колю потрібно викласти \$10–15 млн. Чого знаний своєю ощадливістю Коля

ніколи не зробить. А Де Ла Хойя за менші гроші не б'ється.

У результаті нинішнім суперником Дзіндзірука буде другий номер рейтингу WBO — чех Лукаш Конечни. Їх поєдинок відбудеться 26 квітня в Дрездені. Програма має назву «Чемпіонський вечір Універсуму». І це не випадково, адже Сергій виступає за німецьку промо-

утерську компанію Universum Box Promotion, кольори якої захищають також Володимир Сидоренко й Андрій Котельник. А якщо врахувати, що за допомогою Universum свої перші кроки робили й брати Клички, то цю компанію можна сміливо іменувати кузнею наших чемпіонів.

У майбутньому протистоянні Дзіндзірука й Конечни насторожує лише той факт, що Сергій останній раз виходив на ринг майже рік тому — 19 травня 2007 року, коли його суперником був Карлос Наксіменто. Тоді українець блискуче переміг бразильця технічним нокаутутом в 11-му раунді.

Телефоном Дзіндзірук повідомив, що наразі, готуючись до бою, разом зі своїм німецьким наставником Міхаелем Тіммом уважно переглядає поєдинки чеха. «Конечни

Свій титул Юрій Нужненко завоював у протистоянні з Фредеріком Клозе

ДОСЬЄ ТИЖНЯ

Наші чемпіони в професійному боксі

Спортсмен	Титул	Версія	Вагова категорія
Володимир Сидоренко	Чемпіон світу	WBA (Всесвітня боксерська асоціація)	Друга найлегша (до 53,5 кг)
Андрій Котельник	Чемпіон світу	WBA	Суперлегка (до 63,5 кг)
Юрій Нужненко	Тимчасовий чемпіон світу	WBA	Напівсередня (до 66,7 кг)
Сергій Дзіндірук	Чемпіон світу	WBO (Всесвітня боксерська організація)	Перша середня (до 69,9 кг)
Володимир Кличко	Чемпіон світу	IBF (Міжнародна боксерська федерація) та WBO	Надважка (понад 90,7 кг)
Віталій Кличко	Почесний чемпіон світу	WBC (Всесвітня боксерська рада)	Надважка (понад 90,7 кг)

фізично напрочуд міцний боець, — розповідає Сергій, — але без особливих технічних «фішок». Не цурається й брудної роботи — може вдарити суперника і ліктем, і головою. Мені він чимось нагадує аргентинця Себастьяна Луджана, проти якого я вперше відстоював свій титул чемпіона світу. На рингу з ним потрібно бути вельми обережним».

СТАЛЕВИЙ МОЛОТ І ТИГР

Тим часом, визначилася дата проведення бою чемпіона світу в надважкій вазі за версіями IBF (Міжнародної боксерської федерації) і WBO Володимира Кличка. 12 липня в Гамбурзі Сталевий Молот боксуватиме з обов'язковим претендентом на титул WBO 36-річним американцем Тоні Томпсоном на прізвисько Тигр. Востаннє українець виходив на ринг місцевої Color Line Arena 18 березня 2000 року, коли виграв у Пеа Вольфграма нокаутом уже в першому раунді. У Томпсона з Гамбургом теж пов'язані найсвітліші спогади — торік 14 липня Тоні переміг тут німця

Луана Краснікі й став обов'язковим претендентом на титул WBO.

Чемпіон світу WBA в другій найлегшій вазі Володимир Сидоренко свій наступний поєдинок проведе 31 травня в німецькому Оберхаузені. Мегафайтом програми стане зустріч між чемпіоном світу за версією WBA в надважкій вазі узбеком Русланом Чагасвим і росіянином Ніколаєм Валуєвим, але нас цікавить, перш за все, земляк, суперника якого поки не визначено. Зрештою, за суто спортивними показниками, Сидоренко — найбільш титулований боксер країни. Уродженець Енергодара володіє чемпіонським титулом з лютого 2005-го й за цей час устиг провести шість успішних захистів свого пояса.

Найсвіжіший із вітчизняних зв'язців — Андрій Котельник — здобув титул WBA в суперлегкій вазі 22 березня в Кардіффі. В 12-му раунді львів'янин нокаутував британця Гевіна Ріса. Для Котельника це був другий шанс на чемпіонство. 10 березня 2007-го в Ліверпулі українець упродовж майже всієї зустрічі домінував у протистоянні з французом Сулейманом М'байе. Проте суддівський вердикт виявився незрозумілим — рефері присудили нічию, а, за правилами професійного боксу, це дозволило М'байе відстояти титул.

Промоутерська компанія Котельника Universum Box Promotion подала протест, який Всесвітня бок-

серська асоціація задовольнила й ухвалила рішення провести повторну зустріч між М'байе і нашим спортсменом. Проте у своєму наступному поєдинку француз несподівано програв Рісу. Ідучи до Кардіффа, Котельник розумів, що для триумфу в столиці Уельсу йому потрібно перемогти нокаутом. І домігся свого.

Тож серед наших співвітчизників чинними чемпіонами є Володимир Сидоренко, Володимир Кличко, Сергій Дзіндірук і Андрій Котельник. Менш престижним титулом тимчасового чемпіона володіє Юрій Нужненко, а Віталій Кличка проголошено почесним чемпіоном світу WBC (Всесвітньої боксерської ради). Попри те, що Віталій веде виборчу кампанію за пост мера Києва, він сподівається восени повернутися на ринг і завоювати чемпіонський пояс за найпрестижнішою світовою версією в бою з чинним чемпіоном Семюелем Пітером на прізвисько Нігерійський Кошмар.

Восени свій поєдинок повинен провести й перший номер WBC у надважкій вазі Володимир Бірчіс. Якщо він перемаже, то стане обов'язковим претендентом на пояс чемпіона, яким може заволодіти Віталій Кличко. Думаю, українські шанувальники боксу не відмовилися б подивитися, як міряються силами Кличко і Бірчіс. ■

Передостанній ГЕРОЙ

НА СВІТОВІ ЕКРАНИ ВИХОДИТЬ НАЙОЧІКУВАНІШИЙ ФІЛЬМ РОКУ – ЧЕТВЕРТА ЧАСТИНА САГИ ПРО ІНДІАНА ДЖОНСА

АВТОР: ІДА ВОРС

Повернення деяких персонажів на екран чекаєш із нетерплячим сподіванням і часточкою тривоги – чи вдасться їм повторити й оновити перші враження? Це відчуття повною мірою стосується й авантюрного сиквелу про несамого археолога-мачо. «Батьки» вічно юного орла Стівен Спілберг і Джордж Лукас тягнули з фільмом «Індіана Джонс і Королівство кришталевого черепа» майже 20 років.

Та коли стаєш заручником свого успіху, нічого не вдієш. Шоу має тривати.

НОВІ, СЕРДИТІ, ЗЛІ

Насправді, Індіана Джонс – продукт більш складний, ніж дотепне втілення фантазії режисера й продюсера в розважальному жанрі. Все почалося значно раніше. З бунту. Наприкінці 1960-х у США соціальна революція відбувалася просто на вулицях. Гіпі, «Янголи пекла», сексальний карнавал та інтелектуальний

рейвах – справжнє кровопускання застійному суспільному організмові.

Очевидці з погано прихованим захватом згадують, як усе старе проголошувалося негідним, усе сьогочасне – класним, усе святе – зайвим. Експерименти, що захопили царину мистецтва, найбільше торкнулися кінематографа. Фільмувати можна було, просто висунувшись у квартиру – нескінченне дійство точилося попід вікнами. З'явилися молоді сердиті люди, котрі обіцяли

ДОСЬЄ «ТИЖНЯ»

«ІНДІАНА ДЖОНС. У ПОШУКАХ ВТРАЧЕНОГО КОВЧЕГА» (1981)

Від першої серії фільм сповнений випадковостей і лялів, які лише додають йому чарівності. Остаточний варіант однієї з найяскравіших сцен – «битви Індіани з шахибузком на каїрському ринку» – виник випадково. Коли знімали, як убивця вимахує перед Джонсом шаблякою, Гаррісон Форд злякався. Тоді Спілберг запропонував акторові просто застрелити супротивника. А ще Індіана користується РПГ-7, що прийняли на озброєння в СРСР 1961 року. Якщо взяти до уваги, що дія стрічки відбувається 1936-го, то можна припустити, що гранатомет йому підкинув Хан Соло, перестрибнувши через гіперпростір.

INDIANA JONES OFFICIAL SITE

НАВІГАТОР

«показати всім кіно» за допомогою цілком інакших засобів візуального втілення. В моді — європейська «нова хвиля». Солодкий Голлівуд тріщав по швах.

Першу скрипку тоді грали Роберт Олмен, Денніс Хоппер, Вільям Фрідкін, Френсіс Форд Коппола, Пітер Богданович. Уже прокотився Америкою «Безтурботний їздець», «Люди дощу» вийшли на «Злі вулиці» — кіно вибухнуло невдоволенням і незвичною естетикою. Знімати за умов ламання канонів і стереотипів розважальні картини вважалося нищим і зрадницьким.

Звісно, Лукас та Спілберг тягнулися за старшими товаришами й починали теж із проблемних фільмів. Перший заявив про себе блискучими стрічками, які повністю відповідали ідеї нового кіно — «ТНХ:1138» (1971) і «Американські графіті» (1973). Тому ніхто не міг второпати, як після таких просунутих картин можна запропонувати глядачеві космічну казку «Зоряні війни». Другий тоді паралельно робив «Близькі контакти третього виду» — кіно, яке

спантеличило затятих концептуалістів. Та молодші від реформістського загалу на 6-7 років хлопці не бажали бути питомою частиною покоління руйнівників. Тим більше, що «патронат» того ж Коппола все більше нагадував диктат.

ВЕСЕЛІ ГРОБАРІ

Джордж і Стивен мали одну мрію на двох — стати незалежними матеріально й ідейно від Голлівуду як такого з його системністю та ієрархічністю. Їм це вдалося, коли «Зоряні війни», а згодом «Індіана Джонс» набули шаленого успіху. Окрім нечуваного прибутку, ці стрічки провіщали чергову ідеологічну зміну. Війна у В'єтнамі закінчилася, громада втомилася від перманентного протесту й позбавлених хеппі енд'у кривавих фільмів. Лукас і Спілберг потовклися на головних принципах доби — запереченні держави як репресивного інституту та непримиренних суперечностей між батьками й дітьми.

Натомість вони відродили кіно для родинного перегляду, поверну-

лися до канонічної боротьби добра зі злом і, чи не головне, — вивели образи «ідеальних дорослих», чим розпочали процес примирення поколінь. Не піднімається в Дарта Вейдера меч на власного сина, Люка Скайвокера. Джонсові-молодшому в усьому допомагає Джонс-старший. Як писав історик американського кіно Пітер Біскінд, «Лукасу зі Спілбергом вдалося остаточно перевернути задумане контркультурою дорослих дригом». Так закінчився Новий Голлівуд. Його гробарів ми знаємо поіменно.

ФРОЙД БИ ПЛАКАВ

Нарешті в художній спосіб обидва зуміли позбутися своїх дитячих психотравм, вихлюпнувши їх на широкий екран. Один зростав в ортодоксальній єврейській родині й ненавидів свого занадто релігійного батька. Другий потерпав від патріархальності італійської сім'ї. З власним татом він не спілкувався років сорок. Як-то кажуть, знайдіть десять відмінностей з їхніми фільмованими героями. ►

«Індіана Джонс»: короткий путівник

«ІНДІАНА ДЖОНС І ХРАМ ДОЛІ»
(1984)

Уже після дебюту стало зрозуміло, що Індіана Джонс — справжній народний герой. Ось лише ім'я йому дісталася від продюсерського пса: собаку Лукаса кликали Індіанкою. Та автори накрутили не тільки з іменем. Капосні жартівники дали насиченій відразливими й жахливими сценами другій серії ще й другу назву. І коли на Спілберга почали «наїжджати», щоб він хоча б прибрав ті кадри, де крупним планом жрець розтинає свою жертву і виймає серце, режисер-веселун висував залізний аргумент: фільм називається «...і храм смерті», а не «...і храм троянд».

«ІНДІАНА ДЖОНС І ОСТАННІЙ
ХРЕСТОВИЙ ПОХІД» (1989)

Немає нічого дивного, що в ролі батька героя з'явився Шон Коннері. Іншу кандидатуру навіть не розглядали. Все логічно: «Індіану Джонса» породив «Джеймс Бонд», тому найкращий виконавець агента 007 більш ніж доречний як тато свого майже рідного сина. Як завжди, у фільмі було чимало різної гідоти. Наприклад, щоб доставити на знімальний майданчик орду пацюків, довелося замовляти їх у розпліднику, де цих звірятко спеціально вирощували від самого народження: шурі гарантовано мали бути здоровими. Для зйомок виплекали 2 тисячі цих істот.

«ІНДІАНА ДЖОНС І КОРОЛІВСТВО
КРИСТАЛЕВОГО ЧЕРЕПА»
(2008)

1957 рік, холодна війна, радянські агенти, якими керує садистка Ірина Шпалько (Кейт Бланшет), викрадають кохану Джонса Меріон (Карен Аллен). Перед героєм постає дилема — померти наглою смертю або дістати для ворожої розвідки легендарний кришталевий череп і цим врятувати любу. Голлівудське кіно завжди кумедне, якщо в сюжеті є «плохіє русські». Але й симптоматичне: поява росіян у подібному контексті не випадкова. І для того, аби зрозуміти прозоро завуальований месидж, не обов'язково мати з кимось спільні кордони.

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Історію про Індіану Джонса придумав Лукас, який виступив сценаристом першого фільму. Але знімати запропонував Спілбергу, а сам відійшов у тінь продюсерства. У такій конфігурації вони співіснують і досі.

На початку великого шляху колеги ледь не посварилися через виконавця головної ролі прудкогого археолога. Гаррісона Форда відкрив Лукас. Актор віддячив сповна, перетворивши «зоряного» Гана Соло на культового персонажа. Тепер на красеня з кривою посмішкою претендував Спілберг — і Лукас трохи покомизився. Мовляв, не хочу, аби Форда вважали за кишенькового улюбленця й заручника успіху одного образу.

Артист щасливо уникнув цієї небезпеки. А ось друзі таки стали залежними від свого тріумфу. І коли второпали, що тепер приречені знімати нескінченні сиквели, було запізно. Народ вимагав продовження бенкету. Тим більше, що створили вони не просто пригодницький шедевр, а черговий голлівудський міф, на котрих «фабрика мрій» і тримається.

Харизматичний вічно молодий рятівник світу Індіана Джонс — це водночас і пародія на цілу низку супергероїв: Джеймса Бонда, Люка Скайвокера, «Міцного горішка» Джона Маккейна. На відміну від інших, Індіана ближчий до народу, бо ніщо не віщує перетворення прищепкуватого викладача на сміливця, варто йому тільки натягти славетний капелюх і взяти до рук не менш славетний батіг. Себто герой — у кожному з нас, а в житті завжди є місце подвигу.

У світлому образі Індіани приховано ще одну важливу річ — гостре відчуття того, що автори самі закохані в цього жвавого та об'ємного персонажа, який не тільки стріляти вміє. Вони люблять своє кіно, і тому його любимо ми.

Тепер головне, аби ці голлівудські міфотворці не утнули характерну для американських кінематографістів штуку — не зруйнували власний міф продовженням. Бо наочних прикладів безліч. Хоча б «Матриця». Безумовно, розчарування — річ прикра, але що б ми не побачили в четвертій серії, у нас завжди залишиться той, класичний Індіана Джонс, котрий одного разу зруйнував Новий Голлівуд. ■

Усміхнися, Гаррі

Гаррісон Форд міг би стати моїм улюбленим актором, якби не одна абсолютно безглузда закономірність. Він чомусь страшенно схожий на іншого свого голлівудського колегу, якого я, навпаки, не можу терпіти. За найменшої згадки про гарного хлопця Гаррі в моїй уяві спрацьовує невмотивований асоціативний механізм, і перед очима зринає хитро примружене солодке обличчя Річарда Гіра. І все. На цьому кінець. Гаррі стає Гіром.

Тим не менше, Гаррісон Форд заслуговує на особливу повагу. Йому вдалося зробити те, що, на перший погляд, не під силу звичайному смертному, — реконструювати класичний дебілкуватий образ американського супермена. У фордівському виконанні супермен має інтелект. Підозрюю, саме цим епічні «Зоряні війни» та всі серії «Індіани Джонса» заслужили прихильність глядачів. До того часу на супермена було заведено лише дивитися. Тепер же з ним захотілося поговорити.

Є ще одна важлива деталь, за яку можна любити цього актора. Він так і не навчився правильно усміхатися. Уявіть собі — досі, за стільки років акторської практики. Мало чи не на кожній фотокартці його фірмова роблена крива посмішка. Такий собі хід чотирнадцятим ротовим м'язом праворуч без найменшої тіні веселощів. «Ну гаразд, — каже ця посмішка, — прагнули — маєте, але як же мені не хочеться тут перед вами вишкірюватися!»

Завжди понурий і трохи неотесаний, Гаррісон Форд ідеально пасував би на роль безпечного умиротвореного шизофреніка, який розгублено блукає ву-

ТАНЯ МАЛЯРЧУК
письменниця

лицями Нью-Йорка з повним скорботи поглядом. Врешті, я пригадую всього один такий фільм. Він називався «Стовсно Генрі» і начебто через бездарний сценарій із гуркотом провалився в прокаті. Не знаю. Як на мене, у цій картині не сценарій мав значення. Герой Форда — Генрі — респектабельний безпринципний чоловік середнього віку виходить увечері по цигарки й випадково отримує кулю в голову. Далі можна не розповідати. Втрата пам'яті, життя в минулому. Генрі вчиться заново їсти, ходити і думати. Лікарняний медбрат пояснює своєму овочеподібному пацієнтові, що є добре і що є зле, а Генрі натомість розгублено за всім спостерігає. Із повним скорботи поглядом.

Ось цей погляд мені запам'ятався найбільше. Він був справді переконливим. Так люди дивилися б на цей світ, якби народжувалися дорослими.

дiзнайся
у книгарнi "Є"

Людмила Таран
Вiра Агеєва
Тамара Гундорова
Світлана Шлiпченко

- Хто боїться приви́ду матріархату?
- Чи є в Україні чоловіки-феміністи?
- "Гендер - потворне дитя емансипації"?
- Реабілітація тілесності - як скандал?
- То що таке "жіночий простір"?

к н и г а р н я

вул. Лисенка, 3
ст. м. "Золоті Ворота"

Чому давно не збирались феміністки?

модератор -
головний редактор
видавництва "Факт"
Леонід Фінкельштейн

21 квітня
початок о 18.00
вхід вільний

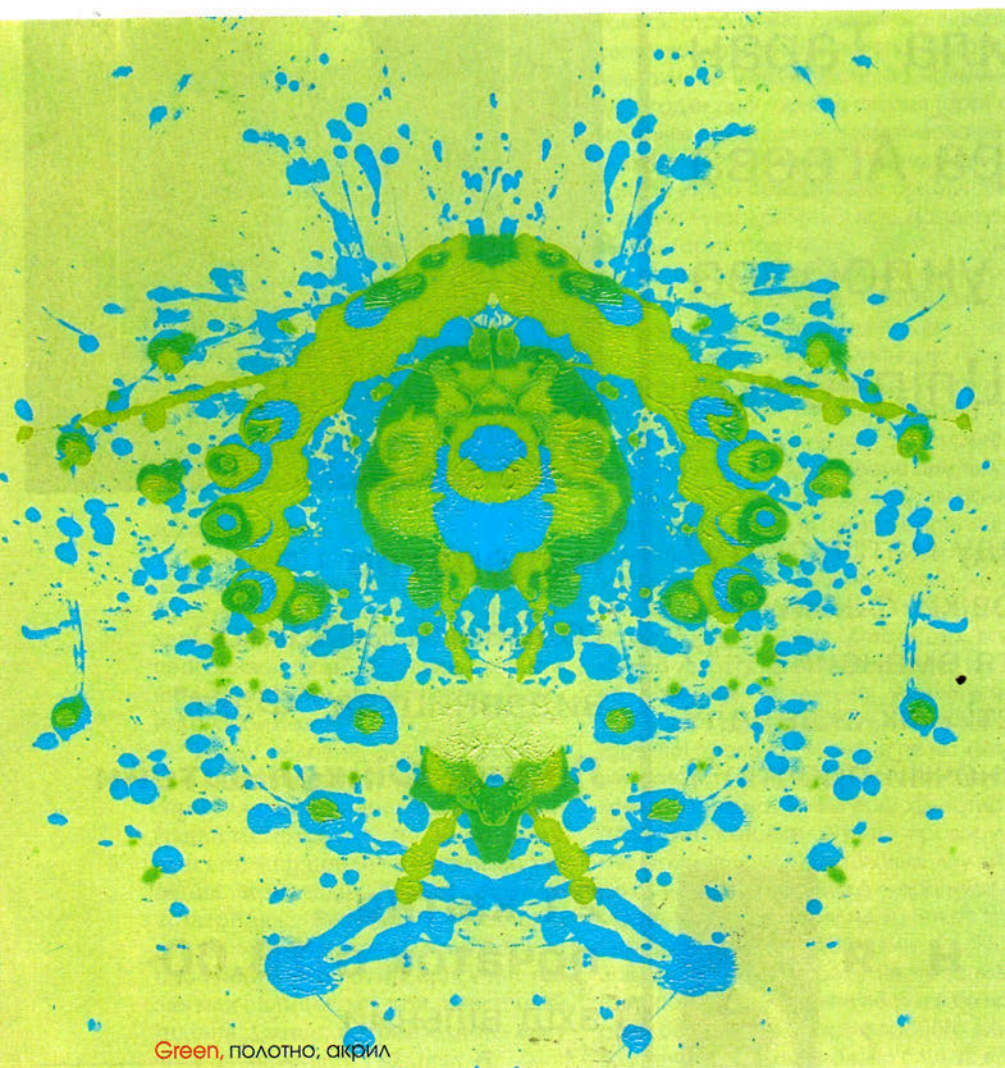
Тест Роршаха

КОНЦЕПТУАЛІСТКА ЯНА БИСТРОВА ВИЧАВЛЮЄ
З ТРАДИЦІЙНОГО ЖИВОПИСУ НОВІ ВІЗУАЛЬНІ
ТА СМИСЛОВІ МОЖЛИВОСТІ

АВТОР: МАР'ЯНА ПРУТ

ЯНА БИСТРОВА
кодувальник малярства

Green, полотно, акрил

Київська мисткиня Яна Бистрова давно мешкає в Парижі, але все її «коріння» — місцеве. Випускниці Української академії мистецтв не позбутися конкретної школи та певних ментальних рис — це довіку залишається в підґрунті майстерності, де б Яна не жила й у якій б експерименти не гралася.

Експеримент, між іншим, завжди був притаманний її творчому почеркові. Навіть ранні позірно зрозумілі полотна Бистрової дивували незвичайністю. Обриси предметів чи постатей були написані так, ніби погляд художниці пройшов через кольоровий фільтр. Як наслідок на її полотнах віддзеркалювалося принципово «інакше» зорове сприйняття, схоже на враження якоїсь фантастичної істоти на кшталт голлівудського Хижака.

Наразі стиль Бистрової еволюціонував до техніки психологічних тестів. В її сьогоднішніх роботах форми та кольорові плями складаються у своєрідні анаграми й зашифровані послання. І глядач має знайти свій код, аби «прочитати» приховане. Безумовно, занурюючись углиб зображення, кожен побачить щось особливе. А це завжди цікавіше, ніж бездумно ковзати очима поверхнею картини.

Вже сьогодні відчутти себе «дешифрувальниками» можуть відвідувачі галереї «Триптих», в якій відкрито виставку мисткині «Дивлячись на близьке з відстані». ■

За підтримки
Головного управління
культури і мистецтва
Київської міської
адміністрації

ЮВІЛЕЙНИЙ V КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ «КІНОФОРУМ УКРАЇНИ 2008»

ГОЛОВНА ПОДІЯ КІНОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ

KINO FORUM UKRAINE

23-25 КВІТНЯ
«Український Дім»
м. Київ, вул. Хрещатик, 2

Міжнародна виставка обладнання
для кінотеатрів та кіновиробництва

Семінари та презентації

V «Національна премія кінобізнесу України»

З'їзди профільних Асоціацій кіноіндустрії України

Фестиваль допрем'єрних показів фільмів

Кінокампус

ОПТИКА

Київський
Медіа Холдинг

СФІТ
Маркет
СИСТЕМА ІНТЕРНЕТ

Офіційний партнер

Генеральний
Радіо партнер

Генеральний
Інтернет партнер

Головний
медіа партнер

Офіційне
Інформаційне агентство

Головний медіа партнер

Дирекція компанії «Кінофорум Україна»
тел.: +38 (044) 454 18 90; 454 18 44

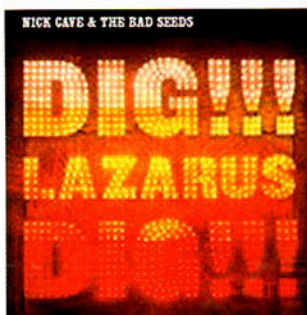
e-mail: info@kinoforum.com.ua
www.kinoforum.com.ua

CD

Копайте, Шуро, копайте

У 1980-х роках австралійський панк-рокер Нік Кейв разом зі своєю першою групою Birthday Party нароби́в багато галасу в Лондоні. Тоді він «перереформатував» під себе місцеву інді-сцену й став виразником ідей цілого покоління. Коли йому це набри́дло, він написав побудований на біблійних притчах роман «І побачив віслюк ангела Божого». А потім знайшов у Берліні авангардиста-експериментатора Бліксу Баргельда та ще кілька неординарних музикантів і створив Bad Seeds («Погані зерна»). З цим гуртом він записав два знакових альбоми — Let Love in та Murder Ballads — і програвив уже повсюдно. Обидва стали світовими бестселерами, а балади, проспівані Кейвом у дуєті з поп-дівою Кайлі Міноуг, визнані поп-класикою 1990-х. Наступні роботи презентували вже трохи іншого музиканта — заглибленого у власні містичні переживання дивакватого рокера-богослова. І ось раптом у березні 2008-го виходить Dig, Lazarus, Dig — диск, який апелює знову-таки до біблійного Лазаря, але з мистецького погляду повертає нам «не форматного» Ніка. У голосі співака знову забриніли нотки гніву, відчаю та фірмового чорного гумору. Чого лише варті композиції «Опівнічний чоловік», «Ісус на Місяці», «Багато новин нізвідки...» Звучить новий альбом Кейва, як ранні збірки The Doors, але з авангардними наворотами й постмодерними пасажами. Що ж, музикантові вже 50, він відпустив собі вуса, отже, час повертатися до витоків.

Олександр Євтушенко

Nick Cave and The Bad Seeds.
Dig, Lazarus, Dig. — Mute Records, 2008.

КНИГА

Чорним по

Під однією обкладинкою розміщено близько ста створених 23-ма українськими фотомайстрами чорно-білих світлин. Це — «Інсайт», *надивовижу точна назва для проєкту*, що поставив перед собою благородну мету об'єднати художників, які, попри зручність кольорової «цифри», віддають перевагу класичній техніці. Тут кожна робота й справді натякає на раптове осяяння — спалах інтуїції чи внутрішнє розуміння, котре не має нічого спільного із зусиллями та навмисністю. Там, де немає веселкових кольорів, погляд зосереджується на внутрішньому драматизмі сюжету (невипадково в альбомі чи не найбільше дитячих зображень — безпосередніх, щирих, зворушливих) чи естетичі моменту, яка відлунює і в пейзажі, і в побутовій сцені.

Незадіяне в масовому інформаційному й культурному просторах, чорно-біле аналогове фото знайшло своє місце в галереях. Поруч з галасливими провокаціями contemporary art позбавлені фарб світлини виглядають, наче рафіновані аристократи, котрі випадково завітали на пташиний базар. У книжковому вимірі їх індивідуалізм особливо приємний: вдивлятися-бо можна без перешкод — просто насолоджуючись вільною від плину часу фіксацією настроїв та емоцій. Як зауважив у передмові до видання письменник Тарас Прохасько, «оскільки й у чорному, й у білому живуть усі відтінки світла, то йдеться ні про що інше, лише про повноту». Сказано поетично, та напрочуд влучно.

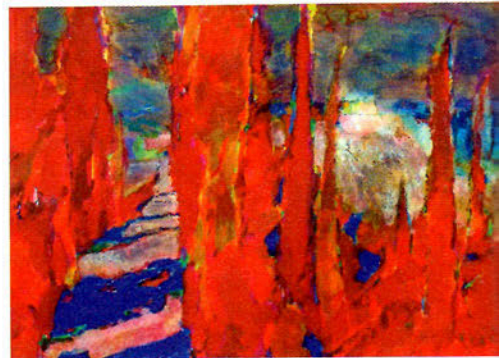
Вікторія Поліненко

ВИСТАВКА

Земля-матінка

Як об'єкт художнього осмислення Петра Бевзу завжди цікавила земля: широкі поля, пологі схили, безмежні лани. Її він малює, фотографує, створює ленд-арт. Це водночас і язичницьке поклоніння матері-прародительці, й уже сучасна, наразі доволі актуальна, спроба самоусвідомлення людини через рідний їй простір, і особлива творча активність — медитативне, без поспіху споглядання. Такі пошуки перетворюють митця на своєрідного дослідника, який поєднує віки заради повноти буття. Навіть коли роботи Бевзи безпосереднього відношення до улюбленої теми й не мають, до неї апелює, принаймні, кольорова гама. Улюблені барви художника, котрі повсякчас присутні в його картинах, — жовтогарячий, червоний, охристий, коричневий, теракотовий. Виставка «Елегії» репрезентує два десятки робіт, написаних за останні кілька місяців. Тут серед інших знайомих обра-

зів природи з'явилися нові — ледь уловимі обриси хорватських храмів, а до звичної палітри додався чистий та яскравий синій колір. Цикл був задуманий майстром восени минулого

року під час відвідин хорватського містечка Трпань, а втілити задуми вдалося лише нещодавно.

До 2 червня
Галерея «Боттега»
(Київ, вул. Михайлівська, 226)

Анна Шабеко

ТЕАТР

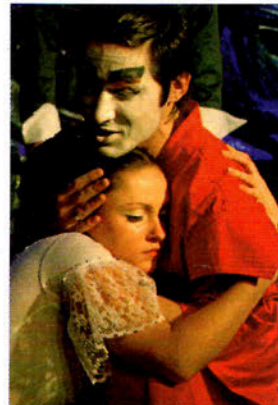
Ніколи не ставати дорослим

На хрестоматійне запитання «Кому на Русі жити добре?» ми ще зі шкільної лави пам'ятаємо відповідь — їм, гнобителям трудового народу. З вистави «Задоволені собою» за п'єсою Жана Ануя «Антигона», яку поставив молодий режисер Сергій Тихомиров-Соловей, навряд чи здогадаєшся одразу, хто саме мається на увазі. Сюжет про фіванську царівну запозичено з трагедії Софокла. Опускаючи подробиці гілчастої історії, зазначу головне: Антигона намагається поховати тіло свого брата, бунтівника Полініка, всупереч наказу царя Креонта. Її страчують. Античний конфлікт кривного обов'язку та політичної доцільності. Проте п'єса Ануя — це не просто апологетика бунту людини, в якому вона єдиною може бути вільною від мирських і небесних пут. Абсурдний драматизм ситуації полягає в тому, що герої діють не з внутрішнього принципу. Вони заручники своїх соціальних і психологічних ролей. Перше враження, що у театрі «Київ» вирішили не заглиблюватися у фі-

лософсько-соціальні хаші тексту, а зіграти її в тютівському стилі. Молоді актори, яких і без того важко запідозрити у політичній заклопотаності, відверто травестують своїх персонажів. Проте блазнюючи, артисти досить притомно виголошують «дорослий» текст. І від цього вистава набуває додаткових смислів: трагедія в тому, що «дорослі» ролі чомусь виконують діти. Не за віком, а за свідомістю. Всі герої, незалежно від «масті», у фіналі помирають. Залишаються тільки стражники, які ніколи ні в чому не винні. Вони виконують накази та завжди задоволені собою.

Муніципальний театр «Київ»
(Київ, Андріївський узвіз, 24)

Наталія Шевченко

білому

INSIGHT • UKRAINIAN BLACK AND WHITE PHOTOGRAPHY • XXI

інсайт

Українська чорно-біла фотографія ХХІ

Інсайт. Українська чорно-біла фотографія ХХІ століття. — К.: Бланк-Прес, 2008.

КІНО

Маркес не плаче

Коли кінематографісти беруться за екранізацію твору Нобелівського лауреата Габріеля Гарсія Маркеса, виникає природне зацікавлення: яким чином можна перетворити на візуальні образи слова майстра магичного реалізму. Після перегляду «Кохання за часів холери» доводиться констатувати: ніяким. І не те, щоб фільм був недолугий — просто це не Маркес. Від великого колумбійця — лише сюжетний кістяк картини: непросте кохання романтичного Флорентіно Арісі (Хав'єр Бардем) до красуні Ферміні Дасі (Джованна Меццоджорно), яким для того, аби бути разом, знадобилися 51 рік 9 місяців та 4 дні, 1 чоловік і приблизно 622 коханки.

Філософське й трагічне в тексті, здається на екрані карикатурним і смішним. Попри зірковий акторський склад, екранні герої виглядають настільки невиразно, що в титрах можна було зауважити: «під час роботи над стрічкою ні книжкові персонажі, ні сам автор

не постраждали». Втім, думаю, Маркес не плаче. Якщо абстрагуватися від письменницького доробку, «Кохання за часів холери» — добротна й красива мелодрама. Навіть при тому, що стрічці не вистачає емоційності. В цьому, мабуть, винна різниця менталітетів: стриманому режисерові-англійцю Майку Ньюслу просто не доступні нюанси темпераментного латиноамериканського характеру. Найбільшою ж загадкою лишилося, чи треба було міняти «чуму» на «холеру». Можливо, річ у специфічному англійському гуморі. Хтозна.

У кінотеатрах України
з 10 квітня

Олександра Коверзнева

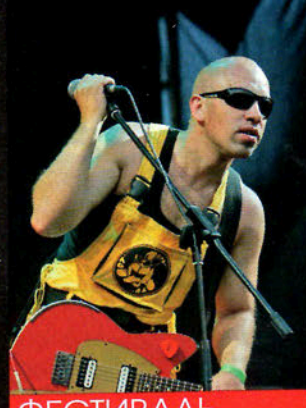
ЛІТЕРАТУРА

КЛАСИКА

ВИСТАВКА

ФЕСТИВАЛЬ

ТЯГАР ВЛАДИ

ЧИТАННЯ Серед учасників подійної дискусії та авторських читань «Тоталітаризм — літературна тема» — письменники, чий країни спромоглися подолати таку модель урядового примусу, який підпорядковується всі без винятку аспекти людського буття. Українські сторінки тоталітарного минулого гортатиме поет, прозаїк, перекладач, есеїст Юрій Андрухович. Літератор із Росії, Віктор Єрофєєв, твори якого не друкували в СРСР до 1988 року, розповість про власне бачення повного контролю з боку держави. Письменник, сценарист і кінокритик Войцех Кучок представлтиме Польщу, яка пережила часи гніту під пильним оком «великого брата». А Франца Годяка можна вважати посланцем одразу двох уражених тоталітаризмом країн: класик сучасної німецькомовної літератури Румунії, що пережила «совєтизацію» й культ особи Чаушеску, від 1992-го мешкає в Німеччині, де панування фашизму пам'ятають і дотепер.

19 квітня

Молодий театр
(Київ, вул. Прорізна, 17)

ЗНАК ЧАСУ

Лауреат премії імені Шевченка Євген Пашковський належить до так званої житомирської школи. Як і всі її представники, він тяжіє до прози, переобтяженої алюзіями та елементами потоку свідомості. У його творах суто християнська традиція поєднується з парадоксальністю сучасного мислення. Розмова з письменником торкнеться його творчості та стану сучасності.

23 квітня

«Кабінет»
(Львів, вул. Винниченка, 12)

НАШЕ «ВСЕ»

КОНЦЕРТ Диригент Микола Дядюра разом із Симфонічним оркестром Національної філармонії напрошуються на чергову порцію миттєвостей музичної слави. Щоправда, цього разу «миттєвості» розтягнуться на 2,5 години: в циклі «Спадщина і сучасність» черга підійшла до Валентина Сильвестрова. Доробок цього композитора перебуває нині на стадії плавного перетікання від сучасності у спадщину. До нього, єдиного з наших академічних авторів, в усному мовленні та на письмі прийнято додавати визначення «всесвітньо відомий». Завойовано цей статус і завдяки творам, що звучатимуть у концерті. Йдеться про трагічну Симфонію №4 та її безмежну «післямову» — Симфонію №5. Також буде презентовано «епілог епілогів» — симфонію Eхeгі monumentum для баритона та оркестру на вірші Александра Пушкіна. В ролі соліста — співак із яскраво вираженою харизмою франківського Лиса Микити Роман Мороз.

19 квітня

Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

БАТЬКИ Й ДІТИ

Кожен відомий музикант, окрім джентльменського набору цінностей (дім, дерево, дитина), іноді спокушається ідеєю передати нащадкам і свій талант. Віолончелістові Івану Кучеру та органістові Володимирі Кошубі це вдалося блискуче. У програмі «Музична естафета поколінь» з ними виступлять юні Лев Кучер (теж віолончель) і Вікторія Кошуба (фортепіано). Гратимуть сонати Вівальді.

21 квітня

Будинок органної музики
(Київ, вул. В. Васильківська, 77)

«4 НА 4»

ФОТОГРАФІЯ Обмін «фотокартками» започаткували в столичній «Я Галереї». Сьогодні тут виставляються роботи чотирьох сучасних литовських художників: Артураса Валиаугі, Іоанні Делтувайте, Рамуне Пірагайте та Гітіса Скудзінскаса. В червні своє «алаверди» прибалтам скажуть уже наші автори, чий вистави будуть експонувати в одній з галерей Вільноса. Наразі українці знайомитимуться з митцями, яких найбільше зачіпає соціальна тематика. Фокус уваги — на приватний простір, часто малоприживабильний, але від того не менш цікавий. Жінки старанно вимивають сходові майданчики. Люди, котрі перебувають поза батьківщиною. Непоказні місцини, що видозмінюються за допомогою незвичних ракурсів та накладення зображень. Нарешті тимчасово створені середовища, де випадкові предмети «розповідають» про своїх власників, портретуючи їх у такий оригінальний спосіб.

До 29 квітня

«Я Галерея»
(Київ, вул. Волоська, 55/57)

ДЕБЮТ

Кінорежисерка, художниця, скульпторка, Юлія Лазаревська взялася за знімкування. Їй уже перший її проєкт — «Задумлива Марго» — здобув визнання глядачів. На цих світлинах 8-річна дівчинка мрійливо блукає задвірками, куди зазвичай батьки дітей не пускають. Замислена тростинка в урбаністичному середовищі — для окреслення контрастності буття годі шукати кращої теми.

До 10 травня

Муніципальна галерея (Харків, вул. Чернишевського, 15)

ЛЮДИ Й «КОКИ»

РОКАБІЛІ 1955 року американський співак Білл Гейлі та гурт «Комети» записав пісню Rock Around the Clock, яку вважають першою рок-н-рольною композицією. На честь цієї події в Києві вже вчетверте відбувається міжнародний фестиваль «Украбілі Вибух». Цьогорічна подія набрала обертів і претендує на статус найкращого рокабільного фестивалю Східної Європи. Як хедлайнерів запрошено Silver Shine та Shadowbirds — уторських зірок стилю «сайкобілі», який поєднує мелодику рокабілі з агресивністю панк-року. В імпрезі також бере участь легендарний британський ударник Бен Купер, який свого часу грав із Робертом Плантом (Led Zeppelin), і один з найкращих гуртів Росії Stressor, що сповідує «неорокабілі». Серед молоді — польська ватага Jet-Sons і близько десятка українських гуртів. Зокрема, засновники музичного стилю «украбілі» Ot Vinta, а також Dillberizz, Mystification та багато інших.

19 – 20 квітня

PRIME Club (Київ, пр. Науки, 8)

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ

Нова неформальна імпреза «Mus. Cut.Fest.» об'єднує «електронників» з різних регіонів України. Учасники фестивалю представляють різні напрями танцювальної музики: від експериментального техно до авангардного арт-року. Тернопільська формація Electrostatic Death виконає свої фірмові ембієнт-композиції. Також очікують на виступи Peel Off the Bass, Green Castle, At/On та OK_01.

19 квітня

Atomic club (Дніпропетровськ, вул. Артема, 94)

ДЖАЗ

КІНО

ТАНЕЦЬ

ЛЕГЕНДИ ДЖАЗУ

ГАСТРОЛІ Саксофоніста Білла Еванса до Києва везуть, як і обіцяли: не здійснюючи галасу навколо першого виступу в столиці культового американського музиканта. Та він надмірної реклами й не потребує. Аби охочих почути гру колишнього учасника ансамблю Майлза Дейвіса та групи Джона Маклафліна назбиралося до самих люстр Великої зали консерваторії, достатньо лише натяку. Як ескорт Еванса до Києва завітає створена ним група Soulgrass. До кожного з її членів можна чіпляти ярлик «легендарний» — неточність тут виключена. Це повною мірою стосується бас-гітариста Марка Ігана, скрипаля Крістіана Гоуза, банджиста Райана Кевено і польського перкусійника з майже рідним для українського вуха прізвищем Кшиштоф Завадські. А презентують вони свій останній реліз Other Side of Something — мабуть, найкраще з їх божевільного синтезу фанку, кантрі й ф'южн.

21 квітня

Національна музична академія (Київ, вул. Городецького, 1-3/11)

БРИТ-ДЖАЗ

Shakatak має доволі традиційний для джазового квінтету склад: гітара, клавіші, ударні, бас і дивакувата вокалістка. Темпераментні британці знамениті тим, що з моменту свого зібрання у 1980-му щороку випускають новий альбом. За що заслужили любов працюючих мешканців Далекого Сходу. Та й у себе вдома вони не сходять з перших позицій національних чартів.

22 квітня

«Альта-Експо»

(Київ, пр. Московський, 11а)

СИМВОЛ ВІРІ

ДРАМАТИЧНИЙ ТРИЛЕР «Вибори» розрахований на любителів добротних гангстерських епісів у стилі Скорсезе та Копполи. В основі сюжету — вибори нового голови найдавнішої гонконгівської Тріади «Во Шинг». Два конкуренти Лок (Саймон Ям) та Великий Ді (Тоні Люн Ка Фай), які очолюють ворожі табори, готові на все, аби привернути старійшин на свій бік і перемогти в цій битві. Але справжня боротьба розпочинається тоді, коли зникає символ верховної влади — жезл «Голова дракона». Подейкують, що справжня Тріада дала «добро» режисеру Джонні То на зйомки стрічки, й нібито залишилася задоволена результатом. Власне, як і фахівці, що відзначили цей фільм численними нагородами в усіх можливих номінаціях. Зокрема, 4 титули картина отримала від Hong Kong Film Awards, 2 призи фестивалю «Золотий кінь» і стільки ж від Асоціації гонконгівських кінокритиків. І це далеко не повний список.

3 17 квітня

«Кінопанорама»

(Київ, вул. Шота Руставелі, 19)

НЕ ВРЯТУВАЛИ

Пригодницький екшн «Панове офіцери» розповідає про спробу невеличкого білогвардійського загону врятувати в Скатеринбурзі родину імператора Миколи II. Але найбільш фантастичним моментом є навіть не цей факт, а дуель між білим офіцером та червоним командиром. У головних ролях: режисер картини Олег Фомін, а також Євгеній Стичкін, Марат Башаров, Александр Бухаров.

У кінотеатрах України

3 17 квітня

РИТМИ СХОДУ

ШОУ Танцювально-музична вистава «Вогонь Анатолії» вражає масштабністю й колоритом. Близько 100 учасників, які рухаються на сцені в одному ритмі, яскраві декорації та костюми, світлові ефекти — всі ці елементи створюють незабутнє видовище. В шоу поєднано традиції різних регіонів стародавньої Анатолії та земель, що з нею межували, а також фігури танців народів Чорного й Егейського морів, Середземномор'я, Арабського Сходу. Постановники шоу досягли того рівня, коли кожен танок сповнений окремим змістом: це може бути філософська притча, міфологічний сюжет чи історична минувшина. Критики та глядачі особливо відзначають номер, в основу якого покладено античний міф про Прометея, який, попри заборону Зевса, приніс людям вогонь. Під час його виконання артисти демонструють груповий танець живота з ритмом 280 «ударів» за хвилину.

20 – 21 квітня

Національний палац «Україна»

(Київ, вул. В. Васильківська, 103)

ДРАЙВ-ФЕЄРІЯ

Особливість проекту Universum хореографа Лілії Климчук — у динаміці екстремального танцю, через який актори театру Extreme Dance Life намагаються розповісти мовою рухів про найгостріші людські емоції. Невипадково у виставі беруть участь не лише танцівники, а й майстри бразильської капоейри, рукопашного бою, рок-н-ролу, брейку та сучасної акробатики.

22 квітня

Київський театр оперети (Київ, вул. В. Васильківська, 53/3)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

КЛАСИЧНА МУЗИКА

У переддень ювілею композитора-романтика — Х Міжнародний фестиваль «Рахманінов і українська культура».

18 квітня. Обласна філармонія (Харків, вул. Римарська, 21)

«АТМАСФЕРА»

Звуки скрипки, флейти, мандоліни, гітари, ударних, перкусії в міксі арт-року та фолку.

18 квітня. Театр ляльок (Донецьк, пр. Ілліча, 18)

«СУБОТНЯ ВЕЧЕРЯ»

Прем'єра вистави-притчі за п'єсою Шолом-Алейхеми «Тев'є-молочник».

19 квітня. Театр ім. М. Заньковецької (Львів, вул. Лесі Українки, 1)

СІМ СОНАТ

Унікальний опус Йозефа Гайдна «Сім останніх слів Ісуса Христа» у виконанні інструментального квартету.

19 квітня. Андріївська церква (Київ, Андріївський узвіз, 23)

ЕТНО-ДИСКО

Візна сесія «Етно-вечорниць» Олега Скрипки за участю гуртів «Мандри» та «Чоботи з Бугая».

20 квітня. Палац спорту «Україна» (Львів, вул. Мельника, 18)

«ІНЖИР»

Ірена Карпа та її однойменний гурт з презентацією свого диска.

20 квітня. Клуб «Победа»

(Одеса, вул. Гречка, 25)

«РІВЕНЬ»

Хореографічна вистава Психологічного театру вільного руху «Психоделікі».

22 квітня. Будинок актора (Київ, вул. Ярославів Вал, 7)

«ГЛОДОСЬКИЙ СКАРБ»

Вручення мистецької премії та всенародне вшанування лауреата на Миколаївщині.

24 квітня. Села Кумарі та Мігія, містечко Богопіль

«ЕТОДИ»

Презентація нового альбому вокальної формації «Піккардійська терція».

24 квітня. БК «Дніпропетровськ» (Запоріжжя, б-р. Шевченка, 1)

«ПРЕЛЮДІЇ»

Виставка ескізів, котрі передували малярським роботам відомого художника Зеновія Флінти.

До 24 квітня. «Дзига» (Львів, вул. Вірменська, 35)

НІЧОГО СТРАШНОГО Нещодавно прочитав, що в 2020 році найчисельнішою конфесією в Британії буде іслам. Звичайно, це повідомлення викликало певні хвилювання серед політизованої публіки. Але від себе зазначу: прийняття Англією ісламу — досить логічний хід. Бо зараз мусульманство — це, за своєю суттю, те, чим свого часу для Британії був протестантизм. І коли я кажу про позитивний вплив ісламу, то маю на увазі саме традиційні цінності, з якими він асоціюється. Так само протестантизм у XV—XVI сторіччях намагався повернути християнство до традиції, як зараз робить мусульманство. Після запровадження протестантизму Британія завоювала півсвіту. Чекаємо англійців із Кораном? ■

**АНТОН
ЗІКОРА**

**АНДРІЙ
ЛАВРИК**

СТАЛКЕРСЬКА ТАЄМНИЦЯ

Аби потрапити до редакції **Тижня** від Московської площі на своїх двох і оминати будівельні майданчики з їх задушливим пилом та небезпечними маневрами техніки, треба підніматися на тиху Деміївську. Та одного дня прохід з Московської перекрили бульдозери «Київгазу». Я не здався, і став шукати шлях дворами. Дзуськи! Праворуч — котлован від «Київміськбуду», попереду — неприступний паркан чиєїсь приватної власності, маневру зліва перешкоджає недобудований офісний центр. Недовсвідчені перехожі в розпачі поверталися назад. Я ж простежив за місцевими сталкерами, які з торбами порожніх пляшок упевнено крокували в потрібному мені напрямку, — і знайшов шпаринку на Деміївську. Де вона, не скажу — це наша з бомжами таємниця. ■

КОЖНОМУ СВОЄ Ввечері опинився біля Печерського райвідділу міліції. Ситуація: товариші не сподобалися міліції — і їх, під білі рученьки, без жодних пояснень запропорили за ґрати. Поїхав допомагати визволяти. Одразу наштовхнувся на дуже агресивного капітана, який, побачивши журналістську «корочку», промимрив щось на кшталт: «Ми есцьо покажем вам, суки». Буквально через кілька хвилин до РВВС під'їхала шикарна іномарка, з якої виліз не менш шикарний чоловік, котрий одразу ж почав говорити з капітаном на підвищених тонах. Розмова закінчилася тим, що мужик штовхнув міліціанта, у відповідь на що той запорохливо притримав двері та провів крутелика до машини. Кожному своє... ■

**БОГДАН
БУТКЕВИЧ**

**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

ПРО ПЛАГІАТ

Знала польського письменника Яна Парандовського як біографа Оскара Уайльда та Франческо Петрарки, а от зараз трапилася його «Міфологія», і з величезним подивом прочитала молитву давніх греків: «Зевс жив, Зевс живе, Зевс житиме вічно!» Коли знімала документальний фільм про Януша Корчака, знадобилися фашистські марші. Вразило не те, що вони пафосом та емоційною спрямованістю страшенно нагадували довоєнні радянські марші, це якраз зрозуміло. Але деякі з них були просто калькою наших чи навпаки: наші — калькою фашистських, мабуть, музикознавці вже розібралися, хто в кого цупив. А коли Скрипка співає військову пісню: «Лента за лентою набої подавай...», так і хочеться продовжити з піонерського дитинства «...чапаєвці смело привикли умирати». ■

ЗНУЩАННЯ ВІД КМДА У місті з'явилася свіжа соціальна реклама (точніше, самореклама) від столичної держадміністрації. Малюнки та написи у стилі соцреалізму інформують киян про закупівлю тролейбусів і автобусів, про міст на Оболонь та метро на Теремки. «100 нових вагонів метро гарантує КМДА вже у 2010 році», — повідомляє нам один із плакатів. Зважаючи, що білборд встановлено при дорозі на Виноградар, це виглядає як знущання. Мешканці Виноградаря кілька років поспіль чекають бодай однієї станції метро на своєму масиві. А від того, скільки нових вагонів з'явиться в підземці, до якої добиратися півгодини наземним транспортом, їм аж ніяк не легше. Будьте коректнішими з саморекламою, панове з КМДА! ■

**АННА
БАБІНЕЦЬ**

**ПАВЛО
СОЛОДЬКО**

БУКІНІСТКА На виході з метро «Либідська» сидить бабуся. Вона продає книжки. То «Казки народів світу», то Сахарова, то Лесю Українку, то Аркадія Гайдара. Вона тримає їх на колінах, одну на одній. Коли я проходжу повз, то завжди затримуюся, щоб глянути на обкладинку книги, яка лежить першою. Так я купив першу частину «Моменту істини» Богомолова — одну з найулюбленіших, і то в нашому перекладі! Два тижні тому бабуся не прийшла на своє «робоче місце». Десь на третій день її відсутності я помітив, що ранкові чогось бракує. Потім почав переживати. Питав у її сусідів, які продають проліски й кошенят. Ніхто нічого не знав. Позавчора я побачив її знову. Зверху бабуся тримала «Махабхарату». Абсолютно не потрібна православному книжка. Але я не засмутився. Може, колись і друга частина «Моменту істини» з'явиться. ■

ТЕЛЕКАНАЛ НОВИН

Коли ти хочеш знати

24

Сьогодні мало знати більше,
сьогодні треба знати все!

УКРАЇНА

РЕГІОНАЛИ ЗНОВУ "З'ЯСУВАЛИ"
СТОСУНКИ З БЮТІВЦЯМИ
КИЇВ

УКРАЇНА
ІПОТЕКА
КИЇВ

ЧАСТКА ГРИВНЕНИХ ІПОТЕЧНИХ КРЕДИТІВ
СКЛАДАЄ БЛИЗЬКО 9%

США УРРД ФІНАНСОВОЇ ПОМОЦІ
НАЦІОНАЛЬНА НАСОКО З БОМБЕ ДОМІВ
БЕЗПЕКА АРХІВ

ЄВРОСОЮЗ

ЄВРОПАРЛАМЕНТ УХВАЛИВ
ВХОДЖЕННЯ В КРАЇН ДО ЗОНИ ШЕНГЕНУ
СТРАСБУРГ

ІСПАНІЯ
ФОРМУЛА-1
АРХІВ

ЗУСИЛИЛ "HONDA" СКОНЦЕНТРОВАНІ
НА СЕЗОН 2008-ГО РОКУ

РАЙНІН БАРІЗ
ФЕСТИВАЛЬ WIRED NEXTFEST
КОМПАНІЯ AIRSCOOPER CORPORATION

РАК
in Share

КИТАЙ ПЕРІС ХІЛТОН "ЗАСВІТІЛАСЯ"
НА MTV STYLE AWARDS
ШОУ MTV ШАНХАЙ

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ
МОВО AWARDS
ЛОНДОН

10 080 хвилин мовлення щотижня дозволили телеканалу новин «24» стати зручним цілодобовим джерелом інформації

764 новинних сюжети за добу дають повну інформаційну картину дня на одному телеканалі

105 пізнавальних програм за добу дозволяють глядачеві отримати більше, ніж просто новини

65 журналістів-професіоналів стежать за тим, аби жодна новина не пройшла повз вашу увагу

24 корпункти по Україні та за її межами щоденно збирають для вас найважливішу інформацію

8,23 млн. глядачів вже дивляться нас в кабельних мережах, в ефірі та з супутника

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 228-05-66
office@book-ye.com